

Mötesbok: Utskottet för Trygghet och stöd (2025-04-30)

Utskottet för Trygghet och stöd

Datum: 2025-04-30

Plats:

Kommentar:

Dagordning

Kallelse

KallelseUtskottet för Trygghet och stöd2025-04-30

3

Val av justerare

Tillkommande och utgående ärenden

Informationsärenden

29/25 Information från sektorchef	6
30/25 Verksamhetsrapporter	7
31/25 Ekonomi och avvikelser	8
32/25 Personalrapportering	9
33/25 T1 2025 uppföljning	10
34/25 Status på uppdrag	11

Ärenden till kommunstyrelsen

35/25 Nya Socialtjänstlagen - insatser utan behovsprövning	12
36/25 Svar på granskning av kommunens införande av digital välfärdsteknik	44
37/25 Svar på remiss gällande förslag till Inriktningsdokument kommunal primärvård	73
38/25 Motion om att införa tolkavgift för svenska medborgare - Sverigedemokraterna	96

**KUNGÄLV
KOMMUN**

Kallelse
2025-04-30

Kallelse

Instans Utskottet för Trygghet och stöd

Plats Stadshuset plan 6, Säteriet

Tid Onsdagen den 30 april kl 08:00-12:00

Ledamöter

Pia Gillerstedt (S)

Elisabeth Mattsson (L)

Carin Gerefalt (S)

Marcus Adiels (M)

Gustav Meuller (M)

Mikael Wintell (UP)

Peter Skoglund Ferrari (SD)

Ordförande

Vice ordförande

Pia Gillerstedt (S)

Ordförande

Angelica Karlsson

Sekreterare

KallelseUtskottet för Trygghet och stöd
2025-04-30**Dagordning****Tema: Hälsa och sjukvård**

			Förslag till beslut
1		Upprop	
2		Val av justerare	Utses
3		Tillkommande och utgående ärenden	Fastställs
		Informationsärenden	
4	2025-204	Information från sektorchef <i>Föredragande: Lena Arnfelt</i> <i>Kl. 08.05- 08.20</i>	Antecknas
5	2025-205	Verksamhetsrapporter <i>Föredragande: Lena Arnfelt</i> <i>Kl. 08.20- 08.30</i>	Antecknas
6		Ekonomi och avvikelser <i>Föredragande: Kristina Palm, Ingrid Karlsson, Sebastian Löfstrand</i> <i>Kl. 08.30- 08.50</i>	Antecknas
7		Personalrapportering <i>Föredragande: Isabelle Sjöman</i> <i>Kl. 08.50-09.05</i>	Antecknas
8		T1 2025 uppföljning <i>Föredragande: Lena Arnfelt</i> <i>Kl. 09.15-09.25</i>	Antecknas
9		Status på uppdrag Fokusområden: - Palliativ vård - Prové rapport förslag på åtgärder <i>Föredragande: Lena Arnfelt, Anna Mårtén</i> <i>Kl. 09.25-10.25</i>	Antecknas

KallelseUtskottet för Trygghet och stöd
2025-04-30**Ärenden till kommunstyrelsen**

10	KS2025/0528-1	Nya Socialtjänstlagen - insatser utan individuell behovsprövning <i>Föredragande: Sofie Anderman</i> <i>Kl. 10.35- 11.05</i>	Förslag till beslut
11	KS2025/0204-4	Svar på granskning av kommunens införande av digital välfärdsteknik <i>Föredragande: Lena Arnfelt, Fredrik Skreberg</i> <i>Kl. 11.05- 11.20</i>	Förslag till beslut
12	KS2025/0271-2	Svar på remiss gällande förslag till Inriktningsdokument kommunal primärvård <i>Föredragande: Anna Mårtén</i> <i>Kl. 11.20- 11.40</i>	Förslag till beslut
13	KS2024/1452-3	Motion om att införa tolkavgift för svenska medborgare – Sverigedemokraterna <i>Föredragande: Pia Gillerstedt</i> <i>Kl. 11.40-11.50</i>	Förslag till beslut

Denna behandling '29/25 Information från sektorchef' har inget tjänsteutlåtande.

Denna behandling '30/25 Verksamhetsrapporter' har inget tjänsteutlåtande.

Denna behandling '31/25 Ekonomi och avvikelser' har inget tjänsteutlåtande.

Denna behandling '32/25 Personalrapportering' har inget tjänsteutlåtande.

Denna behandling '33/25 T1 2025 uppföljning' har inget tjänsteutlåtande.

Denna behandling '34/25 Status på uppdrag' har inget tjänsteutlåtande.

**KUNGÄLV
KOMMUN**

Sid 1 (8)

Tjänsteskrivelse

Handläggarens namn
Sofie Anderman

2025-04-11

Nya Socialtjänstlagen - insatser utan individuell behovsprövning (Dnr KS2025/0528-1)

Sammanfattning

Den 1 juli 2025 föreslås en ny socialtjänstlag (2025:000) träda i kraft som ska ersätta den nuvarande socialtjänstlagen (2001:453), SoL. Den nya socialtjänstlagen syftar till att skapa en långsiktigt hållbar, mer förebyggande och kunskapsbaserad socialtjänst.

Den nya socialtjänstlagen ger möjlighet att tillhandahålla insatser för personliga behov till enskilda utan någon individuell behovsprövning. Det är upp till varje kommun att besluta om vilka insatser som kan ges utan behovsprövning. Beslut om vilka insatser som omfattas ska fattas av varje kommuns socialnämnd, vilket i Kungälv innebär Kommunstyrelsen.

Under våren 2025 har Kungälvs kommun kartlagt befintligt utbud av insatser som idag ges utan behovsprövning. För att dessa insatser ska få fortsätta ges utan behovsprövning efter den 1 juli 2025 behövs ett beslut i Kommunstyrelsen. I bilagan beskrivs respektive insats. Från och med hösten 2025 kommer förvaltningen att vidare utreda vilka ytterligare insatser som socialtjänsten bör erbjuda utan behovsprövning i syfte att nå invånare tidigt och därigenom motverka behov av mer omfattande insatser.

Förslag till beslut:

1. Från och med 1 juli 2025 fortsätter Kungälv kommun att tillhandahålla de insatser som listas i "bilaga insatslista Kungälv" som insatser utan behovsprövning. Detta förutsatt att ny socialtjänstlag träder i kraft den 1 juli 2025 vilket riksdagen förväntas besluta om den 20 maj 2025.
2. Krav på dokumentation av uppgifter som kan röja den enskildes identitet fråntas samtliga insatser utan behovsprövning under en omställningsperiod fram tills förvaltningen har ett verksamhetssystem som ger förutsättning att registrera och dokumentera insatserna i personakt på ett rättssäkert sätt. När verksamhetssystemet är uppdaterat och anpassat till nya socialtjänstlagen föreslås insatserna att dokumenteras i enlighet med förslaget som står listat i bilagan.

Juridisk bedömning

I regeringens proposition 2024/24:89, "En förebyggande socialtjänstlag– för ökade rättigheter, skyldigheter och möjligheter" beskrivs de juridiska förändringarna i den nya Socialtjänstlagen.

Förslaget till en ny socialtjänstlag innebär till stora delar en redaktionell omarbetning av den nuvarande socialtjänstlagen. Den nya lagen föreslås ha en annan struktur och ett modernare språk än den hittillsvarande lagen. Nästan alla bestämmelser i den nuvarande socialtjänstlagen föreslås föras över till den nya lagen, efter redaktionell och språklig omarbetning.

Ur ett juridiskt perspektiv innebär den nya socialtjänstlagen inga stora skillnader. Däremot kommer det innebära att socialtjänsten behöver ställa om till nya arbetssätt med syfte att bli mer förebyggande, lättillgänglig och kunskapsbaserad.

Insatser utan individuell behovsprövning

Den främsta juridiska nyheten i den nya socialtjänstlagen handlar om möjligheten att erbjuda vissa insatser utan individuell behovsprövning. Det är en frivillig befogenhet och upp till varje kommuns socialnämnd att besluta om vilka insatser som kan ges utan behovsprövning. Kommunerna ska särskilt väga in behovet av tidiga och förebyggande insatser och lokala förutsättningar ska beaktas.

Några insatser har dock undantagits från möjligheten att tillhandahålla utan individuell behovsprövning. Dessa insatser är följande:

- kontaktperson, kontaktfamilj eller kvalificerad kontaktperson,
- vård i familjehem,
- vård i LVM-hem,
- vård i särskilda ungdomshem,
- vård av barn eller unga mellan 18 och 20 år i jourhem, stödboende, skyddat boende och andra hem för vård eller boende utöver LVM-hem och särskilda ungdomshem,
- bostad i ett boende för äldre personer eller för personer med funktionsnedsättning, och
- vård i hem för viss annan heldygnsvård.

Vuxna personer som har medföljande barn kommer inte heller kunna ta del av skyddat boende utan individuell behovsprövning. Däremot kommer insatsen skyddat boende utan individuell behovsprövning kunna tillhandahållas till den som har fyllt 21 år och inte har medföljande barn. Förslaget till ny socialtjänstlag (11 kap. 5 §) omfattar inte insatser för ekonomiska behov, vilket betyder att ekonomiskt bistånd inte går att tillhandahålla utan individuell behovsprövning.

Detta ärende omfattar endast beslut om insatser som redan idag ges utan behovsprövning i kommunen. För att dessa insatser ska få fortsätta ges utan behovsprövning även efter att nya Socialtjänstlagen har trätt i kraft behövs ett beslut i Kommunstyrelsen.

Vilka insatser som förvaltningen anser lämpliga för Kungälv kommun bör erbjuda utan behovsprövning, utöver nuvarande utbud, kommer börja utredas från och med hösten 2025.

Uppdaterat verksamhetssystem för att möjliggöra dokumentation av insatser utan behovsprövning

Kungälv kommun kommer att behöva tillhandahålla ett verksamhetssystem som ger förutsättning att registrera och dokumentera insatser utan behovsprövning i personakt på ett rättssäkert sätt. Detta finns inte på plats idag, vilket är anledningen till att förvaltningen föreslår att krav på dokumentation av uppgifter som kan röja den enskildes identitet frånges dokumentationskravet under en omställningsperiod. När verksamhetssystemet är uppdaterat och anpassat till nya socialtjänstlagen föreslås insatserna att dokumenteras i enlighet med förslaget som står listat i bilaga 1.

Förvaltningen arbetar för att så snart som möjligt ha ett uppdaterat verksamhetssystem på plats, i syfte att kunna följa de nya juridiska krav som den nya socialtjänstlagen ställer. I övrigt bedömer förvaltningen att de juridiska kraven är uppfyllda.

Förvaltningens bedömning

Den 1 juli 2025 föreslås en ny socialtjänstlag (2025:000) träda i kraft som ska ersätta den nuvarande socialtjänstlagen (2001:453), SoL. Den nya socialtjänstlagen syftar till att skapa en långsiktigt hållbar, mer förebyggande och kunskapsbaserad socialtjänst.

Den nya socialtjänstlagen ger möjlighet att tillhandahålla insatser för personliga behov till enskilda utan någon individuell behovsprövning. Den nya möjligheten syftar till att ge socialtjänsten bättre förutsättningar för att erbjuda tidiga och förebyggande insatser. Genom att kunna tillhandahålla

insatser till enskilda på ett förenklat sätt är tanken att socialtjänsten ska nå invånare tidigt och därigenom motverka behov av mer omfattande insatser. Det är upp till varje kommun att besluta om vilka insatser som kan ges utan behovsprövning. Beslut om vilka insatser som omfattas ska fattas av varje kommuns socialnämnd, vilket i Kungälv innebär Kommunstyrelsen.

Villkor för insatsen

Om kommunen beslutar att erbjuda en insats utan individuell behovsprövning behöver kommunen också ta ställning till vilka villkor som ska gälla för insatsen. Kommunen behöver ta ställning till om insatsen ska vara öppen för alla eller om den enskilde måste uppfylla vissa villkor för att kunna ta del av den. Det kan handla om att kommunen vill rikta insatsen mot en specifik situation eller en särskild grupp. Det kan till exempel handla om att rikta vissa insatser enbart till kvinnor eller män, personer som har uppnått en viss ålder eller har en viss diagnos eller personer som är bosatta inom ett visst geografiskt område. Villkoren får dock inte medföra att kommuninvånarna behandlas olika, om det inte finns sakliga skäl som motiverar det.

När den enskildes vänder sig till en utförare ska denna kontrollera att den enskilde uppfyller de villkor som kommun har uppställt för insatsen. Om villkoren är uppfyllda ska utföraren ta emot den enskilde och verkställa insatsen. Någon ytterligare kontroll eller bedömning av den enskildes behov får således inte göras av utföraren.

Informationsskyldighet för utföraren

Utföraren av insatser utan behovsprövning har dock en skyldighet, enligt förslaget till en ny socialtjänstlag, att informera enskilda som vänder sig till verksamheten om möjligheten att ansöka om behovsprövade insatser för personliga behov. Informationen ska lämnas på lämpligt sätt och i lämplig utsträckning.

Insatser till barn utan behovsprövning

I förslaget till en ny socialtjänstlag föreslås att vårdnadshavarens samtycke ska krävas för att erbjuda insatser utan individuell behovsprövning till barn som inte har fyllt 15 år. Socialnämnden får dock tillhandahålla insatser utan individuell behovsprövning till barn som har fyllt 15 år utan vårdnadshavarens samtycke om insatsen är lämplig att tillhandahålla utan individuell behovsprövning. Det innebär att nämnden vare sig behöver inhämta vårdnadshavarens samtycke eller informera vårdnadshavaren. Insatser får även tillhandahållas mot vårdnadshavarens uttryckliga vilja. En grundläggande förutsättning är dock alltid att barnet vill ta del av den aktuella insatsen.

Krav på dokumentation

Enligt nya socialtjänstlagen ska genomförandet av insatser, som huvudregel, dokumenteras. Dokumentationskravet i samband med genomförandet av insatser avser omständigheter och händelser av betydelse. Dokumentation behövs för att följa upp effekterna av olika insatser. I processen att ta fram beprövad erfarenhet är det centralt att ha tillgång till ändamålsenlig dokumentation. Utan dokumentation blir det svårt att bedöma om en insats bidrar till en positiv utveckling på sikt och för vilka grupper. Detta gäller oavsett om insatser tillhandahålls efter behovsprövning eller utan behovsprövning. I nuläget saknas föreskrifter för hur dokumentationen ska vara utformad.

Undantag från dokumentationsskyldighet

Socialnämnden får, om det finns särskilda skäl, besluta att uppgifter som kan röja den enskildes identitet inte ska dokumenteras vid genomförande av en insats utan individuell behovsprövning enligt 11 kap. 5 §. Beslut om undantag från dokumentationsskyldigheten får enbart fattas om det föreligger särskilda skäl. Vad som utgör särskilda skäl måste bedömas utifrån insatsens syfte och karaktär. Undantag kan exempelvis vara motiverat om det bedöms vara svårt att nå utsatta grupper utan en möjlighet för enskilda att delta anonymt, såsom vid insatser som rör våld i nära relationer, hedersrelaterat våld och förtryck, prostitution, skadligt bruk eller beroende. Vidare kan undantag vara motiverat när öppna verksamheter är utformade som mötesplatser eller träffpunkter, där det inte är lämpligt eller behövligt att dokumentera uppgifter som kan kopplas till enskilda individer. Skälen för att göra undantag från dokumentationskravet måste vägas mot behovet av att kunna följa upp insatsen på individnivå. Om dokumentation av den enskildes identitet är avgörande för att insatsen ska bli ändamålsenlig är den insatsen sannolikt inte lämplig att tillhandahålla utan

dokumentation. Det skulle exempelvis kunna vara fallet vid återkommande samtal där dokumentation från tidigare samtal är nödvändig i kommande samtal och det inte är tillräckligt att föra dem oidentifierade. Här måste vikten av att enskilda får vara anonyma vägas mot insatsens syfte och genomförbarhet.

I den nya socialtjänstlagen föreslås även en regel som innebär att uppgifter om enskildas personliga förhållanden inte behöver dokumenteras vid genomförande av rådgivning. Detta gäller oavsett om rådgivningen tillhandahålls med eller utan individuell behovsprövning. Syftet med regeln är att möjliggöra för enskilda att liksom i dag fortsatt kunna vara anonyma när de söker sig till socialtjänsten för rådgivning. Dokumentation av andra uppgifter, som till exempel övergripande uppgifter som behövs för att följa upp eller kontrollera verksamheten, omfattas inte av undantaget.

Uppgifter som behöver dokumenteras

Andra uppgifter än sådana som på något sätt kan avslöja den enskildes identitet ska alltid dokumenteras enligt vad som följer av 14 kap. 3 § i förslaget till ny socialtjänstlag. Det kan till exempel handla om uppgifter om antalet deltagare, deras ålder och kön. Det kan även handla om oidentifierade uppgifter om problem eller svårigheter som uppkommer under genomförandet av en insats och orsaken till att deltagare avbryter insatsen i förtid.

I nuläget saknas föreskrifter och allmänna råd om dokumentation som ska gälla för genomförandet av insatser som tillhandahålls utan individuell behovsbedömning. Förvaltningen kommer bevaka frågan och arbeta utifrån stöd som eventuellt kommer tillhandahållas av Socialstyrelsen.

Beslut om befintligt utbud av insatser utan behovsprövning i Kungälv kommun

Under våren 2025 har förvaltningen kartlagt befintligt utbudet av insatser som idag ges utan behovsprövning. För att dessa insatser ska få fortsätta ges utan behovsprövning efter den 1 juli 2025 behövs ett beslut i Kommunstyrelsen. I bilagan beskrivs respektive insats utifrån utformning, målgrupp, villkor/kriterier för att delta samt särskilda skäl för insatser utan krav på dokumentation av personuppgifter.

De insatser som det fattas beslut om inom ramen för detta ärende ges alltså redan idag utan behovsprövning. Det gäller insatser som enligt nuvarande terminologi i socialtjänstlagen (SoL) benämns som "allmänt inriktade insatser" eller "råd och stöd" och som inte kräver en ansökan, föregående utredning och beslut.

Nästa steg är att från och med hösten 2025 utreda vilka insatser som socialtjänsten utöver nuvarande utbud bör erbjuda utan behovsprövning i syfte att nå invånare tidigt och därigenom motverka behov av mer omfattande insatser. Insatserna bör införas stegvis för att säkerställa en balans mellan tillgänglighet och kostnadskontroll.

Bilaga Insatser utan behovsprövning

I bilagan till denna tjänsteskrivelse beskrivs insatser som tillhandahålls utan behovsprövning i Kungälv kommun utifrån nuvarande socialtjänstlag (2001:453), och som från och med den 1 juli 2025 när nya socialtjänstlagen träder i kraft föreslås få fortsätta tillhandahållas utan behovsprövning. Varje insats beskrivs kort utifrån *innehåll*, *omfattning* och *målgrupp*. För vissa insatsen listas även förslagna *villkor* som den enskilde ska uppfylla för att ta del av insatsen samt *särskilda skäl* där bedömning är att insatsen bör fräntas krav på dokumentation av uppgifter som kan röja den enskildes identitet.

Listan med insatser är indelade i följande kategorier:

- Rådgivande insatser
- Öppna träffpunkter och gruppaktiviteter.
- Insatser i grupp
- Individuellt stöd

Under varje kategori listas varje specifik insats inom den kategorin. För mer information om specifika insatser, se bilagan.

Ärendenivåer – bedömning utifrån kommunfullmäktiges strategiska mål eller kommunstyrelsens resultatmål

Kommunfullmäktiges strategiska mål

Insatser utan behovsprövning inom ramen för nya Socialtjänstlagen är en långsiktig satsning och kan kopplas till följande av kommunfullmäktiges strategiska mål:

- *En trygg omsorg med valmöjligheter genom hela livet*

Kungälv ska kunna erbjuda en trygg omsorg med möjligheter att välja. Genom insatser utan behovsprövning kan insatser tillgängliggöras på ett enklare sätt för medborgarna vilket främjar valmöjligheter och ökar möjligheterna att arbeta förebyggande.

- *Trygg uppväxt ger ett tryggare samhälle*

Alla ska ha rätt till en trygg uppväxt och barns föräldrar ska genom riktade insatser bli goda förebilder. Genom insatser utan behovsprövning kan exempelvis olika typer av föräldrastöd ges på ett lättillgängligt sätt.

Kommunstyrelsens resultatmål

Insatser utan individuell behovsprövning inom ramen för nya Socialtjänstlagen kan kopplas till följande av kommunstyrelsens strategiska mål:

- *Minskat utanförskap och bidragsberoende*
- *100% av alla ungdomar inom uppföljningsansvaret erbjuds vuxenutbildning*
- *Utanförskapet minskar genom att försörjningsstödet villkoras mot individuella kontrakt med krav på arbetsmarknadsfrämjande insatser*
- *En kunskapsskola som ger varje elev rätt stöd*

Kungälv kommun erbjuder idag insatser utan behovsprövning som syftar till att på olika sätt främja ovanstående mål, exempelvis genom att stötta ungdomar och vuxna i att minska utanförskap och hitta en sysselsättning, erbjuda föräldraskapsstöd samt insatser som främjar skolnärvaro. Se mer information i insatsbilagan.

- *Kortare handläggningstider med bibehållen rättssäkerhet*
- *Attraktivt att vara anställd i Kungälv kommun*
- *Kommunens verksamheters kvalité och hushållning ska hävda sig väl i jämförelse med landets bästa kommuner*

Att erbjuda insatser utan individuell behovsprövning inom ramen för nya SoL innebär ett nytt arbetssätt för Socialtjänsten med ett större fokus på första linjens socialtjänst. Exempelvis skapar det möjligheter att nå fler i ett tidigare skede, vilket kan minska handläggningstider, skapa större kvalité i stödet till individen samtidigt som kommunen hushåller med sina resurser, samt att det blir mer attraktivt att arbeta inom socialtjänsten då man som anställd får möjlighet att hjälpa dem som behöver i tid.

Bedömning utifrån miljö, hållbarhet och mål i Agenda 2030

- *Mål 3: god hälsa och välbefinnande*
"God hälsa är en grundläggande förutsättning för människors möjlighet att nå sin fulla potential och att bidra till samhällets utveckling. Den globala trenden är att människor lever allt längre liv men i många fall saknas stödsystem för äldre personer."

Koppling till insatser utan behovsprövning: Genom insatser utan behovsprövning kan hälsa och välbefinnande främjas på ett brett plan, då denna typ av insatser blir mer lättillgängliga och fokuserar på att förebygga.

- **Mål 5: jämställdhet**

"Det handlar om en rättvis fördelning av makt, inflytande och resurser i samhället. Kvinnors och flickors generellt underordnade maktposition i förhållande till män och pojkar måste upphöra. Alla former av våld mot kvinnor och flickor drabbar såväl individen som samhället i stort och utgör ett hinder för jämställdhet och utveckling. Sociala normer och sedvänjor som sanktionerar ojämställdhet och våld mot kvinnor och flickor måste förändras."

Koppling till insatser utan behovsprövning: Ett av den nya socialtjänstlagens syften är att den ska bli mer jämställd. Enligt förslag till ny socialtjänstlag ska jämställdhet läggas till som mål i portalparagrafen. Socialtjänsten ska även synliggöra skillnader mellan flickor, pojkar, kvinnor och män som är av betydelse för verksamhet på samhälls-, grupp- och individnivå, samt genomföra verksamheten så att omotiverade skillnader inte bevaras eller förstärks.

- **Mål 10: minskad ojämlikhet**

"Vi måste verka för att tillgången till resurser och möjligheten att delta i och påverka samhällsutvecklingen är rättvis. Stater bär huvudansvaret för att främja jämlikhet i samhället, eftersom ojämlikhet har sin grund i strukturella förhållanden. Ett jämlikt samhälle bygger på principen om att alla lika rättigheter oberoende av till exempel kön, sexuell läggning, etnicitet, religion eller trosuppfattning, funktionsnedsättning och härkomst, som grund för en rättvis fördelning av resurser och såväl ekonomiskt som politiskt inflytande i samhället."

Koppling till insatser utan behovsprövning: Genom insatser utan behovsprövning kan insatser ges till fler på ett mer lättillgängligt sätt. Exempelvis skulle det kunna innebära lägre trösklar för att ta hjälp av socialtjänsten, vilket på sikt kan leda till ett mer jämlikt samhälle. Den nya lagen ger kommunen befogenheter att rikta insatser till målgrupper som är i särskilt behov av stöd.

- **Mål 16: fredliga och inkluderande samhällen**

"En väl fungerande statsförvaltning med ansvarsfulla institutioner, transparens och rättsstatens principer har alla ett fundamentalt egenvärde. God samhällsstyrning och rättsstatens principer är grundläggande mål och medel för utveckling."

Koppling till insatser utan behovsprövning: I arbetet med att besluta om insatser utan behovsprövning så är det viktigt att varje kommun säkerställer att medborgarna behandlas rättvist, exempelvis genom att alla som tillhör en viss målgrupp har rätt till en insats på samma villkor. Insatser utan behovsprövning har även ett generellt krav på dokumentation, detta bland annat för att säkerställa uppföljning vilket kan kopplas till rättssäkerhet och tillförlitlighet.

Bedömning utifrån politiska styrdokument

Den nya socialtjänstlagen syftar till att bli mer förebyggande, jämställd och lättillgänglig och att socialtjänsten ska arbeta kunskapsbaserat. Många av Kungälv's styrdokument inom området socialtjänst, omsorg och hälsa går i linje med dessa syften, exempelvis nedan styrdokument:

- Program för Social hållbarhet med tillhörande underplaner
  - Äldreplan
  - Plan trygg i Kungälv
  - Social översiktsplan. I social översiktsplan listas ett antal aktiviteter som uppdateras löpande, varav aktiviteten "omställning till ny socialtjänstlag" kommer att ingå.
  - Plan för ökad delaktighet
- Anvisning våld i nära relationer

Sociala Myndighetsnämndens delegeringsordning är också relevant för den nya socialtjänstlagen. I delegeringsordningen regleras vem som är behörig att på delegation företräda nämnden. På kort sikt kommer delegationsordningen behöva uppdateras så att den stämmer överens med den nya socialtjänstlagens nya paragrafnummer. Under hösten 2025 kommer kommunen påbörja arbetet med att utreda vilka av de insatser som idag ges med behovsprövning som skulle kunna ges utan behovsprövning. Detta innebär att delegationsordningen kommer att behöva uppdateras på längre sikt. I dagsläget krävs dock ingen sådan uppdatering i och med att de insatser som omfattas av

detta ärende inte regleras i delegeringsordningen, då de redan idag ges som insats utan behovsprövning.

Bedömning utifrån ett medborgar- och brukarperspektiv

Kommunen har kartlagt det befintliga utbudet av insatser som idag ges utan behovsprövning. För att dessa insatser ska få fortsätta ges utan behovsprövning efter den 1 juli 2025 behövs ett beslut i Kommunstyrelsen. Eftersom detta ärende rör beslut om insatser som redan idag ges utan behovsprövning i kommunen så är medborgar- och brukarperspektivet oförändrat. Det är positivt för den enskilde som tar del av dessa insatser i dagsläget att kunna fortsätta ta del av insatserna även efter att nya socialtjänstlagen har trätt i kraft.

Den nya socialtjänstlagen ställer högre krav på dokumentation gällande insatser utan behovsprövning. Det innebär att kommunen kommer kunna arbeta mer med verksamhetsutveckling utifrån den uppföljning som görs och få en bättre förståelse för vilka målgrupper som tar del av insatserna.

Bedömning utifrån ett medarbetarperspektiv

Kommunen har kartlagt det befintliga utbudet av insatser som idag ges utan behovsprövning. För att dessa insatser ska få fortsätta ges utan behovsprövning efter den 1 juli 2025 behövs ett beslut i Kommunstyrelsen. Eftersom detta ärende rör beslut om insatser som redan idag ges utan behovsprövning i kommunen så är medarbetarperspektivet till stor del oförändrat. Det som däremot innebär en skillnad för medarbetaren är kravet på dokumentation som den nya socialtjänstlagen ställer på insatser utan behovsprövning. Kungälv kommun kommer att vänta in de föreskrifter som socialstyrelsen ska ge angående dokumentationskravet och arbeta utifrån det.

Ekonomisk bedömning

Detta ärende omfattar att besluta om att det befintliga utbudet av insatser utan behovsprövning ska fortsätta ges även efter den 1 juli 2025 när den nya lagen träder i kraft. Eftersom beslutet endast omfattar insatser som redan ges idag så innebär det i huvudsak en oförändrad kostnad. Förvaltningen behöver följa upp om insatserna når tilltänkta målgrupper och hurvida uppsatta villkor är i enlighet med förvaltningens kapacitet. Likaså kommer den utökade dokumentationsskyldigheten kräva att förvaltningen följer upp vilken påverkan det får på berörda verksamheters administrativa belastning för att kunna göra en vidare ekonomisk bedömning.

Förslag till beslut

1. Från och med 1 juli 2025 fortsätter Kungälv kommun att tillhandahålla de insatser som listas i "bilaga insatslista Kungälv" som insatser utan behovsprövning. Detta förutsatt att ny socialtjänstlag träder i kraft den 1 juli 2025 vilket riksdagen förväntas besluta om den 20 maj 2025.
2. Krav på dokumentation av uppgifter som kan röja den enskildes identitet fråntas samtliga insatser utan behovsprövning under en omställningsperiod fram tills förvaltningen har ett verksamhetssystem som ger förutsättning att registrera och dokumentera insatserna i personakt på ett rättssäkert sätt. När verksamhetssystemet är uppdaterat och anpassat till nya socialtjänstlagen föreslås insatserna att dokumenteras i enlighet med förslaget som står listat i bilagan.

Sofie Anderman
Folkhälsoutvecklare

Lena Arnfelt
Sektorchef Trygghet och stöd

Expedieras till:

För kännedom till:

**KUNGÄLVS
KOMMUN**

Bilaga. Insatser utan individuell
behovsprövning

Innehåll

Bilaga. Insatser utan individuell behovsprövning	1
Inledning.....	4
Rådgivande insatser	5
Boskola / Boskola ++	5
Familjerådgivande samtal.....	5
Hälsosamtal.....	5
Mini-Maria Västra – rådgivning	5
Råd- och stödtelefon om frågor om unga och droger.....	6
Samarbetssamtal (initierade på föräldrars gemensamma begäran)	6
Öppna träffpunkter och gruppaktiviteter	6
Aktivitetshuset	6
Elektra ambassadörsutbildning	6
Samhällsorienterande kurser.....	7
Seniorträffar.....	7
Temagrupper för seniorer.....	7
Vägläsningscenter.....	7
Öppen förskola, familjecentral	8
Stöd i grupp.....	8
Alla barn i centrum (ABC) 3-12 år	8
Alla barn i centrum (ABC) Tonår	8
Anhörigstödjande grupper för vuxna	9
Barn i föräldrars fokus	9
COSP, Trygghetscirkeln	9
COSP, Trygghetscirkeln, ...	10
Föräldrastödsgrupp Trampolinen	10
Föräldrar i nytt land.....	10
Grupp för ungdomar med normbrytande beteende	10
Kvinnocafé.....	11
Meningen med mej	11
Problematiser skolgång	12
Skilda Världar	12
Spädbarnsverksamhet med föräldraskapsstöd i grupp på selektiv nivå.....	12
Stödgrupp för våldsutsatta.....	13
Stödgrupp för våldsutövare	13
Temagrupp	13
Trampolinen.....	13
TRUST, Trygghet ur stöd	14
Vem är jag i mitt föräldraskap.....	14

**KUNGÄLV
KOMMUN**

Sid 3 (24)
Datum: 2025-04-22

Väntangrupp Skilda Världar och Trampolinen	14
Individuellt stöd	15
Anhörigstöd (skadligt bruk och beroende).....	15
Anhörigstöd	15
Aktivitetsträning	16
Anhörigsamtal (våld).....	16
Barns rätt som anhöriga (BRA-samtal).....	16
Boendecoachning.....	17
Boendeservice (massflyktsdirektivet)	17
Budget- och skuldrådgivning	17
Cannabissamtal	18
Föräldrastödjande samtal	18
Föräldrastödjande samtal till föräldrar i allvarlig föräldrakonflikt.....	18
Föräldrawebben.....	19
Kortare serie av familjebehandlande samtal utan särskild manual	19
Krissamtal i samband med placering eller efter barnförhör	19
Medling vid brott	20
Mini-Maria Västra – stödsamtal	20
Motiverande samtal	20
Samtal om våld.....	21
Social insatsgrupp (SIG).....	21
SIG-anhörigstöd	21
Skolsociala team	22
Stöd till brottsoffer.....	22
Stödsamtal från Krismottagningen	23
RePulse	23
Trappan-samtal	23
Ungdomsstödjande samtal	24

Inledning

Denna bilaga beskriver insatser som tillhandahålls utan behovsprövning i Kungälv kommun utifrån nuvarande socialtjänstlag (2001:453). Varje insats beskrivs kort *utifrån innehåll, omfattning och målgrupp*. För vissa insatsen listas även förslag till beslut gällande *villkor* som den enskilde ska uppfylla för att kunna ta del av insatsen samt *särskilda skäl* för att insatsen ska frångå krav på dokumentation av uppgifter som kan röja den enskildes identitet.

Listan med insatser är indelade i följande kategorier:

- **Rådgivande insatser**

Insatser inom denna kategori frångår krav på dokumentation av uppgifter som kan röja den enskildes identitet.

Enligt propositionen En förebyggande socialtjänstlag – för ökade rättigheter, skyldigheter och möjligheter (2024/25:89), enligt 14 kap. 4 §, gäller skyldigheten att dokumentera inte uppgifter om enskildas personliga förhållanden vid rådgivning.

- **Öppna träffpunkter och gruppaktiviteter**

Insatser inom denna kategori frångår krav på dokumentation av uppgifter som kan röja den enskildes identitet.

I propositionen En förebyggande socialtjänstlag – för ökade rättigheter, skyldigheter och möjligheter (2024/25:89), beskrivs (sid. 390) det finnas särskilda skäl när öppna verksamheter är utformade som mötesplatser eller träffpunkter, och där det inte finns skäl eller behov att dokumentera uppgifter som kan kopplas till enskilda individer. Vikten av att enskilda får vara anonyma ska vägas mot insatsens syfte och genomförbarhet.

- **Stöd i grupp**

Insatser inom denna kategori ska i huvudsak dokumenteras med undantag från insatser där det bedöms finnas stor risk att målgruppen inte kommer söka stöd om det inte är möjligt att vara anonym.

Enligt propositionen En förebyggande socialtjänstlag – för ökade rättigheter, skyldigheter och möjligheter (2024/25:89), 14 kap. 5 §, får socialnämnden, om det finns särskilda skäl, besluta att uppgifter som kan röja den enskildes identitet inte ska dokumenteras vid genomförande av en insats utan individuell behovsprövning.

- **Individuellt stöd**

Insatser inom denna kategori ska i huvudsak dokumenteras med undantag från insatser där det bedöms finnas stor risk att målgruppen inte kommer söka stöd om det inte är möjligt att vara anonym.

Enligt propositionen En förebyggande socialtjänstlag – för ökade rättigheter, skyldigheter och möjligheter (2024/25:89), 14 kap. 5 §, får socialnämnden, om det finns särskilda skäl, besluta att uppgifter som kan röja den enskildes identitet inte ska dokumenteras vid genomförande av en insats utan individuell behovsprövning.

**KUNGÄLVS
KOMMUN**

Sid 5 (24)
Datum: 2025-04-22

Rådgivande insatser

Insatser inom denna kategori frångår krav på dokumentation av uppgifter som kan röja den enskildes identitet.

Enligt propositionen En förebyggande socialtjänstlag – för ökade rättigheter, skyldigheter och möjligheter (2024/25:89), enligt 14 kap. 4 §, gäller skyldigheten att dokumentera inte uppgifter om enskildas personliga förhållanden vid rådgivning.

Boskola / Boskola ++

Innehåll: På Boskola får den enskilde vägledning i att söka bostad samt tips och hjälp om hur man skriver in sig hos bostadsförmedlingar, information om olika boendeformer och kontraktsformer samt information om bostadsköer. Det erbjuds även praktisk information om hur en bostad ska skötas tex sopsortering, grannsämja och städning. Insatser sker huvudsakligen i grupp.

Målgrupp: Vuxna över 18 år i behov av stöd att söka bostad och som är folkbokförda i Kungälv kommun eller har sin socialtjänst där.

Familjerådgivande samtal

Innehåll: Samtalsstöd till vuxna par som upplever relationsproblem. Familjerådgivaren bestämmer tillsammans med paret hur samtalen ska läggas upp. Antal samtal utgår från den enskildes behov.

Målgrupp: Vuxna över 18 år och som är folkbokförda i Kungälv kommun eller har sin socialtjänst där.

Hälsosamtal

Innehåll: Individuella hälsosamtal med syfte att hjälpa seniorer som önskar utöka sitt sociala liv. Utifrån en kartläggning av individens behov och önskemål så får senioren rådgivning om sociala, kulturella och fysiska aktiviteter som kommun, civilsamhället och privata aktörer erbjuder.

Målgrupp: Vuxna över 65 år eller vuxna som är sjukpensionärer och som är folkbokförda i Kungälv kommun eller har sin socialtjänst där.

Mini-Maria Västra – rådgivning

Innehåll: Mini-maria Västra är en integrerad öppenvårdsmottagning mellan kommun och region som är riktat till ungdomar med problematik rörande alkohol, droger eller spel om pengar. Mini-Maria Västra erbjuder den enskilde och deras närstående rådgivande stöd kopplat till frågor om alkohol, droger och spel om pengar.

**KUNGÄLVS
KOMMUN**

Sid 6 (24)
Datum: 2025-04-22

Målgrupp: Barn och unga mellan 13 och 21 år med problematik rörande alkohol, droger eller spel om pengar samt deras anhöriga. Den enskilde ska vara folkbokförda i den kommun som ingår i Mini-Maria Västra (Mölndal, Härryda, Stenungssund, Kungälv).

Råd- och stödtelefon om frågor om unga och droger

Innehåll: Råd och stöd för den enskilda eller närstående vid oro för risk/missbruk. Den som ringer har möjlighet att vara anonym för att rådgöra kring vad det finns för hjälp att få i kommunen.

Målgrupp: Personer som tror att en ung person i deras närhet riskerar att testa droger och som är folkbokförda i Kungälv kommun eller har sin socialtjänst där.

Samarbetssamtal (initierade på föräldrars gemensamma begäran)

Innehåll: Samarbetssamtal som initieras på föräldrars gemensamma begäran är strukturerade samtal under sakkunnig ledning med föräldrar som är oeniga om hur de ska lösa frågor kring vårdnad, boende eller umgänge och frågor som rör barnets försörjning. Syftet är att föräldrar ska hitta lösningar som är bra för barnen och få hjälp att förbättra sin kommunikation och samarbete. Samtalen kan ske i samband med eller efter en separation men också med föräldrar som inte alls levt tillsammans. Om det finns svårigheter att mötas i gemensamma samtal t.ex. om det förekommit våld i föräldrarnas relation kan samtalen anpassas.

Målgrupp: Separerade vårdnadshavare/föräldrar med gemensamma barn som är under 18 år och som är folkbokförda i Kungälv kommun eller har sin socialtjänst där.

Öppna träffpunkter och gruppaktiviteter

Insatser inom denna kategori fräntas krav på dokumentation av uppgifter som kan röja den enskildes identitet.

I propositionen En förebyggande socialtjänstlag – för ökade rättigheter, skyldigheter och möjligheter (2024/25:89), beskrivs (sid. 390) det finnas särskilda skäl när öppna verksamheter är utformade som mötesplatser eller träffpunkter, och där det inte finns skäl eller behov att dokumentera uppgifter som kan kopplas till enskilda individer. Vikten av att enskilda får vara anonyma ska vägas mot insatsens syfte och genomförbarhet.

Aktivitetshuset

Innehåll: Träffpunkt för social samvaro, gemensamma aktiviteter och grupper för deltagarna.

Målgrupp: Vuxna över 18 år med psykisk funktionsnedsättning, samt personer med skadligt bruk eller beroende och som är folkbokförda i Kungälv kommun eller har sin socialtjänst där.

Elektra ambassadörsutbildning

**KUNGÄLV
KOMMUN**

Sid 7 (24)
Datum: 2025-04-22

Innehåll: Elektra ambassadörsutbildning är en gruppverksamhet i samarbete med Fryshuset i Göteborg som arbetar för att motverka hedersrelaterat våld och förtryck. Gruppverksamheten ska genom stöd, utbildning och opinionsbildning stötta unga i att bli ambassadörer för värderingar som motverkar begränsande hedersnormer. Vilket ska hjälpa de unga som lever i begränsande normer att skapa ett självständigt liv. Ambassadörsutbildningen görs i samverkan med Elektra på Fryshuset vilka samarbetar med skolor, myndigheter och civilsamhället för att öka kunskap och förändra attityder kring hedersförtryck. Utbildningen består av 17 tillfällen.

Målgrupp: Unga personer, främst i åldern 15–20 år, som vill engagera sig för att förändra begränsande normer och främja jämställdhet och som är folkbokförda i Kungälv kommun eller har sin socialtjänst där.

Samhällsorienterande kurser

Innehåll: Samhällsorienterande kurser består av aktiviteter som stödjer individer att komma i arbete eller studier men innehåll så som intervjuutbildning, CV-skrivning och jobbskola.

Målgrupp: Vuxna i ålder 18 - 65 år med behov av stöd för att komma i arbete eller studier men som inte är inskrivna som ärende på Stöd och Försörjning. Personerna ska även vara folkbokförda i Kungälv kommun eller har sin socialtjänst där.

Seniorträffar

Innehåll: En öppen social mötesplats för seniorer med olika aktiviteter så som föreläsningar, musik, digital hjälp och gemensamma utflykter. Ingen anmälan krävs.

Målgrupp: Vuxna över 65 år eller vuxna som är sjukpensionärer och som är folkbokförda i Kungälv kommun eller har sin socialtjänst där.

Temagrupper för seniorer

Innehåll: Temagrupperna skapar möjlighet för deltagarna att knyta nya sociala kontakter och på så sätt förebygga ofrivillig ensamhet. Aktiviteter främjar en stimulerande och meningsfull vardag samt kunskapshöjande inom områden så som digitalisering. Exempel på temagrupper är matlagingskurs, datorkurs och olika former av samtalsgrupper.

Målgrupp: Vuxna över 65 år eller vuxna och som är folkbokförda i Kungälv kommun eller har sin socialtjänst där.

Vägledningscenter

Innehåll: Vägledning i jobbsökande, studie-och yrkesvägledning, språkstöd, hur man använder digitala verktyg, bo-skola, föräldrastöd samt var man kan vända sig med olika frågor. Insatsen syftar till att göra den stora mängd information som nyanlända möter mer begriplig och tillgänglig.

**KUNGÄLVS
KOMMUN**

Sid 8 (24)
Datum: 2025-04-22

Målgrupp: Personer som är nyanlända till Sverige samt personer med tillfälligt skydd enligt massflyktsdirektivet och som är folkbokförda i Kungälv kommun eller har sin socialtjänst där.

Omfattning: Drop in verksamhet, cirka en gång i veckan

Öppen förskola, familjecentral

Innehåll: Öppna förskolan är en mötesplats för föräldralediga och andra viktiga omsorgspersoner och yngre barn. Verksamheten erbjuder aktiviteter så som lek, pyssel, målning och sångstund samt skapar möjlighet för föräldrar att prata med andra föräldrar.

Målgrupp: Föräldrar/vårdnadshavare och barn 0-6 år och som är folkbokförda i Kungälv kommun eller har sin socialtjänst där.

Stöd i grupp

Insatser inom denna kategori ska i huvudsak dokumenteras. Undantag kan beslutas i insatser där det bedöms finnas stor risk att målgruppen inte kommer söka stöd om det inte är möjligt att vara anonym. Insatser som detta berör i denna kategori beskrivs med *Skäl till undantag från dokumentation av enskilds personliga förhållande*.

Alla barn i centrum (ABC) 3-12 år

Innehåll: Föräldrakurs som syftar till att stärka relationen mellan barn och föräldrar genom insikter och konkreta tips som underlättar i vardagen. Deltagare ges möjlighet att diskutera och dela erfarenheter med andra föräldrar.

Målgrupp: Föräldrar/vårdnadshavare med barn i åldern 3-12 år.

Omfattning: Cirka 5 tillfällen.

Villkor:

- Den enskilde är folkbokförd i Kungälv kommun eller har sin socialtjänst där.
- Den enskilde har barn i åldern 3-12 år.

Alla barn i centrum (ABC) Tonår

Innehåll: Föräldrakurs som syftar till att stärka relationen mellan barn och föräldrar genom insikter och konkreta tips som underlättar i vardagen. Deltagare ges möjlighet att diskutera och dela erfarenheter med andra föräldrar.

Målgrupp: Föräldrar/vårdnadshavare med barn i åldern 13-20 år.

Omfattning: Cirka 5 tillfällen.

Villkor:

- Den enskilde är folkbokförd i Kungälv kommun eller har sin socialtjänst där.

**KUNGÄLV
KOMMUN**

Sid 9 (24)
Datum: 2025-04-22

- Den enskilde har barn i åldern 13-20 år.

Anhörigstödjande grupper för vuxna

Innehåll: Grupper som syftar till att erbjuda anhöriga i liknande situationer en möjlighet att få utbyta erfarenheter med varandra. Likaså att erbjuda kunskap och råd som kan underlätta för de anhöriga i deras anhörigsituation. Gruppernas inriktningar varierar över tid för att möta behov som identifieras, exempelvis: demenssjukdom, vuxna barn med sjuka föräldrar, missbruksproblem, psykisk ohälsa.

Målgrupp: För anhöriga som stödjer en närstående som är i behov av hjälp på grund av fysisk eller psykisk sjukdom, demenssjukdom, missbruk eller funktionsnedsättning. Den anhörige och närstående är vuxna personer över 18 år. Den anhörige är folkbokförd i Kungälv kommun eller har sin socialtjänst där.

Omfattning: Insatsens omfattning varierar utifrån gruppens målgrupp och dess behov.

Skäl till undantag från dokumentation av enskilds personliga förhållanden: Det bedöms finnas behov av anonymitet för att insatsen ska nå målgruppen som insatsen är avsedd för.

Barn i föräldrars fokus

Innehåll: Barn i föräldrars fokus (BiFF) är ett strukturerat manualbaserat stöd till föräldrar som separerat och inte kommer överens i frågor som rör barnen. Under utbildningen får föräldrarna reflektera över barnets upplevelse av aktuell situation samt förstå vad de kan göra annorlunda för att förbättra barnets välmående.

Målgrupp: Separerade föräldrar/vårdnadshavare som inte kommer överens i frågor som rör barnen.

Omfattning: Cirka 5 tillfällen.

Villkor:

- Den enskilde är folkbokförd i Kungälv kommun eller har sin socialtjänst där.

COSP, Trygghetscirkeln

Innehåll: Manualbaserat program som främst ges i grupp men även individuellt. Syftet är att stödja barnets utveckling av trygg anknytning till sin förälder. Fokus ligger på att utveckla mer förståelse för barnets beteende som kommunikation av känslomässiga behov och förståelse för att trygghet gynnar barnets generella utveckling.

Målgrupp: Föräldrar/vårdnadshavare till barn 0-6 år.

Omfattning: 8 tillfällen.

Villkor:

- Den enskilde är folkbokförd i Kungälv kommun eller har sin socialtjänst där.
- Den enskilde har barn i åldern 4 månader till 6 år.

**KUNGÄLVS
KOMMUN**

Sid 10 (24)
Datum: 2025-04-22

COSP, Trygghetscirkeln, till föräldrar med erfarenhet av våld

Innehåll: Manualbaserat program med syfte att stödja barnets utveckling av trygg anknytning till sin förälder. Fokus ligger på att utveckla mer förståelse för barnets beteende som kommunikation av känslomässiga behov och förståelse för att trygghet gynnar barnets generella utveckling. Denna grupp (på selektiv nivå) har även syfte att ge föräldrar möjlighet att i ett tryggt sammanhang kunna reflektera och få stöd i hur den tidigare levnadssituationen med våld i nära relation samt eventuellt pågående eftervåld påverkat och påverkar föräldraskapet.

Målgrupp: Föräldrar/vårdnadshavare till barn 0-18 år och som är folkbokförd i Kungälv kommun eller har sin socialtjänst där.

Omfattning: 8 tillfällen.

Skäl till undantag från dokumentation av enskilds personliga förhållanden: Det bedöms finnas behov av anonymitet för att insatsen ska nå målgruppen som insatsen är avsedd för.

Föräldrastödsgrupp Trampolinen

Innehåll: Strukturerat manualbaserat stöd för föräldrar med barn/ungdomar som går i Trampolinen - stödgrupp för barn och unga som lever i en utsatt situation.

Målgrupp: Föräldrar/vårdnadshavare som har barn som går i stödgruppen Trampolinen.

Omfattning: 6 tillfällen.

Villkor:

- Den enskilde är folkbokförd i Kungälv kommun eller har sin socialtjänst där.
- Den enskilde har barn som deltar i stödgruppen Trampolinen.

Föräldrar i nytt land

Innehåll: Ett samhällsorienterande program där föräldrar får möjlighet att prata med andra föräldrar om hur det är att vara förälder i Sverige. Varje träff har olika teman.

Målgrupp: Utrikesfödda föräldrar/vårdnadshavare som har barn i åldrarna 0-18 år.

Omfattning: Cirka 8 tillfällen.

Villkor:

- Den enskilde är tredjelandsmedborgare.
- Den enskilde är folkbokförd i Kungälv kommun eller har sin socialtjänst där.
- Den enskilde är förälder till barn under 18 år.

Grupp för ungdomar med normbrytande beteende

Innehåll: Gruppverksamhet som riktar sig till en mindre grupp med unga som identifierats av

**KUNGÄLVS
KOMMUN**

Sid 11 (24)
Datum: 2025-04-22

verksamheter så som skola, fritid eller fält utifrån ett normbrytande beteende. Insatsens innehåll anpassas till den specifika målgruppens behov utifrån dialog med samverkande verksamhet, vårdnadshavare och deltagarna själva. Det eftersträvas alltid att barnets vårdnadshavare får information och ger samtycke till insatsen även i de fall barnet är över 15 år.

Målgrupp: Barn och unga vuxna i åldern 10-21 år

Omfattning: 5-10 tillfällen.

Villkor:

- Den enskilde är folkbokförd i Kungälv kommun eller har sin socialtjänst där.
- Den enskilde är i åldern 10-21 år.
- Samtycke till insatsen finns från den enskildes vårdnadshavare om barnet är under 15 år.

Kvinnocafé

Innehåll: Kvinnokaféet innehåller fika och föredrag av interna och externa föreläsare. Syftet är att bygga på individens autonomi och agentskap och är endast tillgängligt för de som kommit långt från våldet. Sker i samverkan med Mötesplatsen.

Målgrupp: För kvinnor som avslutat eller är på väg att avsluta sin samtalskontakt på Krismottagningen.

Omfattning: En gång per månad.

Villkor:

- Den enskilde har tagit del av stödsamtal via Krismottagningen.

Skäl till undantag från dokumentation av enskilds personliga förhållanden: Det bedöms finnas behov av anonymitet för att insatsen ska nå målgruppen som insatsen är avsedd för.

Meningen med mej

Innehåll: Strukturerat manualbaserat stöd för tonåringar i grupp. Ungdomarna kan ha egna svårigheter och/eller leva i familjer där det förekommer missbruk, psykisk ohälsa och/eller konflikter/våld. Det eftersträvas alltid att barnets vårdnadshavare får information och ger samtycke till insatsen även i de fall barnet är över 15 år.

Målgrupp: Ungdomar i ålder 13-19 år med krångel och trassel i livet.

Omfattning: 10 tillfällen.

Villkor:

- Den enskilde är folkbokförd i Kungälv kommun eller har sin socialtjänst där.
- Den enskilde är i åldern 13-19 år
- Samtycke till insatsen finns från den enskildes vårdnadshavare om barnet är under 15 år.

**KUNGÄLVS
KOMMUN**

Sid 12 (24)
Datum: 2025-04-22

Problematiserande skolgång

Innehåll: Strukturerande manualbaserade samtal i grupp för föräldrar med barn med problematisk skolfrånvaro.

Målgrupp: Föräldrar/vårdnadshavare som har barn/ungdomar med problematisk skolfrånvaro.

Omfattning: 5 tillfällen.

Villkor:

- Den enskilde är folkbokförd i Kungälv kommun eller har sin socialtjänst där.
- Den enskilde har barn i ålder 7-16 år

Skilda Världar

Innehåll: Skilda världar är en manualbaserad stödgrupp för barn som lever med skilda eller separerade föräldrar. Barnen får prata om sina tankar och känslor tillsammans med andra barn med liknande erfarenheter. Vid avslutande träff erbjuds deltagarnas föräldrar att delta.

Målgrupp: Barn i åldern 7-12 år som lever med skilda eller separerade föräldrar.

Omfattning: 11 tillfällen.

Villkor:

- Den enskilde är folkbokförd i Kungälv kommun eller har sin socialtjänst där.
- Den enskilde är i åldern 7-12 år.
- Samtycke till insatsen finns från den enskildes vårdnadshavare.

Spädbarnsverksamhet med föräldraskapsstöd i grupp på selektiv nivå

Innehåll: Fokus är att stärka och utveckla relation och samspel mellan förälder och barn. Inom gruppen erbjuds spädbarnsmassage och det manualbaserade programmet COSP Trygghetscirkeln.

Målgrupp: Föräldrar/vårdnadshavare med barn 0-1 år i behov av extra stöd i föräldrarollen med syfte att stärka relationen mellan förälder och barn. Det kan vara föräldrar med psykisk ohälsa, till exempel depression i samband med förlossning, egna diagnoser eller andra erfarenheter som kan skapa behov av ett extra stöd i föräldrarollen.

Omfattning: Ca 15 tillfällen.

Villkor:

- Den enskilde är folkbokförd i Kungälv kommun eller har sin socialtjänst där.
- Den enskilde har barn i åldern 0-1 år.

**KUNGÄLVS
KOMMUN**

Sid 13 (24)
Datum: 2025-04-22

Stödgrupp för våldsutsatta

Innehåll: Stödgrupp med olika inriktningar som anpassas utifrån målgruppens behov och intressen. Exempel på inriktningar kan vara Bearbeta våld i nära relation, Stresshanteringsgrupp, Psykoedukativa grupper, Konstnärligt Skapande.

Målgrupp: Vuxna över 18 år och utsatta för våld och som är folkbokförda i Kungälv kommun eller har sin socialtjänst där.

Omfattning: 3-15 tillfällen

Skäl till undantag från dokumentation av enskilda personliga förhållanden: Det bedöms finnas behov av anonymitet för att insatsen ska nå målgruppen som insatsen är avsedd för.

Stödgrupp för våldsutövare

Innehåll: Stödgrupp med olika inriktningar som anpassas utifrån målgruppens behov och intressen. Exempel på inriktningar kan vara Bearbeta våld i nära relation, Mansgrupper/Pappagrupper, Stresshanteringsgrupp, Psykoedukativa grupper, Konstnärligt Skapande.

Målgrupp: Vuxna över 18 år som utövar våld och som är folkbokförda i Kungälv kommun eller har sin socialtjänst där.

Omfattning: 3-15 tillfällen.

Skäl till undantag från dokumentation av enskilda personliga förhållanden: Det bedöms finnas behov av anonymitet för att insatsen ska nå målgruppen som insatsen är avsedd för.

Temagrupp

Innehåll: Gruppträffarna innehåller olika teman beroende på deltagarnas behov men inom områden så som utbildning om beroendesjukdomen, sömnskola, hälsa. Insatsen ges i samverkan med sjuksköterska från regionen.

Målgrupp: Vuxna över 21 år med en beroendesjukdom. Personerna har brutit sitt beroende och kan visa på en månads nykterhet. Personerna är folkbokförda i Kungälv kommun eller har sin socialtjänst där.

Omfattning: Öppet forum som den enskilde kan ta del av hur många gånger den själv önskar.

Skäl till undantag från dokumentation av enskilda personliga förhållanden: Det bedöms finnas behov av anonymitet för att insatsen ska nå målgruppen som insatsen är avsedd för.

Trampolinen

**KUNGÄLVS
KOMMUN**

Sid 14 (24)
Datum: 2025-04-22

Innehåll: Strukturerat manualbaserat stöd för barn i grupp. Syftet med grupperna är att erbjuda en trygg miljö där deltagarna får möjlighet att dela erfarenheter med andra i liknande situation och hjälp att förstå sina egna behov och känslor. Vid avslutande träff erbjuds föräldrarna att delta. Det eftersträvas alltid att barnets vårdnadshavare får information och ger samtycke till insatsen även i de fall barnet är över 15 år.

Målgrupp: Barn i åldern 7-19 år.

Omfattning: 12-14 tillfällen.

Villkor:

- Den enskilde är folkbokförd i Kungälv kommun eller har sin socialtjänst där.
- Den enskilde är i åldern 7-19 år.
- Samtycke till insatsen finns från den enskildes vårdnadshavare om barnet är under 15 år.

TRUST, Trygghet ur stöd

Innehåll: Strukturerat manualbaserat stöd för föräldrar i grupp. Under träffarna möts föräldrar i liknande situation för att fundera och samtala om frågor så som föräldrautmaningar, relationer och konflikter och hur man kan samtala med sitt barn om ohälsa och diagnos.

Målgrupp: Föräldrar/vårdnadshavare med psykisk ohälsa eller neuropsykiatriska funktionsnedsättningar (NPF).

Omfattning: 5 tillfällen.

Villkor:

- Den enskilde är folkbokförd i Kungälv kommun eller har sin socialtjänst där.

Vem är jag i mitt föräldraskap

Innehåll: Strukturerat manualbaserat stöd för föräldrar i grupp. Stödgruppen syftar till att göra föräldrarna trygga i sig själva och sin föräldraroll genom att lära känna sig själv, sina styrkor och utvecklingsområden.

Målgrupp: Föräldrar/vårdnadshavare som upplever problem i familjen.

Omfattning: 8 tillfällen.

Villkor:

- Den enskilde är folkbokförd i Kungälv kommun eller har sin socialtjänst där.
- Den enskilde har barn i åldern 0-18 år.

Väntangrupp Skilda Världar och Trampolinen

Innehåll: Strukturerat stöd i grupp för barn och ungdomar i väntan på ordinarie grupp Skilda

**KUNGÄLVS
KOMMUN**

Sid 15 (24)
Datum: 2025-04-22

världar eller Trampolinen. Deltagarna delas in i olika grupper baserat på ålder för att deltagarna ska vara jämngamla.

Målgrupp: Barn i åldern 7-19 år som väntar på gruppstart av Skilda världar eller Trampolinen.

Omfattning: Cirka 5 tillfällen i väntan på gruppstart.

Villkor:

- Den enskilde är folkbokförd i Kungälv kommun eller har sin socialtjänst där.
- Den enskilde är i åldern 7-19 år
- Samtycke till insatsen finns från den enskildes vårdnadshavare om barnet är under 15 år.

Individuellt stöd

Insatser inom denna kategori ska i huvudsak dokumenteras. Undantag kan beslutas i insatser där det bedöms finnas stor risk att målgruppen inte kommer söka stöd om det inte är möjligt att vara anonym. Insatser som detta berör i denna kategori beskrivs med *Skäl till undantag från dokumentation av enskilds personliga förhållande*.

Anhörigstöd (skadligt bruk och beroende)

Innehåll: Information om beroendesjukdomen, medberoende och vilket stöd som finns att få.

Målgrupp: Vuxna som har en vuxen anhörig med beroendesjukdom som är folkbokförd i Kungälv.

Omfattning: 1-2 samtal.

Skäl till undantag från dokumentation av enskilds personliga förhållanden: Det bedöms finnas behov av anonymitet för att insatsen ska nå målgruppen som insatsen är avsedd för.

Anhörigstöd

Innehåll: Enskilda stödsamtal som syftar till att erbjuda anhöriga information om deras närståendes tillstånd och hjälp som finns att få, samt ge möjlighet för den anhörige att få prata om sin situation.

Målgrupp: För anhöriga som stödjer en närstående som är i behov av hjälp på grund av fysisk eller psykisk sjukdom, demenssjukdom, missbruk eller funktionsnedsättning. Den anhörige och närstående är vuxna personer över 18 år. Den anhörige är folkbokförd i Kungälv kommun eller har sin socialtjänst där. Anhörigstödet riktar sig ej till den vars närstående redan har fått plats på vård- och omsorgsboende.

Omfattning: Insatsens omfattning är anpassat till den enskildes behov.

Skäl till undantag från dokumentation av enskilds personliga förhållanden: Det bedöms finnas behov av anonymitet för att insatsen ska nå målgruppen som insatsen är avsedd för.

**KUNGÄLVS
KOMMUN**

Sid 16 (24)
Datum: 2025-04-22

Aktivitetsträning

Innehåll: Utifrån den enskildes behov erbjuds arbetsträning, praktik eller sysselsättningsplats till personer som behöver stöd att komma i arbete eller studier.

Målgrupp: Vuxna i ålder 18 - 65 år med behov av stöd för att komma i arbete eller studier.

Omfattning: Anpassas utifrån den enskildes behov.

Villkor:

- Den enskilde är folkbokförd i Kungälv kommun eller har sin socialtjänst där.
- Den enskilde är inte inskriven inom enheten Stöd och försörjning inom socialtjänsten i Kungälv kommun.
- Den enskilde är i åldern 18–65 år.

Anhöringsamtal (våld)

Innehåll: Stödjande samtal till personer med en anhörig som har någon typ av erfarenhet av våld. Samtalen sker oftast via telefon men även fysiska samtal förekommer. Den enskilde får råd om var den anhöriga kan söka stöd i samhället och hur personen själv kan bemöta sin anhörige och få möjlighet att begripliggöra våldet.

Målgrupp: Barn/ungdomar/anhöriga till den våldsutsatta och våldsansvarige som är folkbokförd i Kungälv kommun alternativt är folkbokförd i annan kommun men har en anhörig som är aktuell inom Krismottagningen i Kungälv kommun.

Omfattning: 1-3 samtal

Skäl till undantag från dokumentation av enskilds personliga förhållanden: Det bedöms finnas behov av anonymitet för att insatsen ska nå målgruppen som insatsen är avsedd för.

Barns rätt som anhöriga (BRA-samtal)

Innehåll: Samtalsmodell med syfte att uppmärksamma barns rättigheter som anhörig och öka barnets delaktighet och handlingsutrymme. Barn kan ges individuellt anpassad information och stöd. På lång sikt är målsättningen att stärka barnets utveckling och förebygga psykisk och fysisk ohälsa. Det eftersträvas alltid att barnets vårdnadshavare får information och ger samtycke till insatsen även i de fall barnet är över 15 år.

Målgrupp: Barn och unga i åldern 3-20 år som har ett syskon, en förälder eller annan vuxen omsorgsperson med skadligt bruk eller beroende, psykisk sjukdom, psykisk- eller intellektuell funktionsnedsättning, en allvarlig fysisk sjukdom eller skada, eller som avlidit.

Omfattning: Anpassas utifrån den enskildes behov.

Villkor:

- Den enskilde är folkbokförd i Kungälv eller har sin socialtjänst där.
- Den enskilde är i ålder 3-20 år.

- Samtycke till insatsen finns från den enskildes vårdnadshavare om barnet är under 15 år.

Boendecoachning

Innehåll: Stöd till personer som riskerar eller fått sitt hyreskontrakt uppsagt och därav kan komma att bli avhysta från bostaden. Den enskilde erbjuds stöd i kontakten med andra myndigheter och verksamheter samt får vägledning kring hushållets ekonomi. Insatsen ska bidra till ökad kunskap om de rättigheter och skyldigheter som är förknippade med ett hyresavtal. Framkommer det att den enskilde inte mår bra eller har svårigheter som gör att lägenheten missköts, motiveras och hänvisas personen till att söka vård eller ansöka om stöd.

Målgrupp: Vuxna över 18 år som bor i en hyresrätt eller bostadsrätt i Kungälv kommun, där hyresgästen riskerar att få sitt hyresavtal uppsagt och bli avhyst från lägenheten på grund av sena och uteblivna hyresinbetalningar, störningar eller misskötsel av lägenheten. Personer som är eller väntas bli bostadslös och som behöver hjälp med att söka ny bostad.

Omfattning: Insatsen pågår upp till 8 veckor.

Villkor:

- Den enskilde är över 18 år.
- Den enskilde bor i en hyresrätt eller bostadsrätt i Kungälv kommun.
- Den enskilde riskerar sitt boende på grund av obetalda hyror, störningar eller misskötsel av lägenheten.

Boendeservice (massflyktsdirektivet)

Innehåll: Personer som fått uppehållstillstånd enligt massflyktdirektivet. Personerna erbjuds information, rådgivning samt praktiskt stöd. I stödet ingår även annan hjälp i kontakten med myndigheter vid behov.

Målgrupp: Personer som fått uppehållstillstånd enligt massflyktdirektivet

Omfattning: Anpassas utifrån den enskildes behov.

Villkor:

- Anvisning enligt massflyktsdirektivet via Migrationsverket.

Budget- och skuldrådgivning

Innehåll: Stöd och råd till personer som önskar ekonomisk rådgivning eller som har betalningssvårigheter. Det kan handla om stöd att planera den enskildes budget för att hitta lösningar på betalningsproblem, stöd i kontakten med dem som den enskilde är skyldig pengar eller stöd i frågor om skuldsanering.

Målgrupp: Personer som önskar ekonomisk rådgivning eller har betalningssvårigheter.

**KUNGÄLVS
KOMMUN**

Sid 18 (24)
Datum: 2025-04-22

Omfattning: Anpassas utifrån den enskildes behov.

Villkor:

- Den enskilde är folkbokförd i Kungälv kommun eller har sin socialtjänst där.

Cannabissamtal

Innehåll: Informativa samtal som utgår från tonårsutveckling samt stöd och information till föräldrar som utgår från insatserna HAP och CPU.

Målgrupp: Barn, ungdomar och föräldrar/vårdnadshavare i familjer där barnet/ungdomen har testat cannabis vid enstaka tillfälle.

Omfattning: Cirka 5 samtal.

Villkor:

- Den enskilde är folkbokförd i Kungälv kommun eller har sin socialtjänst där.
- Den enskilde är i åldern 12-18 år.
- Samtycke till insatsen finns från den enskildes vårdnadshavare.

Föräldrastödjande samtal

Innehåll: Enskilda samtal för information, rådgivning, vägledning och stöd som rör den enskildes föräldraskap. Stödet syftar till att öka kunskap och förståelse för barnets utveckling och behov samt skapa en positiv förändring. Det kan innebära att hitta nya strategier och verktyg, stärka det som redan fungerar och hitta nya sätt att samarbeta och sätta gränser.

Målgrupp: Föräldrar/vårdnadshavare med barn i ålder 0-20 år, blivande föräldrar, bonusföräldrar eller annan vuxen kring barnet.

Omfattning: Cirka 5 tillfällen.

Villkor:

- Den enskilde är folkbokförd i Kungälv kommun eller har sin socialtjänst där.
- Den enskilde är förälder till barn i åldern 0-20 år.

Föräldrastödjande samtal till föräldrar i allvarlig föräldrakonflikt

Innehåll: Enskilda samtal för information, rådgivning, vägledning och stöd som rör den enskildes föräldraskap. Samtalen handlar ej om den andre föräldern eller föräldrakonflikten.

Målgrupp: Föräldrar/vårdnadshavare med barn i ålder 0-20 år där föräldrarna inte lever tillsammans. Den enskilde är folkbokförd i Kungälv kommun eller har sin socialtjänst där.

Omfattning: Cirka 5 tillfällen.

Skäl till undantag från dokumentation av enskilds personliga förhållanden: Det bedöms finnas behov av anonymitet för att insatsen ska nå målgruppen som insatsen är avsedd för.

**KUNGÄLVS
KOMMUN**

Sid 19 (24)
Datum: 2025-04-22

Föräldrawebben

Innehåll: Manualbaserat digitalt verktyg där föräldrar får tillgång till en webbaserad kurs för tonårsföräldrar i syfte att stärka relationen mellan ungdom och föräldrar samt minska konflikterna. Föräldern erhåller individuell föräldracoaching kopplat till programmet och detta ges av en utbildad föräldracoach i kommunen.

Målgrupp: Föräldrar/vårdnadshavare med barn i ålder 13-18 år.

Omfattning: Kursen består av 4 avsnitt och 6 bonusavsnitt samt tillhörande individuella samtal.

Villkor:

- Den enskilde är folkbokförd i Kungälv kommun eller har sin socialtjänst där.
- Den enskilde har barn i ålder 13-18 år.

Kortare serie av familjebehandlande samtal utan särskild manual

Innehåll: Familjesamtal där både föräldrar och barn deltar i syfte att stärka relationerna inom familjen och minska konflikter.

Målgrupp: Familjer med barn i ålder 0-20 år, svårigheter i familjen kopplade till relation, kommunikation mellan föräldrar och barn.

Omfattning: Cirka 5 tillfällen.

Villkor:

- Den enskilde är folkbokförd i Kungälv kommun eller har sin socialtjänst där.
- Den enskilde har barn i ålder 0-20 år.

Krissamtal i samband med placering eller efter barnförhör

Innehåll: Stöd och information till föräldrar i samband med att barn blir placerade eller efter att barnet varit på barnförhör hos polisen.

Målgrupp: Föräldrar/vårdnadshavare vars barn blivit placerade eller att barnet varit på polisförhör.

Omfattning: Cirka 5 tillfällen.

Villkor:

- Förfrågan kommer från antingen enheten för Barn, unga och familj eller enheten för Gemensam mottagning, och innehåller uppgifter om att den enskildes barn ska eller har blivit placerat, alternativt ska eller har deltagit i ett polisförhör.
- Den enskilde är folkbokförd i Kungälv kommun eller har sin socialtjänst där.

**KUNGÄLVS
KOMMUN**

Sid 20 (24)
Datum: 2025-04-22

Medling vid brott

Innehåll: Medling vid brott innebär att gärningspersonen och brottsoffret träffas tillsammans med en opartisk medlare för att tala om brottshändelsen och konsekvenserna av denna. Strukturerade samtal för att stävja konflikt.

Målgrupp: Lagöverträdare och berörda brottsoffer över 10 år.

Omfattning: Cirka 5 tillfällen.

Villkor:

- Den enskilde är folkbokförd i Kungälv kommun eller har sin socialtjänst där.
- Den enskilde är över 10 år.
- Samtycke till insatsen finns från den enskildes vårdnadshavare om den enskilde är under 18 år.

Mini-Maria Västra – stödsamtal

Innehåll: Mini-maria Västra är en mellan kommun och region integrerad öppenvårdsmottagning för ungdomar med problematik rörande alkohol, droger eller spel om pengar. Mini-Maria Västra erbjuder den enskilde och deras närstående individuella stödsamtal kopplat till frågor om alkohol, droger och spel om pengar. Verksamheten arbetar utifrån manualbaserade metoder och arbetar i samverkan med andra aktörer kring den unge och som komplement till redan befintliga resurser.

Målgrupp: Barn och unga mellan 13 och 21 år med problematik rörande alkohol, droger eller spel om pengar samt deras anhöriga.

Omfattning: Omfattning av stödet utgår från individens behov samt vilken behandlingsmetod som används.

Villkor:

- Den enskilde är mellan 13 och 21 år med problematik rörande alkohol, droger eller spel om pengar samt deras anhöriga.
- Den enskilde ska vara folkbokförda i den kommun som ingår i Mini-Maria Västra (Mölnådal, Härryda, Stenungsund, Kungälv).
- Samtycke till insatsen finns från den enskildes vårdnadshavare om den enskilde är under 18 år.

Motiverande samtal

Innehåll: Information om aktuell beroendesjukdom och vilken hjälp det finns att få. Insatsen syftar till att öka den enskildes motivation att åstadkomma förändring med fokus på att bli fri från skadligt bruk och beroende. Insatsen kan ges i samband med att den enskilde tar sin spärmedicinering utskrivna av vårdcentral.

Målgrupp: Vuxna över 21 år med en beroendesjukdom och som är folkbokförda i Kungälv kommun eller har sin socialtjänst där.

**KUNGÄLVS
KOMMUN**

Sid 21 (24)
Datum: 2025-04-22

Omfattning: Cirka 5 tillfällen.

Skäl till undantag från dokumentation av enskilda personliga förhållanden: Det bedöms finnas behov av anonymitet för att insatsen ska nå målgruppen som insatsen är avsedd för.

Samtal om våld

Innehåll: Strukturerade enskilda samtal för föräldrar. Samtalen utgår från sju moduler med ett stort antal behandlingsverktyg som anpassas till individens behov. I en inledande modul får individen beskriva sin historia och sitt våld, ta del av våldsdefinitioner och samtala om våldets konsekvenser.

Målgrupp: Föräldrar/vårdnadshavare som utövar våld och som är folkbokförda i Kungälv kommun eller har sin socialtjänst där.

Omfattning: 16-20 tillfällen.

Skäl till undantag från dokumentation av enskilda personliga förhållanden: Det bedöms finnas behov av anonymitet för att insatsen ska nå målgruppen som insatsen är avsedd för.

Social insatsgrupp (SIG)

Innehåll: SIG är en samverkansmodell där socialtjänst, polis, skola och andra aktörer samarbetar för att ge individuellt stöd till ungdomar och unga vuxna som befinner sig i eller riskerar att hamna i kriminalitet. Målet är att bryta en negativ utveckling genom skraddarsydda insatser som kan inkludera socialt stöd, utbildning, sysselsättning och familjeinsatser. Barn över 15 år kan ta del av insatsen utan att vårdnadshavare lämnat samtycke däremot eftersträvas det alltid att vårdnadshavare får information och ger samtycke till insatsen.

Målgrupp: Unga och unga vuxna i ålder 15–29 år som befinner sig i eller riskerar att hamna i kriminalitet. Det gäller personer med koppling till kriminella miljöer, upprepade brottslighet eller social problematik som skolavhopp och arbetslöshet. Personerna är folkbokförda i Kungälv kommun eller har sin socialtjänst där.

Omfattning: Anpassas utifrån den enskildes behov.

Skäl till undantag från dokumentation av enskilda personliga förhållanden: Det bedöms finnas behov av anonymitet för att insatsen ska nå målgruppen som insatsen är avsedd för.

SIG-anhörigstöd

Innehåll: Stödande till familj och närstående till unga i åldern 15–29 år, som är involverade i eller riskerar att hamna i kriminalitet. Det kan inkludera rådgivning, samtalsstöd, vägledning om samhällets insatser samt hjälp att hantera oro och stress. Syftet är att stärka anhöriga i deras roll och skapa bättre förutsättningar för förändring. Det eftersträvas alltid att barnets vårdnadshavare får information och ger samtycke till insatsen även i de fall barnet är över 15 år.

**KUNGÄLVS
KOMMUN**

Sid 22 (24)
Datum: 2025-04-22

Målgrupp: Anhöriga till personer som lever i en kriminell kontext.

Omfattning: Anpassas utifrån den enskildes behov.

Villkor:

- Den enskilde är folkbokförd i Kungälv kommun alternativt är folkbokförd i annan kommun men har en anhörig som är aktuell inom SIG i Kungälv kommun.
- Samtycke till insatsen finns från den enskildes vårdnadshavare om barnet är under 15 år.

Skolsociala team

Innehåll: Samverkansinsats mellan socialtjänst och skola som erbjuds elever med begynnande skolfrånvaro eller problematisk skolgång. Syftet är att öka skolnärvaro och måluppfyllelse genom att ge eleven och familjen stöd utifrån ett helhetsperspektiv. Skolsociala team består av skolsocionom eller familjebehandlare samt utsedda representanter från skolans elevhälsoteam som arbetar tvärprofessionellt inom teamet och med andra funktioner inom både skola och socialtjänst.

Målgrupp: Grundskoleelever i årskurs 4-9 med begynnande skolfrånvaro eller problematisk skolgång.

Omfattning: Insatsen pågår i max 6 månader.

Villkor:

- Att eleven går i årskurs 4-9.
- Att eleven går på en skola i Kungälv som erbjuder skolsocialt team.
- Att aktuell skola har identifierat att skolsociala teamet är en lämplig insats för eleven.
- Samtycke till insatsen finns från den enskildes vårdnadshavare.

Stöd till brottsoffer

Innehåll: Stödsamtal och konflikthantering erbjuds till barn och unga som utsatts för eller bevittnat brott. Stödet kan även innefatta exempelvis stöd i samband med polisanmälan eller rättegång, information kring ansökan om skadestånd och rättsprocesser samt stöd i kontakt med rättsväsendet. Det eftersträvas alltid att barnets vårdnadshavare får information och ger samtycke till insatsen även i de fall barnet är över 15 år.

Målgrupp: Unga i ålder 10-18 år som varit utsatta för eller bevittnat brott.

Omfattning: Cirka 5 samtal.

Villkor:

- Den enskilde är folkbokförd i Kungälv eller har sin socialtjänst där.
- Den enskilde är i ålder 10-18 år.
- Samtycke till insatsen finns från den enskildes vårdnadshavare om barnet är under 15 år.

**KUNGÄLV
KOMMUN**

Sid 23 (24)
Datum: 2025-04-22

Stödsamtal från Krismottagningen

Innehåll: Stödsamtal med enskild i syfte att hantera kris, hitta stöd i vardagen och att bearbeta att ha varit utsatt för våld eller utövat våld.

Målgrupp: Vuxna över 18 år som är utsatta för våld eller våldsansvariga.

Omfattning: Anpassas utifrån den enskildes behov.

Skäl till undantag från dokumentation av enskilds personliga förhållanden: Det bedöms finnas behov av anonymitet för att insatsen ska nå målgruppen som insatsen är avsedd för.

RePulse

Innehåll: RePULSE är en manualbaserad metod som genomförs i en samtalsserie med psykoedukativa inslag i kombination med social färdighetsträning. Metoden berör tre huvudsakliga områden: Mognadsutveckling, känslökunskap och social färdighetsträning. Det eftersträvas alltid att barnets vårdnadshavare får information och ger samtycke till insatsen även i de fall barnet är över 15 år.

Målgrupp: Barn, unga och föräldrar/vårdnadshavare, från 5 år och uppåt, med svårigheter i känsloreglering, impuls kontroll, problemlösning och sociala färdigheter.

Omfattning: 10 tillfällen.

Villkor:

- Den enskilde är folkbokförd i Kungälv kommun eller har sin socialtjänst där.
- Den enskilde är över 5 år.
- Samtycke till insatsen finns från den enskildes vårdnadshavare om barnet är under 15 år.

Trappan-samtal

Innehåll: Enskilda strukturerade manualbaserade samtal, för barn som upplevt våld i sin familj. Syftet är att ge barnen möjlighet att berätta om och bearbeta sina upplevelser av våld, att göra det som hänt "pratbart" och begripligt, och därigenom minska risken för post-traumatiskt stressyndrom (PTSD) och annan psykiatrisk problematik.

Målgrupp: För barn i ålder 4-19 år som upplevt våld.

Omfattning: 5-10 tillfällen.

Villkor:

- Den enskilde är folkbokförd i Kungälv kommun eller har sin socialtjänst där.
- Den enskilde är i åldern 4-19 år.
- Samtycke till insatsen finns från den enskildes vårdnadshavare om barnet är under 18 år.

**KUNGÄLV
KOMMUN**

Sid 24 (24)
Datum: 2025-04-22

Ungdomsstödjande samtal

Innehåll: Stödjande, motiverande och rådgivande samtal till ungdomar som är i behov av strategier och verktyg för att hantera sin vardag. Det eftersträvas alltid att barnets vårdnadshavare får information och ger samtycke till insatsen även i de fall barnet är över 15 år.

Målgrupp: Unga i åldern 13-21 år.

Omfattning: Cirka 5 tillfällen.

Villkor:

- Den enskilde är folkbokförd i Kungälv kommun eller har sin socialtjänst där.
- Den enskilde är i åldern 13-21 år.
- Samtycke till insatsen finns från den enskildes vårdnadshavare om barnet är under 15 år.

**KUNGÄLV
KOMMUN**

Sid 1 (4)

Tjänsteskrivelse

Handläggarens namn
Lena Arnfelt

2025-03-28

Svar på granskning av kommunens införande av digital välfärdsteknik (Dnr KS2025/0204-4)

Sammanfattning

De förtroendevalda revisorerna i Kungälv kommun har givit KPMG i uppdrag att genomföra en granskning av kommunens införande av digital välfärdsteknik.

KPMG:s samlade bedömning utifrån granskningens syfte är att kommunstyrelsen delvis har säkerställt att införandet av digital teknik inom vård- och omsorg sker på ett ändamålsenligt sätt. I granskningen lämnas dock ett antal rekommendationer som förvaltningen svarar på i denna tjänsteskrivelse.

Förvaltningen föreslår att upprättad tjänsteskrivelse "Svar på granskning av kommunens införande av digital välfärdsteknik" antas som kommunstyrelsens svar och översänds till kommunrevisionen.

Juridisk bedömning

Kommunrevisionens granskning syftar till att kontrollera och säkerställa att kommunstyrelsen följer kommunallagen och annan relevant lagstiftning.

Aktuell granskning har utgått från nedanstående revisionskriterier:

- Kommunallagen 6 kap § 6
- Datskyddsförordningen artikel 32
- Offentlighets och sekretesslagen 26 kap § 1
- Digitaliseringsprogram
- Informationssäkerhetspolicy

Förvaltningens bedömning

De förtroendevalda revisorerna i Kungälv kommun har givit KPMG i uppdrag att genomföra en granskning av kommunens införande av digital välfärdsteknik. Uppdraget ingår i revisionsplanen för år 2024.

Syftet med granskningen var att bedöma om kommunstyrelsen har säkerställt att införandet av digital teknik inom vård- och omsorg sker på ett ändamålsenligt sätt. KPMG:s samlade bedömning utifrån granskningens syfte är att kommunstyrelsen delvis har säkerställt att införandet av digital teknik inom vård- och omsorg sker på ett ändamålsenligt sätt.

Mot bakgrund av granskningen rekommenderas kommunstyrelsen att ta ställning till ett antal rekommendationer. Förvaltningens svar följer efter varje punkt.

- **Säkerställ att samtliga styrdokument är aktuella.**

Svar: I granskningen noteras att systemförvaltarhandboken inte längre är formellt giltig då det framgår att giltighetstiden hade gått ut. Förvaltningen arbetar med att revidera dokumentet och en ny version planeras att antas av förvaltningsledningen under 2025.

- **Säkerställ tydliga ansvar och roller i projektarbeten på området genom följsamhet till beslutade anvisningar.**

Svar: Förvaltningen har under våren 2025 reviderat anvisningen för styrning och ledning av program, projekt och uppdrag med ett tillägg kopplat till informationssäkerhet. Den innehåller nu ett stycke som beskriver "I alla former av samarbeten så kommer information att behöva delas mellan parter och inför ett uppdrag, projekt eller program är det viktigt att bedöma vilka typer av information som kommer att hanteras. Det kan vara allmänt tillgänglig och offentlig information men även vissa delar som berörs av sekretess eller att det är personuppgifter. Därför är det viktigt att redan innan arbetet börjar att man har en plan för hur informationen ska hanteras och vilka lagar som gäller för att man ska veta hur den får delas inom samarbetet. Detta för att planera hur informationen kan spridas i gruppen, vilka samarbetsverktyg som kan användas och vilka eventuella sekretessavtal eller kontroller som behöver göras innan arbetet kan påbörjas.

Stöd i arbetet finns hos informationssäkerhetssamordnare eller dataskyddsombud/samordnare."

I övrigt har förvaltningsledningen inlett ett arbete med att tydliggöra roller och ansvar generellt i förvaltningen och frågan är aktuell på förvaltningsledningens bord.

- **Fastställ rutiner för arbetet inför upphandling av nya system, som tydliggör ansvar och roller i arbetet med beaktandet av säkerhetsfrågor.**

Svar: Som framkommer av granskningen är målsättningen att riskanalyser samt konsekvensbedömningar alltid ska göras vid införande av nytt system. Checklista inför upphandling som var under arbete i samband med intervjuerna, men som sektorn redan börjat arbeta utifrån, är fortsatt under arbete men planeras att vara färdigställd av upphandlingsenheten till hösten 2025. Upphandlingsenheten har under perioden haft vakanser men är numera fulltaliga igen.

Upphandling av nya system ska dock redan idag alltid anmälas via kommunens e-tjänst för att bland annat säkerställa att säkerhetskrav följs.

- **Tillse att det finns ett systematiserat arbete för att säkerställa att behörigheter i samtliga system är korrekta och uppdaterade.**

Svar: Kungälv kommun har högt ställda tekniska krav på nya system och förvaltningen arbetar kontinuerligt med frågan för att höja säkerhet samt göra det enklare för användare. Vilket leder till säkrare system och mer kontroll.

Förvaltningen arbetar mot att kommunens system ska vara kopplade till det övergripande användarkontot. I de fallen spärras användaren automatiskt när användarkontot inaktiveras, vilket görs automatiskt av chef via personalsystemet när anställningen avslutas. Ambitionen är att e-tjänsten ska användas vid anställning för beställning av behörigheter men även vid förändring av tjänst där chef eller administratör ska använda systemet för att avsluta en anställning. Här avslutas i samband med anställningen även telefonabonnemang, anknytning, behörigheter, skåp och återlämning av dator.

Systemet som granskades håller på att avslutas har inte haft någon koppling till AD-konto. Digitaliseringsombud håller på och skriver rutiner för systemet som ska ersätta för att säkerställa att behörigheter är korrekta och uppdaterade. Det nya systemet bygger på en helt annan säkerhetsnivå med nya förutsättningar som har ett systematiserat sätt.

- **Säkerställ att tekniska säkerhetsåtgärder såsom två faktorsinloggning implementeras i samtliga system.**

Svar: Central administration av samtliga datorer och kraftigt begränsad administratörsrätt av PC, plattor telefon är en viktig säkerhetsåtgärd som har genomförts under det senaste året. En

gemensam policy för lösenordshantering håller även på att införas av SOLTAK och beroende på system och typ av information anpassas också kraven vad gäller säkerhet.

I övrigt är förvaltningens målsättning att tvåfaktorsinloggning ska implementeras i samtliga system.

Vid införande av nya system ska kommunernas verksamheter alltid leva upp till kraven för att kunna applicera single sign on och andra tekniska krav eller lösningar som är nödvändiga.

Kommunrevisionen önskar, senast den 9 maj 2025, kommunstyrelsens skriftliga kommentarer till KPMG:s granskningsrapport och synpunkter enligt ovan. Med anledning av att kommunstyrelsen sammanträder den 14 maj har förvaltningen efterfrågat och fått förlängd svarstid till och med den 31 maj av kommunrevisionen.

Ärendenivåer – bedömning utifrån kommunfullmäktiges strategiska mål eller kommunstyrelsens resultatmål

Ärendet är i linje med kommunfullmäktiges strategiska mål om en trygg omsorg med valmöjligheter genom livet samt att medborgare och näringsliv ska känna ökat förtroende för kommunen. Till viss del berörs även kommunstyrelsens resultatmål om att kommunens verksamheters service, kvalitet och hushållning ska hävda sig väl i jämförelse med landets bästa kommuner.

Bedömning utifrån politiska styrdokument

Aktuell granskning har framför allt koppling till kommunens digitaliseringsprogram samt informationssäkerhetspolicyn. I granskningen anges att det finns kommunövergripande styrdokument gällandedigitaliseringsarbetet där både mål och strategier för att uppnå målen presenteras.

Bedömning utifrån ett medborgar- och brukarperspektiv

Revisionens rekommendationer syftar delvis till att förbättra kvaliteten för brukarna. Bedömningen är att rekommendationerna som lämnas och i förlängningen föreslagna och pågående åtgärder är positiva utifrån brukarperspektivet.

Bedömning utifrån ett medarbetarperspektiv

Förslaget till beslut bedöms inte påverka arbetsbelastning, arbetsmiljö eller personella resurser.

Ekonomisk bedömning

Förslaget till beslut innebär ingen kostnad.

Förslag till kommunstyrelsen

Upprättad tjänsteskrivelse "Svar på granskning av kommunens införande av digital välfärdsteknik" antas som kommunstyrelsens svar och översänds till kommunrevisionen.

Linda Nygren
Kommundirektör

Lena Arnfelt
Sektorchef

Expedieras till: Kommunrevisionen

För kännedom till: Martin Holm, Mona Petersson, Marit Andersson, Adeline Sundblad, Patrik Broberg, Lars Gustafsson, Erik Lennerstedt

För kännedom till:

Kommunstyrelsen
Kommunfullmäktige

Kungälv kommun

Granskningsrapport "Granskning av kommunens införande av digital välfärdsteknik"

De förtroendevalda revisorerna i Kungälv kommun har givit KPMG i uppdrag att genomföra en granskning av kommunens införande av digital välfärdsteknik.

Uppdraget ingår i revisionsplanen för år 2024.

Syftet med granskningen var att bedöma om kommunstyrelsen har säkerställt att införandet av digital teknik inom vård- och omsorg sker på ett ändamålsenligt sätt.

KPMG:s samlade bedömning utifrån granskningens syfte är att kommunstyrelsen delvis har säkerställt att införandet av digital teknik inom vård- och omsorg sker på ett ändamålsenligt sätt.

Mot bakgrund av granskningen rekommenderar vi kommunstyrelsen att:

- Säkerställa att samtliga styrdokument är aktuella.
- Säkerställa tydliga ansvar och roller i projektarbeten på området genom följsamhet till beslutade anvisningar.
- Fastställ rutiner för arbetet inför upphandling av nya system, som tydliggör ansvar och roller i arbetet med beaktandet av säkerhetsfrågor.
- Tillse att det finns ett systematiserat arbete för att säkerställa att behörigheter i samtliga system är korrekta och uppdaterade.
- Säkerställa att tekniska säkerhetsåtgärder såsom två faktorsinloggning implementeras i samtliga system.

Vi önskar, senast den 9 maj 2025, kommunstyrelsens skriftliga kommentarer till KPMG:s granskningsrapport och våra synpunkter enligt ovan.

Kungälv den 22 januari 2025
För kommunrevisionen

Göran Johansson

Göran Johansson (22 jan. 2025 11:11 GMT+1)

Göran Johansson
Ordförande

KOMMUNREVISIONEN

**KUNGÄLV
KOMMUN**

ADRESS Stadshuset · 442 81 Kungälv
TELEFON 0303-23 80 00 vx
FAX 0303-182 59
E-POST kommun@kungalv.se
HEMSIDA www.kungalv.se

Missiv - Granskningsrapport Granskning av kommunens införande av digital välfärdsteknik

Slutgiltig revideringsrapport

2025-01-22

Skapad:	2025-01-22
Av:	Sophie Nygren (sophie.nygren@kungalv.se)
Status:	Signerat
Transaktions-ID:	CBJCHBCAABAAGczt0Lb5OEzfmqEDKCO066K77ORV4IUUV

"Missiv - Granskningsrapport Granskning av kommunens införande av digital välfärdsteknik" – historik

- Dokumentet skapades av Sophie Nygren (sophie.nygren@kungalv.se)
2025-01-22 - 10:05:08 GMT
- Dokumentet skickades med e-post till goran.johansson@kungalv.se för signering
2025-01-22 - 10:05:11 GMT
- E-postmeddelandet har visats av goran.johansson@kungalv.se
2025-01-22 - 10:11:03 GMT
- Signerare goran.johansson@kungalv.se angav namnet Göran Johansson vid signering
2025-01-22 - 10:11:55 GMT
- Dokumentet har e-signerats av Göran Johansson (goran.johansson@kungalv.se)
Signaturdatum: 2025-01-22 - 10:11:57 GMT – Tidskälla: server
- Avtal har slutförts.
2025-01-22 - 10:11:57 GMT

Granskning av kommunens införande av digital välfärdsteknik

Rapport

Kungälv kommun

KPMG AB

2025-01-10

Antal sidor 21

Kungälv kommun

Granskning av kommunens införande av digital välfärdsteknik

2025-01-10

Innehållsförteckning

1	Sammanfattning	2
2	Bakgrund	4
2.1	Syfte, revisionsfrågor och avgränsning	4
2.2	Revisionskriterier	5
2.3	Metod	5
3	Resultat av granskningen	6
3.1	Styrdokument	6
3.2	Organisation och ansvarsfördelning	8
3.3	Säkerhet och riskanalyser	10
3.4	Behörigheter	12
3.5	Internkontroll och tekniska säkerhetsåtgärder	13
4	Stickprov	15
4.1	Behörighetskontroll	15
4.2	Loggkontroll	17
5	Samlad bedömning och rekommendationer	19

Kungälv kommun

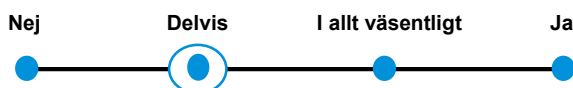
Granskning av kommunens införande av digital välfärdsteknik

2025-01-10

1 Sammanfattning

KPMG har av Kungälv kommun revisorer fått i uppdrag att granska kommunens införande av digital välfärdsteknik.

Syftet med granskningen har varit att bedöma om kommunstyrelsen säkerställt att införandet av digital teknik inom vård- och omsorg sker på ett ändamålsenligt sätt.

Vår samlade bedömning utifrån granskningens syfte är att kommunstyrelsen delvis säkerställt att införande av digital teknik inom vård- och omsorg sker på ett ändamålsenligt sätt.

Bakgrunden till vår samlade bedömning är att granskningen visat att kommunen har antagit styrdokument som visar mål och syfte med digitaliseringen i kommunen. Utöver det noterar vi att sektor trygghet och stöd har tagit fram en digitaliseringsplan för införande av digitalisering. Vidare framgår att sektor trygghet och stöd upplever den övergripande organisationen med digitalisering som tydlig, men att det finns brister i projektstyrning och att mallen för projektdirektiv inte används i stor utsträckning.

Avseende säkerhet och behörigheter noterar vi att det genomförs riskanalyser vid införande av nya system. Vi noterar dock att det saknas en tydlig dokumenterad process inför upphandlingar av nya system. Vid tidpunkten för granskningen arbetar upphandlingsenheten med att ta fram en checklista som en del i arbetet med den dokumenterade processen, vilket vi anser är positivt.

Avseende rutiner för behörighet noterar vi att det finns dokumenterade regler för medarbetarnas åtkomst till känslig information. Vi konstaterar dock brister i arbetet med behörigheter i granskat system samt att alla system inte har implementerat tvåfaktorsautentisering.

I det följande redovisas våra samlade bedömningar av respektive revisionsfråga.

Revisionsfråga	Bedömning
Finns beslutade styrdokument som tydliggör uppdrag och ansvar för digitaliseringsarbetet inom vård- och omsorg?	I allt väsentligt
Finns en ändamålsenlig organisation för digitaliseringsarbetet?	I allt väsentligt
Har kommunstyrelsen säkerställt att verksamheterna beaktar säkerhet i sitt digitaliseringsarbete?	Delvis

Kungälv kommun

Granskning av kommunens införande av digital välfärdsteknik

2025-01-10

Finns dokumenterade regler för medarbetares åtkomst till känslig information?	I allt väsentligt
Finns en tillräcklig intern kontroll för att säkerställa att endast behöriga får åtkomst till information och utrymmen som de har behov av utifrån organisationstillhörighet och roll?	Delvis
Har tekniska säkerhetsåtgärder vidtagits för att säkerställa att inte känsliga uppgifter röjs till obehöriga?	Delvis

För närmare beskrivning av bakgrunden till våra bedömningar hänvisar vi till respektive avsnitt i revisionsrapporten.

Utifrån resultatet av vår granskning rekommenderar vi kommunstyrelsen att:

- Säkerställa att samtliga styrdokument är aktuella.
- Säkerställa tydliga ansvar och roller i projektarbeten på området genom följsamhet till beslutade anvisningar.
- Fastställ rutiner för arbetet inför upphandling av nya system, som tydliggör ansvar och roller i arbetet med beaktandet av säkerhetsfrågor.
- Tillse att det finns ett systematiserat arbete för att säkerställa att behörigheter i samtliga system är korrekta och uppdaterade.
- Säkerställ att tekniska säkerhetsåtgärder såsom två faktorsinloggning implementeras i samtliga system.

Kungälv kommun

Granskning av kommunens införande av digital välfärdsteknik

2025-01-10

2 Bakgrund

Vi har av Kungälv kommunens förtroendevalda revisorer fått i uppdrag att granska kommunens införande av digital välfärdsteknik. Uppdraget ingår i revisionsplanen för år 2024.

Den offentliga förvaltningen investerar årligen miljardbelopp i verksamhetsutveckling med hjälp av IT för att följa lagar, effektivisera processer och höja servicenivån för de som efterfrågar verksamhetens tjänster. De omfattande projekten kräver ofta stora insatser från verksamheten, både i form av tid och ekonomiska resurser.

Inom kommunernas vård- och omsorgsverksamhet är implementeringen av välfärdsteknik en väsentlig del av verksamhetsutvecklingen, ofta syftande till att förbättra och effektivisera. Samtidigt är det avgörande att teknikens användning följer etiska riktlinjer och lagkrav kring integritet och dataskydd för att skydda användarnas rättigheter och värdighet.

Välfärdsteknik är digital teknik som ska bidra till ökad livskvalitet för äldre personer och personer med funktionsnedsättning. Välfärdstekniken ska utgå från kriterierna för "God vård och omsorg" vilket innebär att vården och omsorgen ska vara kunskapsbaserad, säker, tillgänglig, effektiv och jämlik samt utgå från individens behov. Exempel på välfärdsteknik är olika former av hjälpmedel för det dagliga livet som innehåller digital teknik som digitala trygghetslarm, tillsyn via kamera, sensorer för påminnelser, robotar och datorprogram.

Att införa välfärdsteknik i kommunens verksamheter ställer krav på att kommunens styr- och ledningsprocess har sett till att det finns kunskap, processer och en tydlig ansvarsfördelning för att genomföra digitaliseringsprojekt på ett säkert sätt.

Revisorerna bedömer att det finns en risk för att digitaliseringsarbetet genomförs utan att säkerhetsfrågorna beaktas tillräckligt, vilket kan leda till att sårbarheter finns som inte identifieras.

Med anledning av ovanstående drar kommunens revisorer slutsatsen i sin riskanalys, att kommunens införande av digital välfärdsteknik behöver granskas.

2.1 Syfte, revisionsfrågor och avgränsning

Syftet med granskningen har varit att bedöma om kommunstyrelsen har säkerställt att införandet av digital teknik inom vård- och omsorg sker på ett ändamålsenligt sätt.

Granskningen har omfattat följande revisionsfrågor:

- Finns beslutade styrdokument som tydliggör uppdrag och ansvar för digitaliseringsarbetet inom vård- och omsorg?
- Finns en ändamålsenlig organisation för digitaliseringsarbetet?

Kungälv kommun

Granskning av kommunens införande av digital välfärdsteknik

2025-01-10

- Har kommunstyrelsen säkerställt att verksamheterna beaktar säkerhet i sitt digitaliseringsarbete?
- Finns dokumenterade regler för medarbetares åtkomst till känslig information?
- Finns en tillräcklig intern kontroll för att säkerställa att endast behöriga får åtkomst till information och utrymmen som de har behov av utifrån organisationstillhörighet och roll?
- Har tekniska säkerhetsåtgärder vidtagits för att säkerställa att inte känsliga uppgifter röjs till obehöriga?

Granskningen har avgränsats till att avse digital välfärdsteknik inom vård- och omsorg. Granskningen avser kommunstyrelsen.

2.2 Revisionskriterier

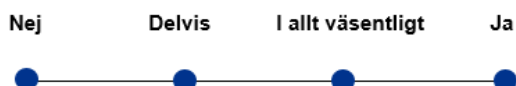
I granskningen har revisionskriterierna utgjorts av:

- Kommunallagen 6 kap § 6
- Dataskyddsförordningen artikel 32
- Offentlighets och sekretesslagen 26 kap § 1
- Digitaliseringsprogram
- Informationssäkerhetspolicy

2.3 Metod

Granskningen har genomförts genom dokumentstudier, intervjuer och stickprov. En förteckning över intervjupersoner och granskade dokument finns i bilaga A. Vidare har stickprov genomförts. Stickproven har omfattat kontroll av behörigheter och loggar inom systemet för nyckelfria lås. Stickprovet har omfattat tre enheter inom verksamhetsområdet, både inom ordinärt och särskilt boende.

De bedömningar som avlämnas i granskningen har utgått ifrån följande bedömningsnivåer.

Rapporten är faktakontrollerad av samtliga intervjuade.

Kungälv kommun

Granskning av kommunens införande av digital välfärdsteknik

2025-01-10

3 Resultat av granskningen

3.1 Styrdokument

Digitaliseringsprogram

Kommunfullmäktige i Kungälv kommun har antagit ett digitaliseringsprogram¹, med syfte att styra digitaliseringen och skapa en gemensam riktning för området inom kommunen. Av programmet framgår ytterligare att syftet är att:

- Öka omställningsförmågan genom innovation och automatisering för att öka effektiviteten och förbättra kvalitén inom välfärden.
- Bidra till att verksamheternas mål inom vård, skola och omsorg uppnås.

Av programmet framgår att syftet ska uppnås genom nya arbetssätt, öppen och serviceinriktad förvaltning och smarta tjänster.

I digitaliseringsprogrammet beskrivs mål och viljeriktning inom digitalisering. Till målen finns även fastställda delmål. Mål och delmålen är:

Smartare förvaltning

- Ökad tillgänglig service
- Ökad samverkan på fler nivåer och områden
- Effektivisera och skapa värde genom att nyttja digitaliseringens möjligheter. Förbättra interna samarbetet genom nya digitala arbetssätt.

Förenkla vardagen

- Digitala tjänster ska utformas efter kundens behov.
- Digitala tjänster ska vara enkla och säkra att använda.
- Våra tjänster upplevs som en sammanhållen digital service.

Ökad digital förmåga

- Förbättra styrning, kontroll och nyttorealiserings så att digitaliseringen främjas.
- Ökad kompetens kring digitala satsningar och utveckling för att accelerera digitaliseringen.
- Kommunera tydligt och enkelt för att sprida lärdomar.

Vidare framförs strategier för hur målen ska uppnås. Ytterligare framgår hur styrdokumenterna ska levandegöras och hur uppföljning ska ske. Uppföljning av

¹ Beslutades av kommunfullmäktige 2023-11-02

Kungälv kommun

Granskning av kommunens införande av digital välfärdsteknik

2025-01-10

digitaliseringsarbetet ska årligen ske i kommunstyrelsen och vid behov i kommunstyrelsens utskott.

I relation till digitaliseringsprogrammet finns andra styrande dokument, exempelvis informationssäkerhetspolicy och riktlinjer för informationssäkerhet. Av informationssäkerhetspolicyn framgår kommunens inriktning avseende arbetet med informationssäkerhet. Av policyn framgår strategiska mål med informations-säkerhetsarbetet. De strategiska målen är:

- Systematisk uppföljning av laglighet i behandling av kommunens information och informationstillgångar.
- Kommuninvånare, företag och föreningar ska känna sig trygga i kommunens behandling av deras uppgifter.
- Informationssäkerhet ska vara en integrerad del av kommunens hantering av handlingar, uppgifter och information.
- Robusthet i kommunens informationshantering vid normalläge, kris eller höjd beredskap.
- Baserade på kravställningen i SS-EN ISO/IEC 27002:2022

Av riktlinjer för informationssäkerhet framgår ansvar och roller inom informationssäkerhetsarbetet.

Mål, strategi och plan - digitalisering Trygghet och stöd

Av digitaliseringsprogrammet framgår att förutom den kommunövergripande strategin ska förvaltningens olika sektorer inom ramen för sitt samhällsuppdrag konkretisera denna i sina respektive verksamhetsplaner. Sektor Trygghet och stöd har tagit fram en plan² kopplad till digitaliseringsprogrammet. Planen omfattar åren 2022 – 2024. Av planen framgår tre övergripande mål avseende digitalisering inom sektor trygghet och stöd:

- Öka individens delaktighet och självständighet
- Minska det digitala utanförskapet
- Förbättra arbetsprocesser med hjälp av digitalisering

Av styrdokumentet framgår ytterligare mål kopplade till områdena; vård och omsorgsboende, sociala resurser, myndighet, hemsjukvård, LSS-boende, hälsofrämjande och stöd i ordinärt boende.

Utifrån de olika målen framgår olika strategier/aktiviteter för hur målen ska uppnås. I planen specificeras även en handlingsplan för 2022–2024 som utgår från de

² Mål, strategi och plan digitalisering, sektor trygghet och stöd, 2022-09-09

Kungälv kommun

Granskning av kommunens införande av digital välfärdsteknik

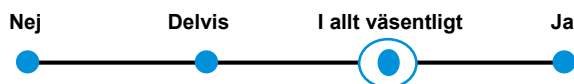
2025-01-10

aktiviteterna som är specificerade. Av planen framgår aktiviteterna, verksamheterna som ska genomföra aktiviteten samt hur status är avseende aktiviteten. Statusen är uppdelad i klar, påbörjad eller ej påbörjad.

Systemförvaltarhandbok

Av systemförvaltarhandbok³ framgår att kommunen har etablerat en systemförvaltningsmodell. Systemförvaltning avser förvaltning av alla system som används. System kan delas in i IT-system och verksamhetssystem. Vidare beskrivs ett antal roller inom systemförvaltningsarbetet, däribland systemägare och systemförvaltare. I handboken beskrivs att systemägare och systemförvaltare ska vara obligatoriska för alla system i Kungälv kommun. Systemägare ansvarar för verksamhetsspecifika system och är vanligen sektorchefer. Systemägarna delegerar delar av det tekniska ansvaret till systemförvaltare och enligt intervjuade finns ett nära samarbete i arbetet. Av intervjuer framgår att systemförvaltarhandboken är känd och etablerad i kommunen. Giltighetstiden för systemförvaltarhandboken var mars 2024. Av intervjuer framgår att handboken är under revidering.

3.1.1 Bedömning

Vår bedömning är att det **i allt väsentligt** finns beslutade styrdokument som tydliggör uppdrag och ansvar för digitaliseringsarbetet inom vård- och omsorg.

Vi noterar att det finns kommunövergripande styrdokument gällande digitaliseringsarbetet där både mål och strategier för att uppnå målen presenteras. Som en del av arbetet har sektor trygghet och stöd tagit fram plan för digitaliseringsarbetet som framhäver mål och aktiviteter för att utveckla arbetet inom sektorn. Vi noterar att systemförvaltarhandboken inte längre är formellt giltig då det framgår att giltighetstiden var till mars 2024. Av intervjuer framgår att den är under revidering.

3.2 Organisation och ansvarsfördelning

Övergripande

Av riktlinjer för informationssäkerhet⁴ beskrivs ansvar och roller inom informations-säkerhetsarbetet. Av riktlinjen framgår att kommunstyrelsen ansvarar ytterst för informationssäkerhetsarbetet. Vidare framgår att systemägare ansvarar för säkerheten i informationstillgångar, klassning av informationstillgångar samt för genomförande av

³ Systemförvaltarhandbok, Kommundirektör, 2022-04-01

⁴ Beslutad av kommunstyrelsen 2023-12-13 §353/2023

Kungälv kommun

Granskning av kommunens införande av digital välfärdsteknik

2025-01-10

riskåtgärder. Systemförvaltaren ska i sin tur stödja systemägaren i arbetet. Enligt riktlinjen ansvarar informationssäkerhetssamordaren för att leda och samordna informationssäkerhetsarbetet med stöd av en informationssäkerhetsgrupp. Gruppen ska bestå av informationssäkerhetssamordnaren, IT-strateg, dataskyddsombud och kontaktpersoner ifrån de olika sektorerna och staben. Av intervjuer framgår att gruppen sammanträder månatligen. Av riktlinjen tydliggörs även att enskilda medarbetare ansvarar för att följa rutiner, policys, riktlinjer och tillämpningar.

Av digitaliseringsprogrammet framgår att det strategiska arbetet koordineras och drivs centralt av IT-strateg, i samarbete med sektors ledningsgrupp och av utsedda representanter från sektorerna.

Sektor trygghet och stöd

Sektor trygghet och stöd är den sektor som arbetar med digitalisering inom vård- och omsorg. I organisationsskiss gällande digitaliseringsarbetet inom sektorn framgår att ansvar och roller finns på alla nivåer. På övergripande nivå finns systemförvaltare⁵, dataskyddsombud, digitaliseringsansvarig samt IT-strateg. På sektornivå finns en digitaliseringsledare som enligt intervjuer leder det digitala utvecklingsarbetet inom sektorn. På verksamhetsnivå finns en digitaliseringssamordnare och på enhetsnivå finns digitaliseringsombud. Av intervjuer framgår att digitaliseringssamordnare har nätverksträffar månatligen. Digitaliseringsombuden har nätverksträffar 2 gånger per termin.

Av intervjuer framgår att digitaliseringsombuden i samarbete med personal identifierar och samlar in behov kopplade till digitalisering. Digitaliseringsledaren sammanställer och för vid behov vidare till systemförvaltare, IT-strateg eller andra relevanta aktörer. Digitaliseringsledaren håller även ihop digitaliseringsplanen för sektor trygghet och stöd (se avsnitt 3.1).

Av intervjuer framgår att det finns vissa utpekade personer enligt ovan som arbetar med digitaliseringsfrågan. Vid projekt som avser digitalisering, exempelvis införandet av ett nytt system, kompletteras denna organisation med tillfälliga resurser beroende på område och art. Det kan exempelvis vara verksamhets eller enhetschefer eller ytterligare representanter som blir involverade i arbetet.

Det finns en anvisning för styrning och ledning av projekt⁶ inom kommunen som enligt intervjuade inte har följts i sektorn. När detta har uppmärksamats har ett arbete påbörjats med att säkerställa att detta följs. Av anvisningen framgår att en beställare initierar projektet genom ett projektdirektiv som definierar vad som ska utföras. Därefter ska en styrgrupp utses. Styrgruppen ska utgöra ett stöd till beställaren och utpekad projektledare, och ska säkerställa att projektet ligger i linje med förvaltningens

⁵ Systemförvaltare finns både centralt placerat och under trygghet och stöd

⁶ Styrning och ledning av program, projekt och uppdrag, Beslutad 2023-12-12 av Förvaltningsledningen

Kungälv kommun

Granskning av kommunens införande av digital välfärdsteknik

2025-01-10

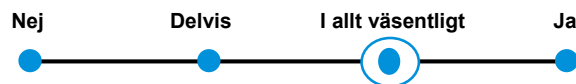
övergripande mål. Vidare framgår att det finns framtagna mallar för att underlätta arbetet, exempelvis mall för projektdirektiv.

Förutom arbetet med att skapa följsamhet till de kommunövergripande anvisningarna gällande projektstyrning framgår även av intervjuer att det har skapats en ny kommunövergripande styrgrupp för digitaliseringsarbetet generellt i kommunen.

Soltak

Kommunen har genom avtal outsourcat sin IT-drift till det gemensamt ägda bolaget Soltak AB⁷. Av intervjuer framgår att samtliga systemförvaltare har veckovisa möten med Soltak, där redovisningar av uppdateringar med mera tas upp. IT-strateg har det sammanhållande ansvaret för kommunens IT och för att tillse en så bra helhet som möjligt för IT-systemen. IT-strateg arbetar enligt intervjuade nära informations-säkerhetssamordnare och de systemförvaltare som finns inom staben. IT-strategens främsta uppgift uppges vara att utgöra språkrör och ha en aktiv dialog med bolaget för att säkerställa en så bra beställning och kravställning som möjligt inom IT.

3.2.1 Bedömning

Vår bedömning är att det i allt väsentligt finns en ändamålsenlig organisation för digitaliseringsarbetet.

Vår bedömning baseras på att det finns riktlinjer som specificerar ansvarsfördelning inom informationssäkerhetsarbetet över hela kommunen. Vidare har sektor trygghet och stöd tagit fram en organisation inom digitaliseringen, med exempelvis digitaliseringsledare, digitaliseringssamordnare och digitaliseringsombud. Detta bedömer vi skapar dels tydliggjorda roller, dels inkludering hela vägen ut i verksamheten.

Vi konstaterar dock att det inte har funnits styrgrupper för respektive projekt, där ansvar och roller varit tydliggjorda. Här ser vi det som positivt att ett arbete pågår med att skapa tydligare styrning i projektarbeten i enlighet med beslutade anvisningar.

3.3 Säkerhet och riskanalyser

Vi har tagit del av ett utkast gällande checklista⁸ för dataskyddsfrågor och informationssäkerhet som ska användas inför upphandling för att säkerställa att verksamheten får med alla krav när det gäller integritetsskydd, personuppgifter och

⁷ Soltak AB är ett kommunalt bolag ägt av kommunerna Stenungssund, Orust, Lilla Edet, Tjörn, Ale, Kungälv och Öckerö. Bolaget erbjuder tjänster inom ekonomi, lön, IT och projekt.

⁸ Beslutsdatum saknas

Kungälv kommun

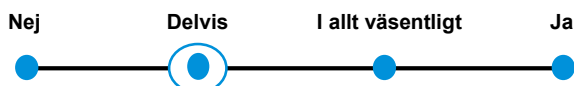
Granskning av kommunens införande av digital välfärdsteknik

2025-01-10

informationssäkerhet i förfrågningsunderlaget. Av checklistan framgår att dataskyddssamordnare och dataskyddsombud alltid ska kontaktas inför och under en upphandling som involverar personuppgifter. Vidare framgår att informationssäkerhetssamordnare kan kontaktas inför och under en upphandling för att få stöd i att ta fram ska- och bör-krav. Av checklistan framgår punkter som ska hanteras, besvaras och tas i beaktande inför en upphandling gällande dataskyddsfrågor. Exempelvis framgår av checklistan att riskanalyser och konsekvensbedömningar ska göras om kriterierna för detta är uppfyllda. Av intervjuer framgår att målsättningen är att det alltid ska genomföras riskanalyser samt konsekvensbedömningar vid införande av nya system inom trygghet och stöd. Detta hjälper dataskyddssamordnaren till med inom sektor trygghet och stöd, som även är utsedd kontaktperson för informationssäkerhet från sektorn tillsammans med digitaliseringsledare. Av intervjuer framgår även att det vid konsekvensbedömningar och riskanalyser finns representanter från verksamheterna med. Vi har tagit del av riskanalyser och konsekvensbedömningar. Av riskanalyserna beskrivs riskvärde, sannolikhet att risken inträffar, åtgärd samt vem som ansvarar för respektive åtgärd. Av intervjuer framgick ytterligare att en revidering genomförs efter att ett nytt system är på plats.

Av intervjuer framkom att det i nuläget pågår ytterligare ett arbete med att utveckla en omfattande och tydlig checklista som täcker hela processen inför upphandling av nya system. Enligt uppgift pågår ett arbete vid upphandlingsenheten med att utarbeta denna checklista.

3.3.1 Bedömning

Vår bedömning är att kommunstyrelsen endast delvis säkerställt att verksamheterna beaktar säkerhet i sitt digitaliseringsarbete.

Vi noterar att det finns ett färdigställt utkast till en checklista gällande dataskyddsfrågor vid upphandling, för att beakta integritetsskydd och personuppgifter. Intervjupersoner uppger att sektor trygghet och stöd redan har börjat arbeta utefter denna. Exempelvis framkom att målsättningen är att riskanalyser samt konsekvensbedömningar alltid görs vid införande av nytt system. Vi konstaterar dock att det i övrigt saknas en tydligt dokumenterad process för arbetet inför upphandling av nya system. Vi menar att det är väsentligt att det finns beslutade dokument som tydliggör ansvar och roller för att säkerställa att samtliga berörda beaktar säkerhet i sitt digitaliseringsarbete. Av bland annat gällande informationssäkerhetspolicy framgår att informationssäkerhet ska vara en integrerad del i arbetet.

Kungälv kommun

Granskning av kommunens införande av digital välfärdsteknik

2025-01-10

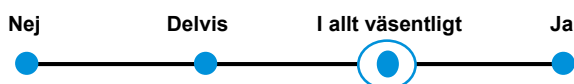
3.4 Behörigheter

Inom sektor trygghet och stöd finns en rutin⁹, med syfte att säkerställa att behörigheter tilldelas på ett kontrollerat och spårbart sätt som begränsar möjlighet att data sprids, förändras eller på annat sätt används för ändamål som inte är godkända. Rutinen är framtagen för att tydliggöra ansvarsfördelning vid hantering av behörigheter i verksamhetssystem inom sektor trygghet och stöd.

Av en förteckning¹⁰ framgår hur behörighetsstrukturen är uppdelad för varje verksamhetssystem inom sektor trygghet och stöd, som anses vara samhällsviktiga enligt Nis-direktivet¹¹. Syftet med förteckningen är att uppnå en hög gemensam nivå på säkerhet i nätverket och informationssystem. Av förteckningen framgår olika system samt vilken typ av behörighet samtliga medarbetare bör ha utifrån medarbetarens roll. Utifrån samtliga roller framgår en behovsanalys, vad det är för risk vid liten åtkomst, risk vid stor åtkomst, vilken behörighetsnivå medarbetaren bör ha samt hur egenkontroll ska genomföras.

Av rutinen framgår att administration av behörigheter endast ska utföras av systemförvaltare och utsedda spetsanvändare. Spetsanvändare har ansvar för administration av användare på sin enhet. Dock har ansvarig chef det yttersta ansvaret för beslut om behörigheter. Respektive chef har det direkta ansvaret för att se till att behörigheter tilldelas, avslutas och kontrolleras. Beställning av nya eller avslutade behörigheter ska skickas av ansvarig chef till respektive spetsanvändare.

3.4.1 Bedömning

Vår bedömning är att det i allt väsentligt finns dokumenterade regler för medarbetares åtkomst till känslig information.

Bedömningen baseras på att det finns rutiner för hur behörigheter ska utdelas och vilka roller som ska ha åtkomst till vilken information. Av förteckningen framgår behovsanalys, vad det är för risk vid liten åtkomst, risk vid stor åtkomst, vilken behörighetsnivå medarbetaren bör ha samt hur egenkontroll ska genomföras. Av rutinen framgår även vem som är ansvarig för att tillse medarbetarnas åtkomst till känslig information. Vi bedömer att detta på ett tydligt sätt visar hur kommunstyrelsen arbetar för att säkerställa ett ansvarsfullt hanterade av uppgifter rörande enskildas

⁹ Hantering av behörigheter i verksamhetssystem, upprättad 2023-10-27 av sektor trygghet och stöd

¹⁰ Behörighetsstruktur verksamhetssystem, upprättad 2023-11-13 av sektor trygghet och stöd

¹¹ NIS-direktivet syftar till att uppnå en hög gemensam nivå på säkerhet i nätverk och informationssystem inom EU.

Kungälv kommun

Granskning av kommunens införande av digital välfärdsteknik

2025-01-10

personliga förhållanden inom verksamheten utifrån offentlighet- och sekretesslagens bestämmelser.

3.5 Internkontroll och tekniska säkerhetsåtgärder

3.5.1 Verksamhetssystemet

Av rutinen¹² för hantering av behörigheter i verksamhetssystemet som används inom vård- och omsorg, framgår att kontroll av händelselogg ska ske enligt gällande rutin för att kontrollera och säkerställa att användaren inte är inne i ärende som faller utanför ramen för sitt arbete. Av rutinen framgår ytterligare att systemförvaltaren på begäran av chef kan ta fram en lista över aktuella användare. En genomgång/kontroll av samtliga användare för varje verksamhetssystem ska göras av respektive ansvarig chef minst en gång per år. Syftet är att se till att anställda som har bytt arbetsuppgifter eller arbetsplats i kommunen inte har felaktig behörighet. Av intervjuer framgår även att kontroll av händelseloggar görs varje tertiäl. Resultatet av kontrollerna registreras i verksamhetens systemstöd för kvalitetsuppföljning. Vid intervjuer framgår att inga ytterligare kontroller görs.

Av dokumenten för hantering av behörigheter beskrivs även att i de fall användare inte varit inloggad i verksamhetssystemet under en sammanhängande period om 99 dagar spärras behörigheten automatiskt som en säkerhetsåtgärd mot obehörig åtkomst. För uppföljning av övriga system som används i verksamheten finns ingen automatisk spärrfunktion vid inaktivitet.

3.5.2 Övriga system

Vidare framgår av intervjuer att vissa interna system är kopplade till det övergripande användarkontot¹³. I de fallen spärras användaren automatiskt när användarkontot inaktiveras, vilket görs automatiskt av chef via personalsystemet när anställningen avslutas. Alla system är dock inte uppkopplade mot det övergripande användarkontot, vilket intervjupersoner framhäver är ambitionen i framtiden. Av intervjuer framgår att i de system som saknar ovan nämnd koppling åligger ett ansvar hos varje enhetschef att avsluta behörigheterna vid avslut av anställning vid respektive enhet. Det saknas enligt de intervjuade dokumenterat systematiskt arbete eller kontroller för att säkerställa att behörigheternas omfattning är korrekt vid flytt inom enheter.

Exempel på system som inte har någon integration från något annat system är systemet för nyckelfria lås. Enligt de intervjuade är det därför upp till enhetscheferna att begära att den som ansvarar för behörigheterna vidtar åtgärder vid förändring. Vid intervjuer framhålls dock att man behöver ha tillgång till en mobil som är kopplad till

¹³ Azure Activate Directory konto (AAD-konto)

Kungälv kommun

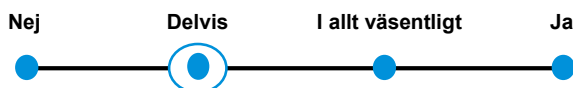
Granskning av kommunens införande av digital välfärdsteknik

2025-01-10

enheten, för att kunna använda systemet även om man har en användare i systemet. Vid upplåsning framgår även att man behöver vara nära dörren och kan således inte öppna upp på distans.

Av digitaliseringsplanen 2022–2024¹⁴ framgår att tvåfaktorsautentisering ska införas på samtliga system. De verksamheter som omfattas är särskilt stöd i ordinärt boende, boendestöd och hemsjukvård. Av planen framgår att aktiviteten är påbörjad. Vid intervjuer framgår att exempelvis verksamhetssystemet, system för nyckelfria lås och system för trygghetslarm kräver tvåstegsfaktorsinlogg för åtkomst till systemen.

3.5.3 Bedömning

Vår bedömning är att det delvis finns en tillräcklig intern kontroll för att säkerställa att endast behöriga får åtkomst till information och utrymmen som de har behov av utifrån organisationstillhörighet och roll.

Vi noterar att det finns ett flertal system med koppling till övergripande kommunkonto samt rutiner för årliga kontroller av behörigheter. Dock ser vi brister i de system som idag saknar koppling till övergripande kommunkonto.

Vi ser att det finns en risk i att behörigheter inte uppdateras i systemen. Processen som avser att respektive enhetschef ansvarar för att meddela administratör vid avslut bedöms således vara bristfällig. Vid vår stickprovskontroll (se avsnitt 4) bedöms systematiska brister föreligga i den interna kontrollen av behörigheter. Även om granskat system kräver en särskild mobil enhet och/ eller inloggning med ett övergripande kommunkonto för att få åtkomst till systemet finns betydande risker. Dels med utgångspunkt i kvarglömda, borttappade och redan inloggade enheter, dels med utgångspunkt i att det finns flertal gamla användare i systemen som inte uppdaterar lösenord. Detta minskar enligt vår bedömning systemens robusthet mot intrång. Vi ser även risker i behörigheter inom organisationen där personer som byter enhet och verksamhet fortsatt har tillgång till information och utrymmen som de inte har behov av, vilket inte enligt gällande lagstiftning är att anse är förenligt med offentlighets och sekretslagen samt kommunens informationssäkerhetspolicy. Av policyn framgår bland annat att informationssäkerhet ska vara en integrerad del av kommunens hantering av handlingar, uppgifter och information.

Vidare ser vi brister i stickprovskontrollen gällande exempelvis att namn inte uppdateras i systemen som saknar koppling till övergripande användarkonto, detta har noterats särskilt problematiskt vid vår stickprovskontroll då det saknas en tydlig

¹⁴ Mål, strategi och plan digitalisering, sektor trygghet och stöd, 2022-09-09

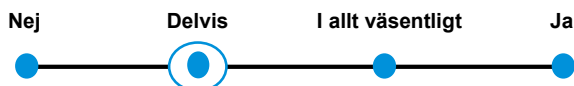

Kungälv kommun

Granskning av kommunens införande av digital välfärdsteknik

2025-01-10

spårbarhet och kontroll när personer inte fullt ut kan identifieras. Vidare identifierades användare som inte finns i personalsystem.

Vår bedömning är vidare att kommunstyrelsen delvis har vidtagit tekniska säkerhetsåtgärder för att säkerställa att inte känsliga uppgifter röjs till obehöriga.

Vi baserar vår bedömning på att det finns automatiska spärrar som inaktiverar användare vid avslut av anställning. Ytterligare framgår av intervjuer att system som är kopplade till kommunkonton spärras automatiskt när kommunkontot avslutas, exempelvis när en medarbetare slutar på kommunen. Planen är att fler system ska kopplas till kommunkonton, vilket vi anser är positivt. Vidare framgår att tvåfaktorsautentisering inte funnits i samtliga system under granskad period. Vi menar att det är av vikt att kommunstyrelsen har tekniska och organisatoriska säkerhetsåtgärder som är lämpliga i förhållande till risk i enlighet med dataskyddsförordningen artikel 32.

4 Stickprov

Som en del av denna granskning har vi genomfört stickprov i system för nyckelfria lås vid tre av kommunens enheter inom verksamhetsområdet. Med anledning av att arbete sker över flera enheter har stickprov även omfattat en stor mängd medarbetare från andra enheter samt centrala enheter och stödfunktioner.

4.1 Behörighetskontroll

I ett första skede har kontroller genomförts av behörigheter i systemet för nyckelfria lås. Samtliga behörigheter har granskats vid två av kommunens enheter inom såväl ordinärt som särskilt boende. Totalt har 224 behörigheter granskats. Avstämning har gjorts en bestämd dag mitt i en månad, i detta fall 15 maj 2024.

Vid granskningen har förteckning över samtliga med behörighet användare, användare med delegering, administratör och administratör med delegeringsrätt granskats. Detta har i sin tur stämts av mot förteckning över samtliga med en anställning vid enheten vid aktuellt datum.

Av totalt 224 behörigheter konstateras att:

105 behörigheter var för personal anställda på enheten (4 av dessa hade dock sitt tidigare namn i systemet trots namnbyte), 32 behörigheter var för personal på centrala roller såsom sjuksköterska, koordinator, administratör eller trygghetslarm. 43 arbetade på annan enhet i organisationen, 38 behörigheter avsåg personal som avslutat anställning och 6 gick ej att bedöma då användarna inte kunde hittas i personalsystem.

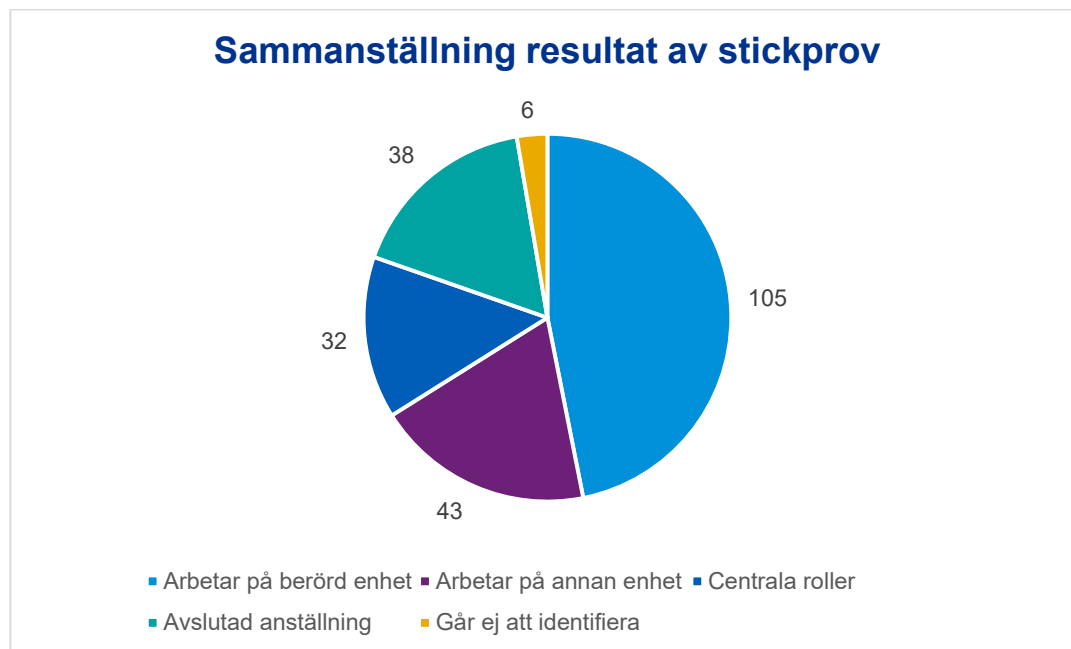

Kungälv kommun

Granskning av kommunens införande av digital välfärdsteknik

2025-01-10

Se sammanställning i nedanstående figur.

Figur 1, sammanställning resultat av stickprov. Totalt 224 behörigheter.

4.1.1 Bedömning behörighetskontroll

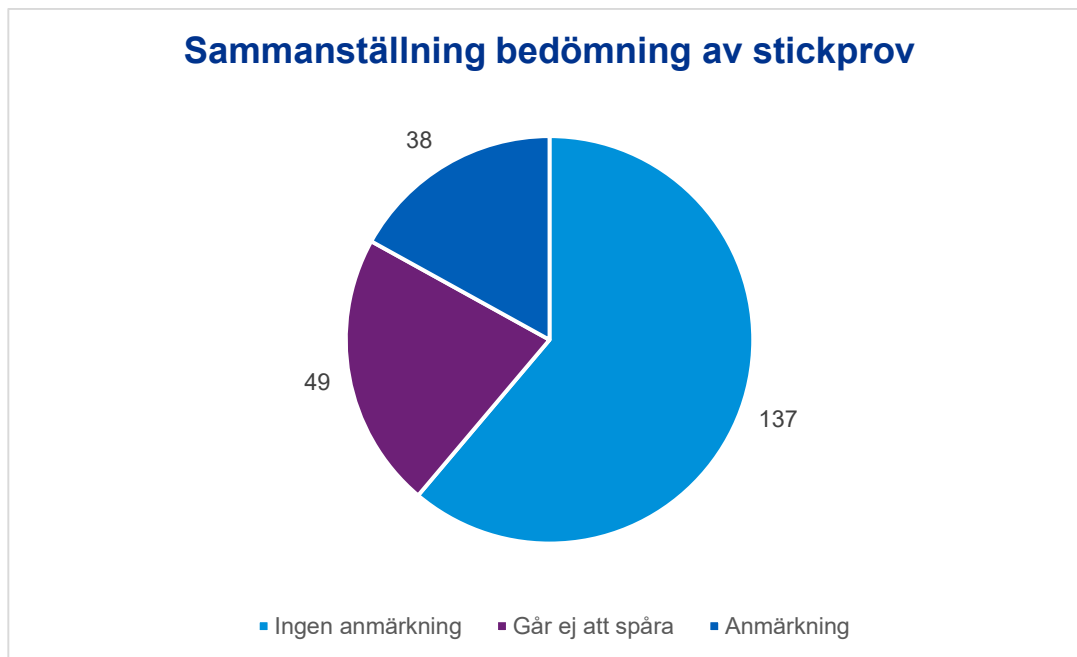
Enligt vår bedömning är medarbetare med central roll samt medarbetare på berörd enhet utan anmärkning, totalt 137 behörigheter. Vad gäller de medarbetare som har behörigheter men arbetar på annan enhet, totalt 49, kan det finnas skäl för detta. Exempelvis vad gäller arbete över flera enheter vid behov. Dock saknas tydlig dokumentation om skälen till dessa behörigheter och vi kan således inte spåra detta i dokumentation. Vad gäller de 39 behörigheter som avser personer som avslutat anställning menar vi att det är en direkt brist då det saknas skäl till behörigheterna. Se sammanställning av vår bedömning i figur på kommande sida.

Kungälv kommun

Granskning av kommunens införande av digital välfärdsteknik

2025-01-10

Figur 2, sammanställning bedömning av stickprov. Totalt 224 behörigheter.

Enligt vår bedömning ger detta en samlad bild av att det finns brister i form av att ett flertal personer som inte ska ha behörighet, har behörighet, samt att flera personer har behörighet utan att det tydligt går att spåra om personer ska ha behörighet (detta i form av personer vid andra enheter i organisationen och/ eller personer som inte finns i personalsystemet). Vi är dock medvetna om att enstaka fall kan avse personer med skyddade personuppgifter, bytt namn som vi ej kan spåra, inhyrd personal eller liknande. Detta stickprov syftar dock inte till att ge en uttömmande helhetsbild för arbetet utan syftar till att kartlägga om det finns systematiska brister, vilket vi menar att detta stickprov påvisar.

4.2 Loggkontroll

I ett andra skede har kontroller genomförts av loggar i system för nyckelfria lås, där samtliga händelser under en dag vid en enhet har granskats. Totalt har 60 händelser granskats. Granskning har gjorts en bestämd dag mitt i en månad, i detta fall, 15 maj 2024.

Vid granskningen har underlag utgjorts av förteckning över samtliga händelser under dagen (upplåsningar/ låsningar i såväl portar som dörrar och medicinskåp). Vidare har underlag utgjorts av dagsplanering från planeringssystem. Genom detta har kontroll kunnat göras på om varje händelse i respektive medarbetares logg har överensstämmt med dagsplanering för respektive medarbetare.

Kungälv kommun

Granskning av kommunens införande av digital välfärdsteknik

2025-01-10

Inga avvikelser har identifierats vid stickprov enligt ovan. Samtliga händelser gällande portar och dörrar går att koppla till insats i dagsplaneringen. Samtliga händelser gällande medicinskåp går att koppla till insats som avser läkemedelshantering.

4.2.1 Bedömning loggkontroll

Samlat bedömer vi att genomfört stickprov inte påvisar några systematiska brister i arbetet vid granskade enheter. Vi vill dock framhålla att detta stickprov inte kan tas som helhetsbild för arbetet utan syftar enbart till att identifiera brister som kan tyda på systematiska brister.

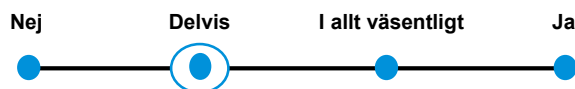
Kungälv kommun

Granskning av kommunens införande av digital välfärdsteknik

2025-01-10

5 Samlad bedömning och rekommendationer

Syftet med granskningen har varit att bedöma om kommunstyrelsen säkerställt att införandet av digital teknik inom vård- och omsorg sker på ett ändamålsenligt sätt.

Vår samlade bedömning utifrån granskningens syfte är att kommunstyrelsen delvis säkerställt att införande av digital teknik inom vård- och omsorg sker på ett ändamålsenligt sätt.

Detta med hänvisning till att det finns styrdokument och en organisation för digitaliseringsarbetet, men det finns brister i projektstyrning och uppdatering av styrdokument. Vi noterar att säkerhet beaktas och riskanalyser genomförs vid införandet av nya system, men att det saknas en tydligt dokumenterad process inför upphandlingar av nya system. Internkontroll och tekniska säkerhetsåtgärder är delvis tillräckliga. Dels konstaterar vi brister i arbetet med behörigheter i granskat system, dels har inte alla system implementerat tvåfaktorsautentisering.

Se inledning samt respektive rapportkapitel för en mer detaljerad beskrivning.

Utifrån resultatet av vår granskning rekommenderar vi kommunstyrelsen att:

- Säkerställa att samtliga styrdokument är aktuella.
- Säkerställa tydliga ansvar och roller i projektarbeten på området genom följsamhet till beslutade anvisningar.
- Fastställ rutiner för arbetet inför upphandling av nya system, som tydliggör ansvar och roller i arbetet med beaktandet av säkerhetsfrågor.
- Tillse att det finns ett systematiserat arbete för att säkerställa att behörigheter i samtliga är korrekta och uppdaterade.
- Säkerställ att tekniska säkerhetsåtgärder såsom tvåfaktorsautentisering implementeras i samtliga system.

Kungälv kommun

Granskning av kommunens införande av digital välfärdsteknik

2025-01-10

Datum som ovan

KPMG AB

Joakim Hackström-Larsson

Verksamhetsrevisor

Amalie Christensen

Verksamhetsrevisor

Erik Söderberg

Certifierad kommunal yrkesrevisor

Detta dokument har upprättats enbart för i dokumentet angiven uppdragsgivare och är baserat på det särskilda uppdrag som är avtalat mellan KPMG AB och uppdragsgivaren. KPMG AB tar inte ansvar för om andra än uppdragsgivaren använder dokumentet och informationen i dokumentet. Informationen i dokumentet kan bara garanteras vara aktuell vid tidpunkten för publicerandet av detta dokument. Huruvida detta dokument ska anses vara allmän handling hos mottagaren regleras i offentlighets- och sekretesslagen samt i tryckfrihetsförordningen.

Kungälv kommun

Granskning av kommunens införande av digital välfärdsteknik

2025-01-10

Bilaga A

Intervjuer har genomförts med:

- Sektorchef trygghet och stöd
- Verksamhetschef äldreomsorg
- Digitaliseringsledare trygghet och stöd
- Dataskyddsamordnare
- Informationssäkerhetssamordnare
- Systemförvaltare – centralt
- Systemförvaltare – trygghet och stöd

Följande dokument har granskats (omfattar inte stickprovet)

- Kommunstyrelsens reglemente
- Digitaliseringsprogram Kungälv
- Mål, strategi och plan digitalisering, sektor trygghet och stöd
- Informationssäkerhetspolicy
- Riktlinjer för informationssäkerhet
- Systemförvaltarhandbok (under revidering)
- Behörighetsstruktur verksamhetssystem (förteckning)
- Hantering av behörigheter i verksamhetssystem (rutin)
- Konsekvensbedömningar och riskanalyser
- Internkontrollplan kommunstyrelsen 2024
- Internkontrollplan sektor trygghet och stöd 2024
- Checklista - dataskyddsfrågor och informationssäkerhet tidigt i upphandlingsprocessen
- Styrning och ledning av program, projekt och uppdrag

PENNEO

Signaturerna i detta dokument är juridiskt bindande. Dokumentet är signerat genom Penneo™ för säker digital signering. Tecknarnas identitet har lagrats, och visas nedan.

"Med min signatur bekräftar jag innehållet och alla datum i detta dokumentet."

ERIK SÖDERBERG

Undertecknare

Serienummer: ea0c4c51fd4317[...]0e62741725d51

IP: 212.37.xxx.xxx

2025-01-21 08:22:30 UTC

Joakim Hackström Larsson

Undertecknare

Serienummer: 285ca3512a48bf[...]7db8136a1b3f1

IP: 93.92.xxx.xxx

2025-01-21 09:01:07 UTC

AMALIE CHRISTENSEN

Undertecknare

Serienummer: e411f64facbedb[...]c6bdb5451e7ab

IP: 83.191.xxx.xxx

2025-01-21 09:06:56 UTC

Penneo dokumentnyckel: YVYE3-KN0K0-V28NJ-AYGVU-1MW6K-GFTF0

Detta dokument är undertecknat digitalt via **Penneo.com**. De signerade uppgifternas integritet är validerad med hjälp av ett beräknat hashvärde för originaldokumentet. Alla kryptografiska bevis är inbäddade i denna PDF, vilket säkerställer både autenticitet och möjlighet till framtida validering.

Detta dokument är försett med ett kvalificerat elektroniskt sigill som innehåller ett certifikat och en tidsstämpel från en kvalificerad tillhandahållare av betrodda tjänster.

Så här verifierar du dokumentets äkthet:

När du öppnar dokumentet i Adobe Reader kan du se att det är certifierat av **Penneo A/S**. Detta bekräftar att dokumentets innehåll förblir oförändrat sedan tidpunkten för undertecknandet. Bevis för de enskilda undertecknarnas digitala signaturer bifogas dokumentet.

De kryptografiska bevisen kan kontrolleras med hjälp av Penneos validator, <https://penneo.com/validator>, eller andra validerings verktyg för digitala signaturer.

**KUNGÄLV
KOMMUN**

Sid 1 (3)

Tjänsteskrivelse

Handläggarens namn
Anna Mårtén

2025-04-04

Svar på remiss gällande förslag till Inriktningsdokument kommunal primärvård (Dnr KS2025/0271-2)

Sammanfattning

Kungälv kommun har inbjudits att svara på en remiss gällande förslag till inriktningsdokument gällande det kommunala primärvårdsuppdraget.

Förvaltningen välkomnar dokumentet men anser att det behöver omarbetas enligt bilaga innan det kan antas i kommunen. Det är också av vikt att dokumentet i stort inte beskriver samma saker som står i hälso- och sjukvårdsavtalet eller kommande hälso- och sjukvårdsavtal då det kan skapa otydlighet kring dokumentets syfte.

Förvaltningen föreslår att synpunkter enligt bilaga antas som kommunstyrelsens svar på "Förslag till Inriktningsdokument kommunal primärvård".

Juridisk bedömning

Kommuner och regioner har ett gemensamt ansvar för primärvård enligt bestämmelser i hälso- och sjukvårdslagen, HSL (2017:30).

Den 1 juli 2021 infördes en ny definition av primärvård i hälso- och sjukvårdslagen. (2 kap §6) Den nya definitionen innebär att primärvård är hälso- och sjukvårdsverksamhet där öppen vård ges utan avgränsning när det gäller sjukdomar, ålder eller patientgrupper. Primärvården utför medicinsk bedömning och behandling, omvårdnad, förebyggande arbete och rehabilitering som inte kräver särskilda medicinska eller tekniska resurser eller någon annan särskild kompetens. Samtidigt infördes även bestämmelser om primärvårdens grunduppdrag. Primärvårdens grunduppdrag (HSL 13 a kap) innebär att regioner och kommuner inom ramen för verksamhet som utgör primärvård särskilt ska:

1. tillhandahålla de hälso- och sjukvårdstjänster som krävs för att tillgodose vanligt förekommande vårdbehov,
2. se till att vården är lätt tillgänglig,
3. tillhandahålla förebyggande insatser utifrån såväl befolkningens behov som patientens individuella behov och förutsättningar,
4. tillhandahålla rehabiliterande insatser utifrån patientens individuella behov och förutsättningar,
5. samordna olika insatser för patienten i de fall det är mest ändamålsenligt att samordningen sker inom primärvården, och
6. möjliggöra medverkan vid genomförande av forskningsarbete.

Förvaltningens bedömning

Kungälv kommun har mottagit en remiss avseende förslag till inriktningsdokument för det kommunala primärvårdsuppdraget. Förslaget har utarbetats i samverkan mellan VästKom, kommunalförbunden och de 49 kommunerna i Västra Götaland. Remissen inkom till kommunen den 29 januari 2025, och Göteborgsregionen önskar svar senast den 30 maj 2025.

Det råder bred enighet om att en länsgemensam skrivning avseende kommunernas primärvårdsuppdrag för de 49 kommunerna i Västra Götaland stärker den kommunala rösten i samverkan med Västra Götalandsregionen. Framför allt skulle detta dokument utgöra ett stöd för att uppnå en mer jämlik vård.

Under åren 2023 och 2024 har dialoger förts kring ett nytt hälso- och sjukvårdsavtal samt en länsgemensam skrivning avseende kommunernas primärvårdsuppdrag.

Viktiga aspekter som särskilt lyfts fram och som genomsyrar inriktningsdokumentet är:

- Kommunens ansvar som huvudman är alltid på primärvårdsnivå.
- Samverkan är en grundförutsättning för kommunal primärvård.
- Hälso- och sjukvårdsinsatser via kommunen ges under förutsättning att kommunen bedömt att patienten/insatserna ingår i kommunens åtagande.
- Det är kommunens legitimerade sjuksköterska, arbetsterapeut och fysioterapeut som utreder behovet av och beslutar om kommunal primärvård för den enskilde patienten.

Den demografiska utvecklingen i Sverige har betydelse för kommunernas kostnader bland annat inom vård och omsorg. Om vi inte har en tydlig beskrivning av det kommunala primärvårdsuppdraget upplever kommunerna att det finns risk för övervältring från region till kommun.

Dokumentet ska färdigställas och beslutas i samtliga kommuner i Västra Götaland under 2025. Efter beslut i kommunen gäller dokumentet i den beslutande kommunen.

Kungälv kommun anser att det finns ett behov av ett inriktningsdokument. Dock behöver syfte och mål förtydligas samt hur inriktningsdokumentet förhåller sig i relation till nuvarande och kommande hälso- och sjukvårdsavtal. Kungälv kommun anser även att stora del av texten är upprepningar som kan kortas ner samt förtydligas. Kungälv kommun välkomnar ett dokument som stödjer en mer jämlik vård och som kan ena kommunerna i tolkning av uppdrag för den kommunala primärvården.

Synpunkter på remissen ska endast lämnas i ett digitalt formulär. Förvaltningen föreslår därför att synpunkter enligt bilaga antas som kommunstyrelsens svar på Förslag till Inriktningsdokument kommunal primärvård.

Ärendenivåer – bedömning utifrån kommunfullmäktiges strategiska mål eller kommunstyrelsens resultatmål

Ärendet är i linje med kommunfullmäktiges strategiska mål om en trygg omsorg med valmöjligheter genom livet.

Bedömning utifrån miljö, hållbarhet och mål i Agenda 2030

Ärendet har viss koppling till mål tre om god hälsa och välbefinnande. Förslagen bedöms dock ha ingen eller liten betydelse för klimat och miljö.

Bedömning utifrån politiska styrdokument

Hälso och sjukvårdsavtalet antas av kommunfullmäktige och gäller fram till nytt hälso- och sjukvårdsavtal som väntas träda i kraft 20270101. Inriktningsdokumentet bör vara ett förtydligande dokument som skiljer sig från hälso- och sjukvårdsavtalet och den tydligheten saknas i inriktningsdokumentet.

Kommunens program för social hållbarhet samt underliggande planer Social översiktsplan samt Äldreplan har till viss del koppling till ärendet.

Bedömning utifrån ett medborgar- och brukarperspektiv

Ett inriktningsdokument påverkar inte den enskilde medborgaren och patienten i den kommunala primärvården. Dock kan ett inriktningsdokument förtydliga vilken förväntan som den enskilde medborgaren och patienten kan ha på den kommunala primärvården.

Bedömning utifrån ett medarbetarperspektiv

Förslaget till beslut bedöms inte påverka arbetsbelastning, arbetsmiljö eller personella resurser.

Ekonomisk bedömning

Förslaget till beslut innebär ingen kostnad.

Förslag till kommunstyrelsen

Synpunkter enligt bilaga antas som kommunstyrelsens svar på Förslag till Inriktningsdokument kommunal primärvård.

Lena Arnfelt
Sektorchef

Anna Mårtén
Verksamhetschef

Expedieras till: Anna Mårtén

För kännedom till: Lena Arnfelt

From: GR
Sent: Wed, 29 Jan 2025 07:07:56 +0000
To: Stenungsunds kommun; Tjörns kommun; kommun@ockero.se; kundcenter@partille.se; Stadsledningskontoret | Stadsledningskontoret; kontakt@molndal.se; kommun@lerum.se; kommunstyrelsen@alingsas.se; kommunen@lillaedet.se; kommun@ale.se; kommun@harryda.se; Kungälv kommun
Cc: Maria Ljung
Subject: VB: Remiss på Förslag till Inriktningsdokument kommunal primärvård
Attachments: Synpunkter på förslag till inriktningsdokument kommunal primärvård 1.docx, Remissförslag Inriktningsdokument kommunal primärvård.pdf
Categories: Maria

Varsam: Detta är ett meddelande från en extern avsändare. Öppna inte länkar eller bilagor om du är osäker på avsändaren eller innehållet.

Vänligen se nedan.

Hälsningar
Registrator

**GÖTEBORGS
REGIONEN**

Göteborgsregionen (GR)
Anders Personsgatan 8 * Box 5073 * 402 22 Göteborg
Tel 031-335 50 00
www.goteborgsregionen.se

Till
kommunerna i Västra Götaland

Ni bjuds in att svara på remiss kring Inriktningsdokument kommunal primärvård

Ett förslag till inriktningsdokument gällande det kommunala primärvårdsuppdraget har tagits fram i samverkan mellan VästKom, kommunalförbunden och de 49 kommunerna i Västra Götaland.

Det finns en stor enighet inom kommunerna i Västra Götaland om att en länsgemensam skrivning skulle stärka den kommunala rösten i samverkan med Västra Götalandsregionen, men framför allt att det skulle vara ett stöd för att nå en mer jämlik vård.

Vid genomförda dialoger under hösten 2023 och 2024 poängterades vikten av att tydligt beskriva den kommunala primärvården med dess avgränsningar. Den demografiska utvecklingen i Sverige har betydelse för kommunernas kostnader bland annat inom vård och omsorg. Om vi inte har en tydlig beskrivning av det kommunala primärvårdsuppdraget upplever flertalet kommuner att det finns risk för övervältring från region till kommun.

Svara på remissen

Lämna synpunkter via denna digitala: [Formulär för synpunkter Kommunal Primärvård](#) senast 30 maj 2025.

Vi önskar **ett** samlat svar från respektive kommun

Formuläret bifogas *även i word-form som arbetsmaterial för att vid behov underlätta* dialog, överblick och insamling av era svar *inom* respektive kommun. *Samlat svar måste dock lämnas ett per kommun i det digitala formuläret.* Synpunkter på inriktningsdokumentet som helhet går att ange under punkten *Övriga medskick kring Inriktningsdokumentet.*

Efter remisstiden och slutbearbetning kommer dokumentet redovisas för direktörsgrupp, chefsgrupp Kommunalförbund och VästKoms styrelse för ställningstagande innan slutligt förslag går till beslutsprocess i respektive kommun.

Bifogade underlag för synpunkter:

- Förslag Inriktningsdokument kommunal primärvård
- Worddokument med de rubriker som ingår i formuläret

Tidsplan:

1. Möjlighet att lämna synpunkter fram till och med 30 maj 2025.
2. Bearbetning av inkomna synpunkter och revidering av underlag sker under juni - augusti 2025.
3. Augusti - oktober ställningstagande Direktörsgrupp, chefsgrupp, VästKom styrelse.
4. Oktober 2025 – mars 2026 beslutsprocess i respektive kommun

För frågor om processen kontakta projektansvarig:

Angela Olausson, angela.olausson@vastkom.se

Angela Olausson

Strateg Hälso- och sjukvård

Telefon: 073-0306242

E-post: angela.olausson@vastkom.se

Västsvenska kommunalförbundens samorganisation

Postadress: Box 5073 | 402 22 GÖTEBORG

Besöksadress: c/o GR, Anders Personsgatan 8 | 416 64 GÖTEBORG

Leveransadress: c/o GR, Norra Kustbanegatan 9B | 416 64 GÖTEBORG

Webadress: vastkom.se

Förslag till Inriktningsdokument kommunal primärvård

Kommunerna i Västra Götaland

2025-01-28

Angela Olausson, Strateg, hälso- och sjukvård VästKom

Malin Swärd Davidsson, Strateg, hälso- och sjukvård VästKom

Maria Olsson, Strateg, hälso- och sjukvård VästKom

Västsvenska kommunalförbundens samorganisation

Box 5073, 402 22 GÖTEBORG
E-post: info@vastkom.se
Org.nr: 858501-2084

Besök: Anders Personsgatan 8 GÖTEBORG
www.vastkom.se

Innehåll

Inledning	3
Bakgrund.....	3
Primärvård – ett gemensamt ansvar för kommun och region	4
Samverkan.....	4
Fast vårdkontakt	5
Kommunal primärvård	5
Målgrupp	6
Kommunens primärvårdsuppdrag:.....	6
Samverkan enligt överenskommelse.....	6
Beslut om kommunal primärvård	6
Patientsäkerhet.....	7
Hälsö- och sjukvård i hemmet	8
Hälsö- och sjukvårdsinsatser i kommunal primärvård	8
Specialiserad vård i hemmet i förhållande till kommunernas primärvårdsuppdrag.....	9
Kompetens.....	10
Egenvård	10
Koppling till socialtjänst	10
Ekonomisk reglering	11
Uppföljning	11
Övrigt.....	11
Definitioner	12
Vårdsnivå	12
Ansvar.....	12
Organisering.....	13
Referenser.....	14

Dokumentinformation

Beslutad: datum

Nämnd:

Kommun

Inledning

I mars 2023 fick VästKom ett uppdrag av VästKoms styrelse att:
samla kommunalförbunden och kommunerna för en fördjupad analys och för att få samsyn kring kommunernas primärvårdsuppdrag.

Under hösten 2023 genomfördes dialoger kring avtalsform för nytt hälso- och sjukvårdsavtal samt kommunal primärvård med nätverk och utsedda arbetsgrupper i kommunerna i Västra Götaland.

Viktiga aspekter som särskilt lyftes i de inledande dialogerna 2023.

- Kommunens ansvar som huvudman är alltid på primärvårdsnivå.
- Samverkan är en grundförutsättning för kommunal primärvård
- Hälso- och sjukvårdsinsatser via kommunen ges under förutsättning att kommunen bedömt att patienten/insatserna ingår i kommunens åtagande.
- Det är kommunens legitimerade sjuksköterska, arbetsterapeut och fysioterapeut som utreder behov av och beslutar om kommunal primärvård för den enskilde patienten

Det fanns en stor enighet om att en länsgemensam skrivning gällande kommunernas primärvårdsuppdrag för de 49 kommunerna i Västra Götaland stärker den kommunala rösten i samverkan med Västra Götalandsregionen, men framför allt så skulle den vara ett stöd för att nå en mer jämlik vård.

Hösten 2024 genomfördes fördjupade dialoger på liknande sätt som hösten 2023, nu med fokus på innehållet i vad ett länsgemensamt inriktningsdokument gällande kommunernas primärvårdsuppdrag ska innehålla.

Vid dialogkonferenserna poängterades vikten av att tydligt beskriva den kommunala primärvården med dess avgränsningar. Den demografiska utvecklingen i Sverige har betydelse för kommunernas kostnader bland annat inom vård och omsorg. Om vi inte har en tydlig beskrivning av det kommunala primärvårdsuppdraget upplever kommunerna att det finns risk för övervältring från region till kommun.

Målet var att efter fördjupade dialoger hösten 2024, ta fram ett kommungemensamt inriktningsdokument kring kommunernas primärvårdsuppdrag som förankras politiskt, vilket är grunden till detta framtagna dokument.

Dokumentet ska färdigställas och beslutas i samtliga kommuner i Västra Götaland under 2025. Efter beslut i kommunen gäller dokumentet i den beslutande kommunen.

Bakgrund

Kommuner och regioner har ett gemensamt ansvar för primärvård enligt bestämmelser i hälso- och sjukvårdslagen, HSL (2017:30). Kommunens åtagande är på primärvårdsnivå och motsvarar insatser från sjuksköterska, arbetsterapeut och fysioterapeut. Regionen ansvarar för läkare, specialistkompetenser och övriga professioner som exempelvis dietist, logoped och psykolog, till gemensamma patienter.

Den 1 juli 2021 infördes en ny definition av primärvård i hälso- och sjukvårdslagen. (2 kap §6) Den nya definitionen innebär att primärvård är hälso- och sjukvårdsverksamhet där öppen vård ges utan avgränsning när det gäller sjukdomar, ålder eller patientgrupper. Primärvården utför medicinsk bedömning och behandling, omvårdnad, förebyggande arbete och rehabilitering som inte kräver särskilda medicinska eller tekniska resurser eller någon annan särskild kompetens.

Samtidigt infördes även bestämmelser om primärvårdens grunduppdrag. Primärvårdens grunduppdrag (HSL 13 a kap) innebär att regioner och kommuner inom ramen för verksamhet som utgör primärvård särskilt ska:

1. tillhandahålla de hälso- och sjukvårdstjänster som krävs för att tillgodose vanligt förekommande vårdbehov,
2. se till att vården är lätt tillgänglig,
3. tillhandahålla förebyggande insatser utifrån såväl befolkningens behov som patientens individuella behov och förutsättningar,
4. tillhandahålla rehabiliterande insatser utifrån patientens individuella behov och förutsättningar,
5. samordna olika insatser för patienten i de fall det är mest ändamålsenligt att samordningen sker inom primärvården, och
6. möjliggöra medverkan vid genomförande av forskningsarbete.

Primärvård – ett gemensamt ansvar för kommun och region

Primärvården är basen och navet i vården. Det är en vårdnivå som utförs av både kommun och region och där de båda huvudmännen ska samverka. Kommunerna och Västra Götalandsregionen (VGR) har ett gemensamt ansvar för att tillhandahålla en god och nära vård genom ett personcentrerat arbetssätt. Detta innebär att ge individen förutsättningar att ta ansvar för sin egen hälsa.

Enligt HSL är primärvård öppen vård som ges utan avgränsning när det gäller sjukdomar, ålder eller patientgrupper och avser vanligt förekommande vårdbehov, både enkla och komplexa. Primärvårdens hälso- och sjukvårdsuppdrag omfattas av två huvudmän: den regionala och kommunala primärvården.

Primärvårdsansvaret omfattar endast insatser som inte kräver särskilda medicinska eller tekniska resurser eller någon annan särskild kompetens. Med särskilda medicinska resurser menas annan kompetens än specialistkompetens i allmänmedicin eller annan likvärdig generalistkompetens. Särskilda tekniska resurser kan exempelvis vara särskilt avancerad eller kostsam utrustning som brukar koncentreras till exempelvis sjukhusen.

Samverkan

Huvudmännen är skyldiga att samverka för att utföra vården på ett patientsäkert sätt. Samverkan är reglerad via lagar, länsgemensamma avtal, överenskommelser och riktlinjer. Samverkan är en grundläggande förutsättning för den kommunala primärvården och nödvändig i samband med all pågående hälso- och sjukvård. Det beror på att olika huvudmän ansvarar för olika professioner som tillsammans bidrar till patientens vård och

hälsa. Regionen ansvarar för läkare som är en viktig och självklar roll i teamet kring patienter med kommunal primärvård. Det kan vara en eller flera läkare och de kan komma från antingen regionens primärvård eller specialistvård.

Hälso- och sjukvården omfattar vårdövergångar mellan huvudmännen som ska planeras och genomföras i nära samverkan mellan patienten, anhöriga och berörda professioner. Det förutsätter att alla aktörer som är involverade i patientens vård samarbetar i ett strukturerat partnerskap. En effektiv samverkan inom vårdteamet är avgörande för att patienten ska få en personcentrerat och patientsäker vård.

Samverkan vid behov av vård i hemmet utgår från patientsäkerhet, jämlik vård och ett personcentrerat arbetssätt. Möjligheterna för vård i hemmet eller på boendet kan se olika ut beroende på patientens förutsättningar, personalens kompetens, var vården ges och så vidare.

Vårdövergångar ska utformas enligt ett personcentrerat arbetssätt, vilket innebär att patienten inte ska påverkas negativt av att ansvaret för vården delas mellan eller övergår från en vårdgivare till en annan. För att upprätthålla kontinuitet är det av största vikt att samverkan inom och mellan huvudmännen fungerar väl i det gemensamma arbetet kring patienten. Patienten, och i förekommande fall dennes anhöriga, behöver vara delaktiga i planeringen av hälso- och sjukvårdsåtgärderna.

Patienter som har behov av kommunal primärvård och omfattas av kommunens åtagande kan samtidigt få vissa hälso- och sjukvårdsåtgärder utförda av regionen baserat på upprättad vårdplan eller samordnad individuell plan (SIP).

Kommunens ansvar som huvudman är alltid på primärvårdsnivå.

Fast vårdkontakt

De patienter som vill ska erbjudas en fast vårdkontakt. Både region och kommun kan utse en fast vårdkontakt och denna ska bistå patienten i att samordna vårdens insatser, informera om vårdssituationen, förmedla kontakter och vara patientens kontaktperson. Fast vårdkontakt ska oavsett huvudman utses där den huvudsakliga vården ges och ska grundas på patientens medicinska och övriga behov och vilken kompetens som bäst kan tillgodose det behovet. Vid in- och utskrivning ska en fast vårdkontakt alltid utses i regionen. Patienten kan ha fler än en fast vårdkontakt.

Kommunal primärvård

Kommunalt hälso- och sjukvårdsansvar är på primärvårdsnivå och avgränsat enligt hälso- och sjukvårdslagen (HSL) och hälso- och sjukvårdsavtalet. Kommunal hälso- och sjukvård är ett erbjudande om man tillhör kommunens åtagande och målgrupp.

Enligt patientlagen (2014:821) ska vård och behandling ges i samförstånd med patienten och hen har rätt att delta i beslutsfattande som gäller hen själv.

Målgrupp

I hälso- och sjukvårdslagen (HSL 2017:30) framgår det att kommunerna ska erbjuda en god hälso- och sjukvård till personer inom särskilda boenden för äldre, korttidsplats, bostäder med särskild service, för personer med funktionsnedsättning och dagverksamheter som är reglerade i socialtjänstlagen. Ansvar för personer i bostad med särskild service (LSS-boenden) samt dagliga verksamheter som är reglerade i lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS).

Enligt HSL 12 kap 2§ får kommunen erbjuda hälso- och sjukvård i hemmet (hemsjukvård) även till personer i ordinärt boende. Sedan 1999 har kommunerna i Västra Götaland ansvar för hälso- och sjukvård på primärvårdsnivå till patienter som på grund av somatisk, psykisk eller kognitiv funktionsnedsättning inte kan ta sig till VGR:s mottagningar utan större svårigheter och där det på grund av insatsernas omfattning och frekvens motiverar att vården ges i patientens hem.

Kommunens primärvårdsuppdrag:

Kommunen har ett primärvårdsansvar som gäller patienter oavsett ålder eller diagnos där insatsernas omfattning och frekvens motiverar att vården ges i patientens hem. Behov av insatsen ska vara över tid och kunna ges med bibehållen patientsäkerhet.

Kommunen har även ansvar för rehabiliterings- och habiliteringsinsatser inom primärvård, samt omhändertagande av avlidna med beslut om kommunal primärvård.

Samverkan enligt överenskommelse

Hälso- och sjukvårdsinsatser som ska ges i patientens hem kan utföras av annan huvudman än den som har det formella ansvaret. Det förutsätter att parterna har kommit överens om detta genom dialog, att insatsen kan utföras på primärvårdsnivå och att informationsöverföring skett skriftligt som stöd för hälso- och sjukvårdsinsatserna.

Enligt Hälso- och sjukvårdslagen får regioner och kommuner sluta avtal med någon annan om att utföra de uppgifter som regionen eller kommunen ansvarar för enligt denna lag. Av avtalet skall framgå vad som gäller för överlämnandet. 15 kap 1 § HSL.

En överenskommelse kan endast göras i de fall kommunens ordinarie grunduppdrag kan säkerställas.

- Planerade eller förutsägbara hälso- och sjukvårdsinsatser i hemmet under kvälls- och nattetid för patienter som normalt besöker VGR:s vårdcentraler. Under mottagningarnas öppethållande har VGR hälso- och sjukvårdsansvaret för dessa patienter.
- Hälso- och sjukvårdsinsatser i hemmet till patienter på permission från slutenvård som inte kan ta sig till mottagning.

Beslut om kommunal primärvård

Initiativ till behovet av kommunal primärvård kan komma från patienten själv, närstående eller regionens öppen- eller slutenvård. Hälso- och sjukvårdsinsatserna via kommunen ges under förutsättning att kommunen bedömt att insatserna ingår i kommunens åtagande. Den kommun där patienten är folkbokförd utreder och fattar beslut om kommunal

primärvård tillsammans med patienten. Kommunen ansvarar för att meddela patient eller närstående om godkännande eller avslag till kommunal primärvård och den eventuella kostnad som kommunen debiterar för tjänsten.

Det är kommunens legitimerade sjuksköterska, arbetsterapeut och fysioterapeut som utreder behov av och beslutar om kommunal primärvård för den enskilda patienten. Vårdgivarens ledning har ett övergripande ansvar och kan vid behov behöva involveras i beslutet. I utredningen ska en **riskbedömning** göras som säkerställer att hälso- och sjukvårdsåtgärden kan ges med bibehållen patientsäkerhet.

Beslut om kommunal primärvård kan bli aktuell i följande fall:

- När patienten på grund av fysiska eller psykiska hinder inte kan ta sig till regionens primärvård eller sjukhusets mottagningar på egen hand eller med stöd av någon annan.
- Insatsernas omfattning och frekvens motiverar att insatserna ges i patientens hem.
- Patienten har en diagnos eller funktionshinder som motiverar att vården ges i hemmet, oavsett ålder.
- Patienten har vårdats inom slutenvården och behöver hälso- och sjukvård i hemmet för en kortare eller längre tid.
- Hälso- och sjukvårdsåtgärden är bedömd att kunna utföras med bibehållen patientsäkerhet i hemmet

Förutsättningar för beslutet är att det finns en namngiven fast ansvarig läkare och att kompetensen finns inom kommunen för de aktuella insatserna.

Beslut om att avsluta kommunal primärvård

Kommunens legitimerade personal bedömer när patienten inte längre har behov av insatser från kommunens primärvård. Ansvaret återgår då till regionen efter nödvändig informationsutbyte.

Patientsäkerhet

Alla som är yrkesverksamma inom hälso- och sjukvården har ett professionellt ansvar att arbeta patientsäkert.

En förutsättning för att göra en patientsäker bedömning av behovet av kommunal primärvård är att kommunens legitimerade personal har tillgång till information om patientens hälsotillstånd, aktivitet, funktion, eventuella risker, utförda och pågående åtgärder, behov och förmågor samt orsak till behov av kommunal primärvård. Beslutet förutsätter en planering där patient och parterna är överens om ansvarsfördelning och har utbytt nödvändig information.

All hälso- och sjukvård förutsätter att den kan ges på ett sätt som upprätthåller patientsäkerhet. Det inledande steget för att garantera patientsäkerheten är att säkerställa en trygg och stabil kontakt, utan att förlora fokus på patienten.

En riskbedömning ska göras för att säkerställa patientsäkerheten och den bör innehålla en beskrivning av förutsättningarna för att den utförande personalen kan utföra hälso- och sjukvårdsinsatserna på ett patientsäkert sätt. En sådan förutsättning kan till exempel vara att det ska finnas läkarkontakt dygnet alla timmar.

Vid vårdövergångar bör det göras en riskbedömning inom den regionala hälso- och sjukvården, samt även en gemensam riskbedömning mellan kommun och region.

Som stöd kan "Mall riskbedömning och analys" se bilaga 1 användas. Förslag att ta fram en läns-gemensam mall för riskbedömning (finns inte med ännu)

Löf "Om risk och riskhantering" <https://lof.se/filer/Om-risk-och-riskhantering.pdf>

Hälso- och sjukvård i hemmet

Hälso- och sjukvård i hemmet är en allt mer vanlig vårdform och kan utföras av primärvård likväl som av specialiserad vård.

Den regionala hälso- och sjukvården har möjlighet att självständigt bedriva vård i hemmet, både på primärvårdsnivå och specialiserad nivå. Detta skiljer sig från kommunens ansvar, som är begränsat till primärvårdsnivå och förutsätter stöd från regionen i form av läkare och andra specialistkompetenser. Kommunens ansvar kräver därför att samverkan mellan berörda vårdaktörer fungerar effektivt.

Gränsen mellan primärvård och specialiserad vård bestäms av om det krävs särskilda medicinska eller tekniska resurser eller någon annan särskild kompetens. Denna gräns är oskarp och förändras i takt med att den medicinska utvecklingen möjliggör för allt fler personer att få sjukvård i hemmet. Exakt vilka insatser som kan ges i hemmet och vilken huvudman som har ansvar för vad, framgår inte av lag. Kommun och region har ett gemensamt ansvar. Det som inte kan utföras av regionens primärvård kan inte heller utföras av kommunens primärvård. Det är läkare eller andra specialistkompetenser inom sitt område, till exempel dietist, som bedömer när vård och behandling kan ske på primärvårdsnivå.

I hälso- och sjukvårdsavtalet med tillhörande överenskommelser beskrivs flera områden där huvudmännen har ett gemensamt ansvar. Ibland förekommer sjukvård i hemmet som kräver särskilda medicinska eller tekniska resurser eller annan särskild kompetens – då är VGR behandlingsansvariga. En viktig aspekt när det gäller att arbeta för att undvika slutenvård är att samtliga vårdnivåer kan delta i vården.

Hälso- och sjukvårdsinsatser i kommunal primärvård

Insatserna i den kommunala primärvården kan delas upp i tre områden, utifrån patientens behov.

Hälso- och sjukvårdsinsatser på kommunal primärvårdsnivå

En del av dessa insatser utförs av baspersonal genom delegering från sjuksköterska, arbetsterapeut och fysioterapeut enligt rutin från kommunens medicinskt ansvariga sjuksköterska (MAS) och medicinskt ansvarig för rehabilitering (MAR).

Hälso- och sjukvårdsinsatser på specialiserad nivå

Ordination och behandlingsansvar är regionens ansvar. Hälso- och sjukvård i kommunal primärvård kan bli aktuellt om insatserna bedöms kunna utföras på primärvårdsnivå. Insatserna eller ordinationerna kan utföras av kommunal primärvård efter individuell bedömning, riskbedömning och förtydligande av ansvar.

Hälso- och sjukvårdsinsatser som inte utförs eller hanteras av kommunal primärvård

Det finns hälso- och sjukvårdsinsatser som är för riskabla att utföras av kommunal primärvård i hemmet, till exempel om det kräver särskilda resurser, övervakning och utrustning för att utföras patientsäkert.

Specialiserad vård i hemmet i förhållande till kommunernas primärvårdsuppdrag

Regionen har det medicinska ansvaret för specialiserad nivå och för att utföra de insatser som inte bedöms kunna utföras på primärvårdsnivå. Krävs särskilda medicinska eller tekniska resurser eller annan särskild kompetens, är insatsen att betrakta som specialistvård och ett ansvar för regionen, utförandet kan inte överföras till primärvårdsnivå.

Vid insatser som kan utföras på primärvårdsnivå kan både specialistnivån och primärvårdsnivå ansvara för utförandet.

Specialiserad vård i hemmet kan pågå parallellt med andra insatser från både regional och kommunal primärvård. Detta förutsätter en aktiv samverkan mellan parterna när flera aktörer ansvarar för hälso- och sjukvården i patientens hem. Bedömning av behovet görs individuellt.

Kommunalt anställd hälso- och sjukvårdspersonal kan *medverka i* och *utföra* hälso- och sjukvård som regionens specialistvård har behandlingsansvar för, under förutsättning att:

1. insatserna är bedömda av ordinator att kunna utföras på primärvårdsnivå
2. huvudmännen haft dialog och har enats om ansvar och förutsättningar för insatserna

Vid en sådan överenskommelse ligger huvudmannskapet för uppgiften kvar hos regionen medan kommunen är vårdgivare. Det som inte kan utföras av regionens primärvård kan inte heller utföras av kommunens primärvård.

Enligt SOU 2020:19 s. 158 f. finns inga lagliga hinder mot att kommunens personal utför insatser på områden som den regionfinansierade hälso- och sjukvården ansvarar för. En förutsättning är emellertid att kommun och region är överens om att så ska ske (15 kap 1 § HSL).

Det är viktigt att skilja på ordination/förskrivningsnivå och utförarnivå. Ordinatörens organisationstillhörighet saknar betydelse. Utförandet kan vara på primärvårdsnivå även om ordinationen kommer från den specialiserade vården.

Kompetens

Där det bedrivs hälso- och sjukvård ska det enligt hälso- och sjukvårdslagen finnas den personal, de lokaler och den utrustning som behövs för att kunna ge god vård. För patientsäkerheten är det viktigt att det finns tillräckligt med bemanning och personal med rätt kompetens för att kunna utföra arbetsuppgifterna. Det är vårdgivarens ansvar att det finns den personal som behövs för att ge en god vård. Kompetenserna i den kommunala primärvården utifrån grunduppdraget är sjuksköterska, arbetsterapeut och fysioterapeut. Det kan även förekomma andra kompetenser som till exempel dietist och farmaterapeut men då är det en utökning av kommunens grundåtagande.

Kommunen ansvarar för att det i verksamheten finns kompetens för att kunna utföra arbetsuppgifter på ett sådant sätt som garanterar en god vård och omsorg.

Kunskapsöverföring mellan region och kommun, ska ske i samverkan så att kommunen får nödvändig kompetens och kan säkerställa patientsäkerheten. Regionen ska handleda och informera vid enskilda insatser för patient där särskild kompetens eller teknisk utrustning ska användas.

Egenvård

I lagen om egenvård (2022:1250) definieras egenvård som en hälso- och sjukvårdsåtgärd som behandlande hälso- och sjukvårdspersonal, med legitimation eller särskilt förordnande, har bedömt att en patient kan utföra själv eller med hjälp av någon annan.

Egenvård syftar till att underlätta och ge patienten förutsättningar för ett mer självständigt liv, där denne inte blir beroende av hälso- och sjukvårdens insatser.

Vilka hälso- och sjukvårdsåtgärder som kan utföras som egenvård är inte reglerat i lagen utan ska bedömas i varje enskilt fall. I kommunen kan både sjuksköterska, arbetsterapeut och fysioterapeut i samband med ordination även besluta att en hälso- och sjukvårdsåtgärd kan utföras som egenvård. Bedömning om egenvård kan även komma från annan vårdgivare.

Koppling till socialtjänst

Gränsen mellan vad som är hälso- och sjukvård, socialtjänst eller LSS är inte alltid tydlig. Många personer som får hälso- och sjukvård i hemmet har insatser från både hälso- och sjukvården och socialtjänsten eller enligt lag (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS). Det medför att personalen som ger vård och omsorg i hemmet kan utföra arbetsuppgifter som omfattas av olika lagar och regler. För arbetsuppgifter som utgör hälso- och sjukvård gäller lagar och regler på hälso- och sjukvårdens område och för arbetsuppgifter som utgör socialtjänst eller stöd och service till funktionshindrade gäller lagar och regler på dessa områden. Gränsen mellan vad som är hälso- och sjukvård, socialtjänst eller LSS är inte alltid tydlig.

Till exempel kan hjälp att ta ett läkemedel vara en biståndsbedömd socialtjänståtgärd, så kallad **handräckning**. Det innebär att personen ansvarar själv för läkemedlet, dos med mera men kanske inte kan öppna burken själv och därför får hjälp av personalen med det.

Personen kan också ha ett **egenvårdsbeslut** med läkemedelsgivning, vilket betyder att ordinerande legitimerade hälso- och sjukvårdspersonal har bedömt att läkemedelsgivningen inte behöver vara en hälso- och sjukvårdsåtgärd utan kan ges med stöd av socialtjänst/LSS. När hälso- och sjukvården ansvarar för läkemedelsgivningen är åtgärden att betrakta som en **hälso- och sjukvårdsuppgift**.

Det är kanske inte heller viktigt att särskilja dessa åt för personen som får vård och omsorg. Men det är viktigt för omsorgspersonalen som arbetar i personens hem, eftersom det kan innebära att deras arbetsuppgifter under en arbetsdag omfattas av olika lagar och regler. När omsorgspersonalen utför hälso- och sjukvårdsåtgärder är de att betrakta som hälso- och sjukvårdspersonal som omfattas av lagar och regler på hälso- och sjukvårdens område. Om omvårdnadspersonalen utför egenvårdsbedömd åtgärd eller biståndsbedömd åtgärd omfattas de av lagar och regler inom socialtjänst och eller LSS.

Ekonomisk reglering

Sedan regionbildningen 1999 har kommunerna i Västra Götaland och Västra Götalandsregionen reglerat ansvarsfördelningen av primärvård och samverkan för hälso- och sjukvård genom ett gemensamt hälso- och sjukvårdsavtal. Det gjordes också en ekonomisk reglering genom skatteväxling. Beräkningen av skatteintäkter baseras på det slutliga taxeringsutfallet för inkomståret, uppräknat med de uppräkningsfaktorer som rekommenderas för året av Svenska kommunalförbundet.

Uppföljning

Varje huvudman bär ansvaret för uppföljning av sin verksamhet. Att utveckla gemensamma nyckeltal för att följa upp den kommunala primärvården betraktas som en framgångsfaktor, eftersom detta möjliggör samordning och jämförbara uppföljningar mellan kommunerna i Västra Götaland.

Övrigt

Under dialogerna i kommunerna och kommunalförbund identifierades fler områden som skulle stärka kommunerna i sitt primärvårdsuppdrag.

- Ta fram länsgemensamma principer för "beslut om kommunal primärvård" samt hur gränserna går mellan vem som ska vända sig till vårdcentralen och vem som får behovet tillgodosett i hemmet.
- Gemensamma bedömningsgrunder för primärvårdsnivån vore en framgångsfaktor.
- En gemensam riskmatris att använda vid patientsäkerhetsbedömningar.
- Lokala rutiner för hur kommunens legitimerade personalgrupper involverar ansvarig chef/ledning inför beslutet om kommunal primärvård bör upprättas.

Definitioner

Gemensamma definitioner ger en samsyn och stärker samverkan mellan kommunerna och i samverkan med regionen. Nedanstående definitioner är nationellt framtagna och finns i dokumentet Specialiserad vård i hemmet från **Sveriges kommuner och regioner (SKR)** om inget annat anges.

Vårdnivå

Primärvård – Vårdnivå för hälso- och sjukvårdstjänster för att tillgodose vanligt förekommande vårdbehov. Såväl regioner som kommuner är huvudmän.

Efter en ändring i HSL 2021 definieras primärvårdens uppdrag som att svara för behovet av åtgärder i form av medicinsk bedömning och behandling, omvårdnad, förebyggande arbete och rehabilitering som inte kräver särskilda medicinska eller tekniska resurser eller någon annan särskild kompetens. Kommuner och regioner ska inom ramen för verksamhet som utgör primärvård tillhandahålla de hälso- och sjukvårdstjänster som krävs för att tillgodose vanligt förekommande vårdbehov, se till att vården är lätt tillgänglig, och samordna olika insatser för patienten i de fall det är mest ändamålsenligt att samordningen sker inom primärvården (2 kap. 6 § och 13 a kap. 1 § HSL).

I förarbetena framhålls att primärvårdens uppdrag inte är begränsat till enkla, okomplicerade insatser utan att den delen av hälso- och sjukvården även svarar för att ge mer kvalificerad vård (prop. 2019/20:164 Inriktningen för en nära och tillgänglig vård – en primärvårdsreform, s. 116).

Specialiserad vård – Vårdnivå för hälso- och sjukvårdstjänster som kräver mer specialiserade åtgärder än vad som kan ges i primärvård. Regionen är huvudman. Kommunens personal kan i begränsad utsträckning medverka i utförandet.

Egenvård – Egenvård är hälso- och sjukvårdsåtgärder som legitimerad hälso- och sjukvårdspersonal har bedömt att en patient kan göra själv eller med hjälp av någon annan, till exempel en närstående, en personlig assistent eller personal på ett HVB-hem eller annat boende. Egenvården är inte hälso- och sjukvård och omfattas inte av HSL. Bedömning, planering och uppföljning är däremot hälso- och sjukvård.

Ansvar

Huvudman – Med huvudman avses den region eller kommun som ansvarar för att erbjuda hälso- och sjukvård. Huvudmännen har det övergripande ansvaret för att ge en god och säker vård. I huvudmannaskapet ingår att prioritera insatser, att besluta vilka som ska få del av tjänsterna och i vilken omfattning, att fastställa förekommande avgifter och att följa upp och kontrollera verksamheten.

Inom en huvudmans geografiska område kan en eller flera vårdgivare bedriva verksamhet. Regioner och kommuner kan avtala med någon annan, till exempel ett privat bolag, att utföra hälso- och sjukvården. Då uppgifter överlämnas till någon annan övergår ansvaret för utförandet av uppgiften till denna. Regionen eller kommunen har dock det fortsatta ansvaret som huvudman för de uppgifter som överlämnats. Regionen eller kommunen har således kvar ett övergripande ansvar för att dess medborgare får en god vård.

Vårdgivare – Den som bedriver hälso- och sjukvårdsverksamhet är en vårdgivare. Det gäller både privat och offentligt finansierad verksamhet. En vårdgivare kan till exempel vara en region, en kommun, ett aktiebolag eller en egenföretagare.

Vårdgivaren har ett organisatoriskt ansvar och ska planera, leda och kontrollera verksamheten så att den lever upp till kravet på god vård. Det innebär bland annat ansvar för att det finns hälso- och sjukvårdspersonal med rätt kompetens och att det finns ett kvalitetsledningssystem med rutiner och processer. Vårdgivaren ska vidare se till att det finns rutiner för dokumentation samt utreda och anmäla händelser som har medfört eller hade kunnat medföra en vårdskada.

Utöver de lagreglerade uppgifterna är det vårdgivaren som bestämmer vilka arbetsuppgifter som ingår i funktionen som MAS eller MAR (se mer om dessa funktioner nedan). Det är också vårdgivaren som bestämmer vilket ansvar och vilka arbetsuppgifter som verksamhetschefen ska ha. Oavsett delegationer har vårdgivaren alltid kvar det övergripande ansvaret.

Yrkesansvar – Alla som arbetar i hälso- och sjukvård ansvarar för att de utför sitt arbete på ett patientsäkert sätt. Arbetet ska ske utifrån vetenskap och beprövad erfarenhet. Det är inte bara legitimerade yrkesutövare som ingår i gruppen hälso- och sjukvårdspersonal. Dit räknas även till exempel undersköterskor och vårdbiträden som utför hälso- och sjukvårdsuppgifter.

Organisering

Kommunal hälso- och sjukvård – Hälso- och sjukvård som utförs med kommunen som huvudman. Kommunens ansvar som huvudman är alltid på primärvårdsnivå.

Hemsjukvård – Hälso- och sjukvård när den ges i patients bostad eller motsvarande och som är sammanhängande över tiden. Hemsjukvård kan ges både på primärvårdsnivå och på specialiserad nivå. Huvudman kan vara både kommun och region.

Hälso- och sjukvård i hemmet – Hälso- och sjukvård när den ges i patients bostad eller motsvarande. Huvudman kan vara både kommun och region.

Referenser

Lag

Hälso- och sjukvårdslagen (2017:30) [Hälso- och sjukvårdslag \(2017:30\) | Sveriges riksdag \(riksdagen.se\)](#)

Lag (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade [Lag \(1993:387\) om stöd och service till vissa funktionshindrade | Sveriges riksdag](#)

Patientlag (2014:821) [Patientlag \(2014:821\) | Sveriges riksdag](#)

Lag (2022:1250) om egenvård [Lag \(2022:1250\) om egenvård | Sveriges riksdag](#)

Statens offentliga utredningar, SOU

SOU 2022:41 Nästa steg, Ökad kvalitet och jämlikhet i vård och omsorg för äldre personer. [Nästa steg. Ökad kvalitet och jämlikhet i vård och omsorg för äldre personer \(riksdagen.se\)](#)

God och nära vård. En reform för ett hållbart hälso- och sjukvårdssystem SOU 2020:19, s.158 [God och nära vård – En reform för ett hållbart hälso- och sjukvårdssystem \(SOU 2020:19\)](#)

Regeringens proposition 1994/95:195. Primärvård, privata vårdgivare m.m. [Fo6B5E9E-8629-417E-83A6-D5651455E3B7](#), s.46

Socialstyrelsen

Hälso- och sjukvård i hemmet, Kunskapsstöd för personcentrerad vård och rehabilitering. [Hälso- och sjukvård i hemmet \(socialstyrelsen.se\)](#)

Hälso- och sjukvård i hemmet – personcentrerad vård och rehabilitering <https://www.socialstyrelsen.se/kunskapsstod-och-regler/omraden/god-och-nara-vard/halso--och-sjukvard-i-hemmet/>

Sveriges kommuner och regioner, SKR

SKR, Specialiserad vård i hemmet [Specialiserad vård i hemmet](#)

Länsgemensamma styrdokument Västra Götaland

Hälso- och sjukvårdsavtalet i Västra Götaland [Hälso- och sjukvårdsavtalet i Västra Götaland 2017-2020 Utskriftsvänlig-3.pdf \(vgregion.se\)](#)

Med primärvården som nav i utvecklingen av god och nära vård [Med primärvården som nav i utvecklingen av god och nära vård, slutrapport \(vgregion.se\)](#)

Synpunkter på "Förslag till Inriktningsdokument kommunal primärvård" Ett svar lämnas från respektive kommun. Fråga 1-3 avser obligatorisk information. Formuläret är därefter uppdelat utifrån de rubriker och underrubriker som återfinns i styrdokumentet. I slutet finns också möjlighet att lämna övriga medskick kring Inriktningsdokumentet. Om ni inte har några medskick- ange detta under övriga medskick. Svar lämnas senast den 30 maj 2025 via digitalt formulär.

Obligatorisk information

1. Kommun Kungälv kommun

2. Namn och mailadress till kontaktperson Anna Mårtén anna.marten@kungalv.se

3. Svarsdatum Efter KS beslut

4. Inledning

Kungälv kommun anser att det är en bra inledning som förklarar bakgrunden till dokumentet. Dock behöver syfte och mål förtydligas samt hur ställer sig inriktningsdokumentet i förhållande till nuvarande och kommande hälso- och sjukvårdsavtal. Kungälv kommun föreslår att inledningen kortas ner i ett slutligt dokument.

5. Bakgrund

I den inledande beskrivningen kring ansvar beskrivs de olika tjänstgörande professionerna i kommunen. I beskrivningen av regionen så utelämnas sjuksköterska, arbetsterapeut och fysioterapeut (som anges som professioner i kommunen) vilket skulle kunna tolkas som att dessa professionen på primärvårdsnivå enbart är kommunens ansvar, vilket är felaktigt. Kungälv kommun föreslår att om yrkestitlar ska skrivas ut att det även titlarna adderas till regionen alternativt att stycket tas bort helt.

Primärvård- ett gemensamt ansvar för kommun och region

Kungälv kommun ställer sig tveksam till stycket om särskilda medicinska resurser som beskrivs som annan kompetens än specialistkompetens i allmänmedicin. Hur översätts det till den medicinska resursen i kommunen? Kungälv kommun föreslår att meningen förtydligas.

Samverkan

I stycket om samverkan anser Kungälv att sista mening i först stycket kan strykas då det inledningsvis beskrivs att samverkan krävs då behöver det inte definieras om det är en eller flera läkare som medverkar eftersom det likställt kan vara en eller flera sjuksköterskor eller andra professioner.

Kommunal primärvård

Kungälv kommun föreslår att första meningen står kvar och övrig text stryks. Meningen där det står att kommunal hälso- och sjukvård är ett erbjudande skapar en otydlighet. Erbjudande kan uppfattas som att det inte ligger en behovsbedömning till grund för den kommunala primärvården. Meningen om patientlagen som följer första stycket är inte specifik för kommunal primärvård, Kungälv kommun föreslår att meningen tas bort.

6. Målgrupp

Inga synpunkter

7. Kommunens primärvårdsuppdrag

Kungälv kommun anser att beskrivningen som står om kommunens primärvårdsuppdrag är en upprepning av tidigare text. Det som skiljer sig är andra stycket där skrivs rehabilitering och habiliteringsinsatserna ut. Kungälv kommun föreslår att det behöver förtydligas vilken skiljelinje som finns gällande dessa insatser då det finns flera aktörer inom rehabilitering och habilitering.

8. Samverkan enligt överenskommelse

Kungälv kommun föreslår ett tillägg till sista mening kring hälso- och sjukvårdsinsatser under permission likt det står i hälso- och sjukvårdsavtalet *att insatser vid permission gäller endast under förutsättning att överenskommelse har skett.*

9. Beslut om kommunal primärvård

Inga synpunkter

10. Patientsäkerhet

Inga synpunkter

11. Hälso- och sjukvård i hemmet

Kungälv kommun anser att sista meningen där det står att en viktig aspekt när det gäller att arbeta för att undvika slutenvård. Kungälv kommun föreslår att meningen tas bort då det kommunala uppdraget snarare är att tillsammans med andra ge vård på rätt vårdnivå.

12. Hälso- och sjukvårdsinsatser i kommunal primärvård

Kungälv kommun ställer sig frågande till den tredelade uppdelningen som stycket inleds med varav en del är en beskrivning vad kommunen inte gör. Kungälv kommun anser även att stycket är förenklat då det kan tolkas som om att kommunen antingen delegerar arbetsuppgifter eller utför ordinerade insatser på primärvårdsnivå.

Kungälv kommun anser att första stycket är otydligt och beskriver detaljer kring hur kommunen organiserar arbetet med delegering. Kungälv kommun anser att det är viktigt att hålla sig till ansvarsnivå och beskrivning av uppdrag. Likväl kan en såromläggning på sjukhus ske på delegering.

När det gäller hälso- och sjukvårdsinsatser på specialiserad nivå anser Kungälv kommun att det är en upprepning av tidigare text. Kungälv kommun saknar i texten distriktsköterskans ordination och behandlingsansvar liksom de rehabiliterande professionernas ordinations och behandlingsansvar.

Kungälv kommun anser att sista stycket kan tas bort som upprepar vad som kommunen inte gör och som inte förtydligar vilka insatser som utförs så som rubriken antyder.

13. Specialiserad vård i hemmet i förhållande till kommunernas primärvårdsuppdrag

Kungälv kommun föreslår att texten skrivs om då första stycket och fjärde stycket motsätter varandra. Först så nämns det att utförandet av specialistvård inte kan överföras till primärvård medan i fjärde stycket så står det att kommunalt anställd hälso- och sjukvårdspersonal kan medverka i och utföra. Texten blir således inte tydlig.

Kungälv kommun anser även att i fjärde stycket justera till vårdnivåer i stället för huvudmän. Förslagsvis att primärvården kan medverka i och utföra hälso- och sjukvårdsinsatser eftersom både den regionala och kommunala primärvården kan medverka.

Kungälv kommun föreslår även att punkterna som räknas upp inte ska benämnas som siffror 1 och 2 utan snarare som punkter utan siffror för att undvika missförstånd att något ska ske innan något annat.

Kungälv kommun anser i motsats till sista stycket att ordinatorns organisationstillhörighet spelar roll eftersom om det är olika huvudmän måste vården planeras och samverkas innan den går över till annan organisation och vårdnivå. Kungälv kommun anser även att ordinatorn alltid bär det medicinska ansvaret.

14. Kompetens

Kungälv kommun anser att sista meningen skapar en otydlighet då det tidigare i texten står att kommunen inte kan utföra det som kräver särskild medicinska kompetens eller teknisk utrustning och sista meningen beskriver att regionen ska hantera och informera vid enskilda insatser för patient där särskild kompetens eller teknisk utrustning ska användas.

Kungälv kommun föreslår att det läggs till en text om regionens utbildningsansvar gentemot kommunen.

15. Egenvård

Kungälv kommun föreslår att stycket stryks från texten då det inte definierar inriktningen av kommunal primärvård och lagen om egenvård är den samma oavsett profession eller organisation.

16. Koppling till socialtjänst

Kungälv kommun föreslår att stycket tas bort då det inte beskriver den kommunala primärvården utan snarare komplexiteten i kommunens ansvar.

17. Ekonomisk reglering

Kungälv kommun föreslår att stycket tas bort då det inte tillför inriktningsdokumentet något annat än en bakgrund.

18. Uppföljning

Kungälv kommun föreslår att första meningen kan behållas men att andra meningen tas bort då det är en viljeinriktning snarare än att det finns tydliga nyckeltal för kommunal primärvård.

19. Övrigt (rubrik i dokumentet)

Kungälv kommun föreslår att stycket tas bort då det i huvudsak nämner områden och punkter som kan vara bra.

Definitioner

Kungälv kommun föreslår att definitionerna tas bort då de upprepar det som redan står i övrig text.

20. Övriga medskick kring Inriktningsdokumentet

Kungälv kommun tycker att dokumentet har en ambition att förtydliga den kommunala primärvården och det är bra. Dock finns det risker att dokumentet mer liknar delar av hälso-

och sjukvårdsavtalet vilket skulle kunna leda till att det som tidigare blir fler dokument som vi hänvisar till. Förslagsvis behöver dokumentet kortas ner till en mer kärnfull beskrivning av just kommunal primärvård.

**KUNGÄLV
KOMMUN**

Sid 1 (6)

Motionssvar

2025-01-13

Motion om att införa tolkavgift för svenska medborgare - Sverigedemokraterna (Dnr KS2024/1452-3)

Sammanfattning

Sverigedemokraterna har skrivit en motion om att införa tolkavgift för svenska medborgare. De menar att införandet skulle innebära minskande av kommunens tolkkostnader och ökade incitament för individen att lära sig det svenska språket.

Sverigedemokraterna yrkar att Kommunstyrelsen uppdras att:

1. utreda och förbereda förslag till kommunfullmäktige om införande av en avgift för svenska medborgare som är i behov av språktolk.
2. avgift ska dock inte införas för personer med grav hörselnedsättning, grav synnedsättning, uppenbara medicinska eller kognitiva hinder samt för personer som kommer från nationella minoritetsgrupper.
3. avgiften ska endast införas under förutsättning att dom vunnit laga kraft i Förvaltningsrätten som ger en möjlighet att införa sådan avgift.

Förslag till beslut:

Kommunfullmäktige avslår motionen.

Politisk bedömning

Vi anser att frågan om att införa en tolkavgift för svenska medborgare är problematisk ur flera perspektiv. Utifrån det juridiska perspektivet har kommunen som myndighet en skyldighet att anlita tolk när det krävs för att den enskilde ska kunna tillvarata sina rättigheter, detta oavsett medborgarskap.

Genom att införa en avgift kan det att leda till rättsförluster och att enskilda individer med behov avstår från att anlita tolk och därmed missar nödvändig information. Det kan i förlängningen göra så att myndighetsutövningen i kommunen försvåras och minska medborgarnas förtroende för kommunen.

I Kungälv kommun arbetas det redan behovsanpassat med användning av tolk. Rätten till tolk är för oss en viktig del av ett rättssäkert och inkluderande samhälle. Ett införande av en avgift är inte förenligt med detta.

Juridisk bedömning

Införande av tolkavgift för svenska medborgare påverkas av en rad olika lagar, exempelvis förvaltningslagen och kommunallagen.

- Förvaltningslagen 13 § gällande Tolkning och översättning:

”En myndighet ska använda tolk och se till att översätta handlingar om det behövs för att den enskilde ska kunna ta till vara sin rätt när myndigheten har kontakt med någon som inte behärskar svenska.

En myndighet ska under samma förutsättningar använda tolk och göra innehållet i handlingar tillgängligt när den har kontakt med någon som har en funktionsnedsättning som allvarligt begränsar förmågan att se, höra eller tala.”

Enligt bestämmelsen ställs det krav på tolkning och översättning för fall då den enskilde behöver sådan hjälp för att kunna ta till vara sin rätt, t.ex. för att kunna förstå innehållet i ärendet och själv göra sig förstådd.

Att myndigheterna som huvudregel ska använda svenska i tal och skrift medför ett behov av regler som tar sikte på att lösa de kommunikationssvårigheter som kan uppkomma vid handläggningen av ärenden, eftersom det annars finns en risk för att den enskilde gör rättsförluster (prop 2016/17:180 s 84)

Av förarbetena till förvaltningslagen framgår vidare att det anses självklart att det allmänna ska stå för kostnaderna även i dessa fall, även om det inte särskilt reglerats (prop 2016/17:180 s 86).

- Kommunallagen 2 kap 5 § gällande rätt att ta ut avgifter:

”Kommuner och regioner får ta ut avgifter för tjänster och nyttigheter som de tillhandahåller. För tjänster eller nyttigheter som de är skyldiga att tillhandahålla får dock avgifter endast tas ut om det följer av lag eller annan författning. Lag (2019:835).”

Av bestämmelsen framgår att kommuner har rätt, men inte någon skyldighet, att finansiera sin verksamhet med avgifter. Avgiftsrätten förutsätter att fullmäktige fattat beslut om att finansiera verksamheten med avgifter. Inom obligatoriska verksamheter får avgiftsuttag endast göras om det finns särskilt lagstöd för det.

- Kommunallagen 2 kap 3 §- Likställighetsprincipen:

”Kommuner och landsting skall behandla sina medlemmar lika, om det inte finns sakliga skäl för något annat”.

Likställighetsprincipen har betydelse för avgiftsuttag i kommunal verksamhet.

Kommunmedlemmar som befinner sig i motsvarande läge ska betala samma avgifter.

Däremot får avgifter skilja sig åt om det finns kostnadsskillnader mellan olika prestationer.

Förvaltningens bedömning

Sverigedemokraterna har lagt fram en motion angående att utreda och förbereda förslag om att införa tolkavgift för svenska medborgare i Kungälv kommun, med undantag för nationella minoritetsgrupper eller vid tolkbehov utifrån funktionsnedsättning.

Omvärldsbevakning

Regeringen tillsammans med Sverigedemokraterna har skrivit i Tidöavtalet att rätten till offentligt finansierad tolk ska begränsas. Exempelcitat:

”Begränsning av rätten till tolk för personer med uppehållstillstånd och svenskt medborgarskap: Rätten till offentligt finansierad tolk ska begränsas. Utgångspunkten ska vara att den enskilde i första hand ska betala för tolktjänster. Det ska övervägas att införa en avgift för nyanlända efter att en viss tid förflutit sedan uppehållstillstånd beviljats. Den statliga kontrollen och kvalitetsbedömning av tolkar som arbetar för det offentliga ska öka.”

Region Blekinge röstade igenom ett beslut om att införa tolkavgift i vården i februari 2024. Förslaget mötte stark kritik, bland annat samlade 190 läkare in underskrifter i ett protestbrev och region Blekinges regionjurist uttalade sig om att det stred mot flera lagar. Beslutet överklagades och upphävdes sedan i oktober 2024 i förvaltningsrätten. Förvaltningsrätten hävdade att det inte finns lagstöd för att ta ut avgift för tolk i vården.

Tolk i Kungälv

Kompetenscentrum i Kungälv använder sig regelbundet av tolk i kontakten med medborgare. De har som rutin att inte beställa tolk om personen i fråga har läst minst B-nivå på SFI, men det är i slutändan alltid en individuell bedömning som avgör. Kungälvskommun har i dagsläget ingen statistik över i vilken utsträckning personer med svenskt medborgarskap använder tolk, då det är individens behov av tolk som styr och därav behöver eventuellt medborgarskap inte dokumenteras.

Tolk används dock i samtliga sektorer och många olika verksamheter i kommunen, exempelvis inom skolan samt socialtjänsten. Det finns i dagsläget ingen sammanställning över användandet av tolk i hela kommunen, och i vilken utsträckning personer med svenskt medborgarskap använder tolk.

Bedömning

Frågan om att införa tolkavgifter för svenska medborgare är en komplex och omfattande fråga, bland annat ur ett juridiskt och ekonomiskt perspektiv. Det skulle krävas en mer omfattande utredning för att utreda införandet av tolkavgifter vilket skulle kräva mer omfattande personella resurser. Det är upp till kommunfullmäktige att besluta om resurser ska läggas på att undersöka detta.

Ärendenivåer – bedömning utifrån kommunfullmäktiges strategiska mål eller kommunstyrelsens resultatmål

Nedanstående mål har påverkan på införandet av tolkavgifter för svenska medborgare.

Kommunfullmäktiges strategiska mål

- *Att medborgare och näringsliv ska känna ökat förtroende för kommunen*
När medborgarna är i kontakt med kommunen ska de känna ett förtroende. Förtroendet kan bland annat påverkas av att kommuninvånarna kan ta till sig av kommunala beslut som de berörs av, vilket kan relateras till frågan om tolk.

Kommunstyrelsens resultatmål

- *Utanförskapet minskar genom att försörjningsstödet villkoras mot individuella kontrakt med krav på arbetsmarknadsfrämjande insatser*
Utanförskapet kan bland annat minska genom ökade kunskaper i svenska språket, vilket kan relateras till frågan om tolk.

Bedömning utifrån miljö, hållbarhet och mål i Agenda 2030

Nedanstående mål har påverkan på införandet av tolkavgifter för svenska medborgare.

Mål 10 | Minskad ojämlikhet

- *Delmål 10.2 | Främja social, ekonomisk och politisk inkludering*
- *Delmål 10.3 | Säkerställa lika rättigheter för alla och utrota diskriminering*
- *Delmål 10.4 | Anta skatte- och socialskyddspolitik som främjar jämlikhet*

Målet innebär exempelvis att alla ska ha lika rättigheter och möjligheter att delta i samhället vilket kan relateras till frågan om en jämlik tillgång till tolk.

Mål 16 | Fredliga och inkluderande samhällen

- *Delmål 16.3 | Främja rättssäkerhet och säkerställ tillgång till rättvisa*
- *Delmål 16.6 | Bygg effektiva, tillförlitliga och transparenta institutioner*
- *Delmål 16.10 | Säkerställa allmän tillgång till information och skydda de grundläggande friheterna*
- *Delmål 16.B | Främja och verkställ icke-diskriminerande politik och lagstiftning*

Målet innebär exempelvis att samhällen ska vara inkluderande med tillförlitliga institutioner med icke-diskriminerande politik där medborgarna får tillgång till information. Detta kan relateras till frågan om tolk bland annat på så vis att samhällsinstitutioner måste kunna ge tillgång till information på ett jämlikt sätt.

Bedömning utifrån politiska styrdokument

Nedanstående politiska styrdokument är relaterade till frågan om tolkavgifter för svenska medborgare.

- Kommunikationspolicy
  - Mål i policyn: *"All information ska utformas på mottagarens villkor. Medborgarens, brukarens, organisationer och näringslivets perspektiv och behov ska vara vägledande vid varje informationstillfälle."*
- Handläggning av ekonomiskt bistånd- Riktlinjer
  - 10.2 Information och rättssäkerhet: *"Till den som inte behärskar svenska ska tolk anlitas."*
  - 10.5.2 Underrättelse om beslut: *"Det är också viktigt att förvissa sig om att den som berörs av beslutet förstått dess innehåll. Vid behov ska tolk anlitas för att undvika eventuella missförstånd."*
- Program Social hållbarhet
  - Inledning: *"Ett socialt hållbart sambälle är ett jämställt och jämlikt sambälle där människor lever ett gott liv med god hälsa, utan orättfärdiga skillnader."*

Styrdokumentet tydliggör att det måste finnas en jämlik rätt till tolk när behov finns för att individen ska kunna ta till sig av information. Däremot säger de inget specifikt angående om tolk i vissa fall skulle kunna få kosta pengar för individen.

Bedömning utifrån ett medborgar- och brukarperspektiv

Införandet av tolkavgifter för svenska medborgare berör de svenska medborgare som är i behov av tolk vid kontakt med kommunen. En potentiell effekt är att det blir en kostnadsfråga, vilket i värsta fall skulle kunna innebära att någon inte har råd att anlita tolk. Det i sin tur kan skapa ett problem för kommunen som är skyldig att anlita tolk för att förmedla information när behov finns. En annan potentiell effekt är att införandet kan innebära en högre motivation att lära sig svenska som svensk medborgare. Det finns idag ingen tillgänglig statistik i kommunen för hur många medborgare som skulle påverkas av införandet av tolkavgift.

Bedömning utifrån ett medarbetarperspektiv

Att införa tolkavgifter för svenska medborgare är en komplex och omfattande fråga som kräver vidare utredning, bland annat utifrån ett juridiskt och ekonomiskt perspektiv. Det är upp till Kommunfullmäktige att besluta om en sådan utredning ska genomföras. Den kommer att innebära ökad arbetsbelastning för bland annat sektorchef, jurist och ekonomichef.

En möjlig påverkan på arbetsmiljön skulle kunna vara att svenska medborgare i behov av tolk inte vill betala för det, vilket gör det komplext för kommunen att förmedla information. Kommunen är skyldig att anlita tolk om behov finns för att kunna förmedla myndighetsbeslut som medborgaren i fråga förstår.

Ekonomisk bedömning

Tolkar används inom samtliga sektorer i kommunen. Kungälv kommun har i dagsläget ingen statistik över i vilken utsträckning personer med svenskt medborgarskap använder tolk, då det är individens behov av tolk som styr och därav behöver eventuellt medborgarskap inte dokumenteras. Det är därav inte möjligt att säga vad införandet av tolkavgifter för svenska medborgare kommer innebära i dagsläget. Frågan kräver vidare omfattande ekonomisk utredning.

Kompetenscentrum i Kungälv tolkkostnader är normala i jämförelse med andra jämförbara kommuner. Kommunen får statligt bidrag för kostnader i samband med mottagande av nyanlända, vilket inkluderar kostnader för tolk. Dessa medel får användas i 24 månader och gäller alltså främst nyanlända som inte är svenska medborgare.

Förslag till beslut

Kommunfullmäktige avslår motionen.

Pia Gillerstedt (S)
Ordförande Utskottet för Trygghet och stöd

Expedieras till:

För kännedom till:

Sammanträdesprotokoll

Sammanträdesdatum
Sida

2024-06-13
43 (43)

§ 114/2024

Motion om att införa tolkavgift för svenska medborgare - Sverigedemokraterna (Dnr KS2024/1452)

Sverigedemokraterna har inkommit med en motion om att införa tolkavgift för svenska medborgare.

Motionen föreslår att:

- utreda och förbereda förslag till kommunfullmäktige om införande av en avgift för svenska medborgare som är i behov av språktolk.
- avgift ska dock inte införas för personer med grav hörselnedsättning, grav synnedsättning, uppenbara medicinska eller kognitiva hinder samt för personer som kommer från nationella minoritetsgrupper
- avgiften ska endast införas under förutsättning att dom vunnit laga kraft i Förvaltningsrätten som ger en möjlighet att införa sådan avgift

Beslut

Motionen remitteras till kommunstyrelsen.

Expedieras till

För kännedom till

KOMMUNFULLMÄKTIGE

KUNGÄLVS
KOMMUN

Justeras sign

Kungälv 2024-06-11

Motion om att införa tolkavgift för svenska medborgare

Bakgrund

Tolkkostnader är en växande del av kommunens kostnad. Denna tjänst är idag kostnadsfri för användaren. Även de som har varit i Sverige så länge att de har blivit svenska medborgare har rätt till kostnadsfria tolktjänster.

Det svenska språket är en viktig del för att kunna ta till sig den svenska kulturen och integreras i det svenska samhället.

För att bryta trenden med växande tolkkostnader, samt för att införa incitament för att lära sig det svenska språket, så måste en rimlig gräns sättas för hur mycket denna förmån kan användas.

På den moderatledda regeringens bord ligger ett förslag om att begränsa tillgången till SFI till max tre år. Denna motion ligger därmed väl i linje med ovan nämna förslag.

Sverigedemokraterna tycker att det är rimligt att svenska medborgare ska kunna det svenska språket alternativt betala en avgift för de tjänster man rimligen inte borde behöva använda.

Ekonomiska konsekvenser

De direkta ekonomiska besparingarna torde vara relativt begränsade och beroende av på vilken nivå tolkavgifterna sätts. Dock är det en viktig signal, och ett viktigt incitament, för att vilja integrera sig i det svenska samhället. De positiva samhällsekonomiska effekterna på sikt ska inte heller underskattas och kan bli betydande.

Yrkande

Sverigedemokraterna yrkar därför på att kommunstyrelsen uppdras att:

1. utreda och förbereda förslag till kommunfullmäktige om införande av en avgift för svenska medborgare som är i behov av språktolk.
2. avgift ska dock inte införas för personer med grav hörselnedsättning, grav synnedsättning, uppenbara medicinska eller kognitiva hinder samt för personer som kommer från nationella minoritetsgrupper
3. avgiften ska endast införas under förutsättning att dom vunnit laga kraft i Förvaltningsrätten som ger en möjlighet att införa sådan avgift

För Sverigedemokraterna

Greger Plannthin

Greger Plannthin (SD)

Oppositionsråd, Samhälle och Utveckling